

Podblegaške novice

letnik 15, številka 11
december 2011

GLASILO OBČINE
GORENJA VAS
- POLJANE

VESELE IN BLAGOSLOVLJENE
BOŽIČNE PRAZNIKE, ČESTITKE
OB DNEVU SAMOSTOJNOSTI
IN ENOTNOSTI TER SREČNO,
ZDRAVO IN USPEŠNO V
NOVEM LETU 2012!

župan Milan Čadež in
občinska uprava

Iz županovega dnevnika

- 9. november: Na ogledu prostorov na dvorcu Visoko s predstavnico Zavoda za varstvo kulturne dediščine in projektantom. V naslednjem letu je predvidena ureditev spominske sobe Ivana Tavčarja.
 - 10. november: Na predstavitvi poročila o sanaciji v RŽV. Prvič v zgodovini Rudnika Žirovski vrh je bila Občina povabljen na predstavitev tako pomembne vsebine za lokalno okolje.
 - 11. november: Na martinovanju in krstu vina na Vidmu v Poljanah.
 - 17. november: Na sestanku na ljubljanskem Ordinariatu glede menjave površin med župnijo Trata Gorenja vas in Občino Gorenja vas - Poljane za dom starejših občanov.
 - 18. november: Na okrogli mizi o Ivanu Tavčarju v okviru Kulturnega tedna, kjer je bil Tavčar predstavljen tudi kot župan, politik in odvetnik.
 - 20. november: Na srečanju z lovci lovskih društev Sovodenj, Poljane in Gorenja vas na Ermanovcu na tradicionalnem lovu ob občinskem prazniku. V ta namen in ob 160-letnici rojstva lovca Ivana Tavčarja prejel spominsko plaketo.
 - 23. november: Na posvetu gorenjskih županov s Policijsko upravo Kranj glede večje varnosti na Gorenjskem. Župani opozorili, da je policija premalo prisotna v bolj oddaljenih krajih.
 - 24. november: Na otvoritvi novega vhoda v bunker Rupnikove linije na Golem vrhu.
 - 25. november: Na sestanku pri županu Žirov glede doma starejših občanov v Gorenji vasi. Za nadaljevanje projekta je zelo pomembna podpora sosednje občine, saj je sodelovanje ključnega pomena.
 - 27. november: Na obisku razstave čipk in ročnih izdelkov klekljaric iz gorenjevaškega društva Deteljica ob občinskem prazniku.
- Izbor: T. D.

Stik z županom

Župan je dosegljiv za vaša vprašanja, predloge in mnenja vsak torek in sredo. Če bi z njim želeli govoriti na občini, se prej najavite pri tajnici, na telefonsko številko 04/51-83-100 in povejte, približno koliko časa boste potrebovali, da boste dobili termin in vam ne bo treba čakati. Lahko se zgodi, da kdaj zaradi neodločljivih obveznosti kljub napovedanim uradnim uram ne bo dosegljiv, za kar se že vnaprej opravičuje in prosi za razumevanje.

M. B.

Kdaj in kako do župana?

vsak torek	15 ^h –17 ^h	po tel.: 051/384-433
vsako sredo	14 ^h –17 ^h	na sedežu občine

Utrdba Goli vrh

Obiskovalcem se ni več treba tlačiti skozi lino

Novi vhod v utrdbo Goli vrh je tudi uradno odprt in dostopen vsem obiskovalcem. V notranjost tako ne bo več treba plezati skozi strelna lina, kar naj bi tudi povečalo zanimanje za ogled utrdb.

Utrdbo so pred slavnostnim odprtjem novega vhoda obiskali predstavniki Gorenjskega muzeja, ki so delovno orodje in material, ki je ostal ohranjen od gradnje utrdb, poslikali, označili, zaščitili in shranili v eno do suhih dvoran v utrdbi. Vodniki, jamarji, gasilci in člani turističnih društev pa so nato očistili glavni in vse stranske rove, stopnišče ter odtočne kanale. Pri osvetljavi je pomagal Simon Jeram iz Podgore, ki je brezplačno posodil agregat in potrebno opremo, za čaj in toplo malico pa je poskrbel Silvo Cankar iz Lučin. Na občini se vsem zahvaljujejo za pomoč.

Rupnikovo linijo sta si letos po podatkih Turizma Škofja Loka ogledala 802 obiskovalca, kar je več kot lani, ko je bilo obiskovalcev 607, in leta 2009, ko si je vojaško utrdbo ogledalo 636 obiskovalcev. Notranjost utrdb si je možno ogledati le v spremstvu vodiča in takih ogledov je bilo letos 44, medtem ko so jih lani zabeležili 22. Med temi je kar nekaj že tradicionalnih vođenj. Tako po besedah Jane Kuhar iz Turizma Škofja Loka vsako leto organizirajo pohod po Rupnikovi liniji za Slovensko vojsko in tudi Ekonomska šola Ljubljana si je že tretje leto zapored izbrala obisk Rupnikove linije za športni dan. Drugi obiskovalci večinoma prihajajo iz različnih podjetij oziroma društev in organizacij. Brezplačen pohod organizirajo vsako leto tudi v okviru Tedna podeželja in Dnevov turizma na Loškem, decembra pa posamezna društva v utrdbah organizirajo tudi koncerte in tako privabijo ljubitelje glasbe.

Manjka turistična kmetija za večje število obiskovalcev

Pohode po Rupnikovi liniji vodijo turistični vodniki, ki obiskovalcem povedo številne informacije o gradnji obrambne linije in o takratnem življenju domačinov ob meji. V ponudbo so vključene tudi okoliške kmetije in lovsko kočna na Javorču, kjer se lahko pohodniki okrepčajo s pijačo, po naročilu pa skuhamo tudi golaž in štruklje. »Na bližnji kmetiji Pr' Bukovce se velikokrat, če gre za vodene ogleda, dogovorimo za degustacijo suhega sadja in žganja ali za malico. Tudi na biokmetiji Peternej pohodnike

sprejmejo z odprtimi rokami,« je pojasnila Kuharjeva. Ocenjuje, da je sodelovanje z omenjenimi ponudniki uspešno, vendar pa na samem Žirovskem vrhu po njenih besedah manjka turistična kmetija, ki bi lahko kadar koli sprejela in postregla z domačimi jedmi do 50 oseb. »Ker tega ni, pohodnike napotimo v dolino, največkrat v Gorenjo vas ali na Hotavljce, kjer se lahko okrepčajo v kateri izmed gostiln. Poleg tega pa pohod po Rupnikovi liniji poskušamo povezati tudi z ogledom Karlovškega mлина, Marmorja Hotavljce ali kmetij s tradicijo, kjer je možna degustacija sirov, sokov...«, je dodala Kuharjeva.

Rupnikova linija še premalo izkoriščena

Kaj pa Rupnikova linija pomeni za kraje v bližnji okolici? »Menim, da se še premalo zavedamo pomena Rupnikove linije, predvsem v turističnem smislu. Bi se pa dalo v tej smeri še zelo veliko narediti, da bi bila ta linija »popularna«, čeprav ni nikoli služila svojemu namenu,« je povedala Martina Jelovčan, vodja podružnične šole Lučine. Predstavitve bi po njenih besedah lahko prilagodili različnim obiskovalcem in tako v večji meri pritegnili osnovno- in srednješolce ter odrasle. Sama ima sicer z ogledom Rupnikove linije dobre izkušnje, saj so lani v okviru srečanja manjših podružničnih šol peljali okoli 180 udeležencev tudi na ogled dela te obrambne linije. Udeleženci so bili nad utrdbami in potjo navdušeni, glede na povratne informacije pa so nekateri učenci na ogled povabili tudi svoje starše.

Tina Dolenc

Tokrat v znamenju Ivana Tavčarja

Praznovanje občinskega praznika in s tem spomina na prvo omembo naših krajev v pisnih virih, 23. novembra 973, ko je cesar Oton II. z darilno listino freisinški škofiji podaril vzhodni del Poljanske doline do potoka Hotaveljščica, je bilo združeno s Tavčarjevim tednom, ki ga je KD dr. Ivan Tavčar pripravilo ob 160-letnici Tavčarjevega rojstva, v sodelovanju z občino.

Tako je bila rdeča nit osrednje občinske prireditve nihče drug kot Ivan Tavčar oziroma njegovo delo Šarucova sliva. Monodrama sta na oder postavila Andrej Šubic in Boris Pintar, vlogo Mete pa je odigrala Anica Berčič iz Poljan. Obiskovalci so v nabito polni dvorani doma občine spremljali na trenutke veselo in na trenutke žalostno zgodbo Mete, katere življenje se vrti okoli slive, ki ji jo oče zapusti na smrtni postelji. Sliva ji poleg dela na sosednjih kmetijah pomeni vir zaslužka in preživetja. V svoji pripovedi Meta poslušalcu zaupa veliko skrivnosti in malih grehov, ki jih je napravila v boju za preživetje. A kot pravi, so to majhni grehi – jemanje hrane –, večji greh so naredili gospodarji, pri katerih je žela, plela repo ..., pa ji dela niso plačali. Metin oče še na smrtni postelji prosi Boga, da ne bi beračila.

A Meta ni tako revna, kot se zdi na prvi pogled, saj ima pod strešnim tramom skritih 100 goldinarjev za preživetje na stara leta. Zakoplje jih pod grm na Kuclju. Za sprotno življenje služi z dnino. Hrani se tam, kjer dela, pozimi pa zaužije le posušen kruh in vodo. Na koncu Meta ne najde denarja, ki ga je zakopala, pa ne zato, da bi ga kdo ukradel, v kar je prepričana sama. V svojem obupu poseka tudi slivo – njeno slivo!

Čebelarji so na oder prinesli metrski medenjak.

Anica Berčič je omenjeno monodramo pred tridesetimi leti odigrala v šestih ponovitvah. Pred kratkim pa dokazala, da v vlogi Mete še vedno navduši zbrano občinstvo in da ji je vloga pisana na kožo, saj na odru blesti.

Po končanem kulturnem programu je zbrane, med katerimi so bili župana občine Železniki in Škofja Loka, Mihael Prevč in mag. Miha Ješe, evropski poslanec Lojze Peterle, Anton Kokalj, Milenko Zihelr in predsednik državnega sveta mag. Blaž Kavčič, nagovoril župan Milan Čadež. Ob prazniku občine je čestital občankam in občanom, nato pa na kratko spregovoril o rojaku dr. Ivanu Tavčarju. Kot je dejal, Tavčar ni bil le velik pisatelj, ki v svojem času ni imel prave konkurence, ampak tudi politik, župan, poslanec. Kako velik človek je bil in kako zelo so ga Poljanci spoštovali, pove tudi dejstvo, da so tri mesece po njegovi smrti odprli Sokolski dom (današnji Dom občine) in ga poimenovali Sokolski dom dr. Ivana

Tavčarja. Zato je prav, da se ga spominjamo, saj je pomemben del nas, Poljancev. V govoru je omenil tudi letošnje pred kratkim dokončane projekte, kot so Neškova brv, nov vhod v utrdbi na Golem vrhu in novo igrišče na Sovodnju, ter naznanil, da bo prihodnje leto v znamenju gradnje vodovodov in kanalizacije. Ob tem je pozval zbrane kandidate za poslance, naj si v državnem zboru prizadevajo za pravičnejše obravnavanje občin, ki ležijo na hribovitem območju, saj so tu investicije veliko dražje in zahtevnejše v primerjavi z ravninskimi občinami, več stroškov je z zimsko službo in podobno. Tudi odnos ljudi do zemlje je tu drugačen. Kot je dejal župan, ga je na enem izmed obiskov v Prekmurju kar zbolelo, ko je videl ravninska polja neobdelana, medtem ko kmetje v naši občini kosijo tudi strma pobočja. To je še eden izmed dokazov, da živijo tu pridni, marljivi in zagnani ljudje. Govor pa je zaključil z znanim stavkom: »Bodimo ponosni, da smo Slovenci, in držimo skupaj!«

Sledila je še podelitev plakete in priznanj najbolj zaslužnim. Po končanem uradnem delu so člani Čebelarskega društva Blegoš presenetili z metrskim medenjakom, na katerem je bil občinski grb in ki so ga spekli prav za to priložnost.

Lidija Razložnik, Tina Dolenc

Naslednja številka Podblegaških novic bo izšla sredi januarja. Vaše prispevke pričakujemo do **3. januarja** po elektronski pošti: podblegaske.novice@gmail.com ali na naslov: Uredništvo Podblegaških novic, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas. Na ista naslova lahko pošiljate tudi sezname prireditev, ki jih organizirate. Prispevkov, ki jih bomo prejeli po tem datumu, ne bo mogoče objaviti!

Izidi Podblegaških novic v letu 2012

rok oddaje prispevkov	izid
3. januar	20. januar
3. februar	17. februar
29. februar	16. marec
2. april	20. april
1. maj	18. maj
1. junij	15. junij
2. julij	20. julij
1. september	21. september
1. oktober	19. oktober
2. november	16. november
3. december	21. december

podblegaske.novice@gmail.com
PODBLEGAŠKE NOVICE
POLJANSKA CESTA 87, GORENJA VAS

Anica Berčič kot Meta v monodrami Šarucova sliva

Tudi letos brez častnega občana, nag

Občina Gorenja vas - Poljane je na slavnostni akademiji ob spominu na prvo omembo krajev v pisnih virih podelila plaketo in štiri priznanja. Prejemniki so: Čebelarstvo društvo Blegoš, plesna skupina Step, skupina Študentje, Milka Burnik in Tilen Potisk.

Čebelarstvo društvo Blegoš

je prejelo plaketo Občine Gorenja vas - Poljane ob 100-letnici obstoja organiziranega čebelarjenja na Poljanskem in za številne zasluge na področju ohranjanja ter razvoja čebelarstva.

Foto: Vito Debelak

Čebelarstvo družina Poljane je bila ustanovljena 25. marca 1911 in je štela približno 20 članov. Ustanovni člani so bili učitelj Florjan Gostič iz Poljan, posestnik Anton Pintar iz Lovskega Brda in gostilničar Ignac Čadež iz Srednje vasi, prvi predsednik čebelarstvo družine. Ko se je leta 1956 Čebelarstvo družina Gorenja vas pridružila poljanskim čebelarjem, je nastala Čebelarstvo družina Poljane - Gorenja vas, leta 1975 pa se je preimenovala v Čebelarstvo društvo Poljane - Gorenja vas. Ob praznovanju 90-letnice neprekinjenega delovanja so člani razvili prapor in izdali zgibanko ter značko čebelarstvo družine. Za izboljšanje kakovosti medu so osnovali blagovno znamko »Med izpod Blegoša« s sloganom »Pod Blegošem pase se kranjica – nabira nektar za rudeča lica«. V zadnjih letih društvo veliko sodeluje z osnovnimi šolami, izpeljan je bil likovni natečaj za panjske končnice in kulinarčne dobrote. Med drugim društvo sodeluje tudi v vseslovenski akciji Med za zajtrk otrok.

»Ob prejemu plakete Občine Gorenja vas - Poljane za 100-letnico obstoja društva smo bili člani društva po eni strani malo presenečeni, po drugi strani pa neizmerno veseli, saj smo v dejavnosti Čebelarstvo društva Blegoš v vrtcih in šolah vložili veliko dela. Prav tako veliko časa in energije namenjamo v izobraževanja naših članov, ki jih je iz leta v leto več. Ne nazadnje so prav izobraževanja pripomogla k temu, da v naših koncih ni bilo pomora čebel. Ob tej priložnosti smo spekli tudi metrski medenjaki z občinskim grbom,« je povedal predsednik ČD Blegoš Štefan Inglič.

Turistična ponudba je bila obogatena z ureditvijo prve čebelarstvo pohodniške poti v Sloveniji, vsakoletni pohod in druženje pa sta postala že tradicionalna. V preteklem letu so člani izdali publikacijo »Pod Blegošem med«, odločili so se preimenovali društvo v Čebelarstvo društvo Blegoš, kar pomeni tudi nadgradnjo blagovne znamke medu in slogana »Med izpod Blegoša«.

Plesna skupina Step

je prejemnica priznanja Občine Gorenja vas - Poljane ob 15-letnici delovanja za uspešno plesno ustvarjalnost in popularizacijo plesne umetnosti v Poljanski dolini.

Plesno skupino Step sestavljajo Lea Bašelj, Tina Dolenc, Ema Debenec, Ana Jesenko, Dajana Nanova, Helena Oblak, Milena Primožič, Nika Selak in Darja Stanonik. Vseh 15 let skupino vodi Petra Slabe.

Vodilo skupine je trdo delo, zavzetost in eleganca gibanja. Skozi sproščeno gibanje ob glasbi se želijo dekleta predvsem razvedriti, hkrati pa se tudi bolje spoznati s svojim telesom in njegovo izraznostjo. V razvedrilni ples vpletajo izrazni ples in elemente etno plesov. Od leta 2002 sodelujejo na revijah Javnega sklada RS. Vedno so se vsaj z eno koreografijo uvrstile na medobmočno revijo plesnih skupin Namig, od leta 2006 pa vsako leto tudi na državni festival plesne ustvarjalnosti. Državni selektorji izberejo za nastop na festivalu 20 najboljših in najizvirnejših koreografij leta. Leta 2006 je bila na festival objavljena koreografija Ptica, leto kasneje pa Zombiji.

O ustvarjalnosti in domiselnosti deklet in njihove mentorice so se lahko prepričali obiskovalci na praznovanju njihove 15. obletnice delovanja, ki so jo obeležile pred kratkim. Zaplesale so kar 17 različnih koreografij in tako navdušile številno

»Priznanje nam pomeni veliko, saj smo v PS Step v teh 15 letih dokazale, da je v vsaki skupini pomembno ustvariti močne in globoke korenine, saj nam te dajejo energijo, vztrajnost, sposobnost preživetja, biti močan ... Tako kot v karieri športnika, glasbenika pomenijo nagrade priznanje za dobro delo – za pravilno delo in pravilno izbrano pot. Korektnost, marljivost, pridnost – to je to. Vemo, kako težki časi so za društvene dejavnosti in timsko delo. Priznanje ob 15. obletnici delovanja je tista pika na -i, ki nam daje energijo za nadaljnje delo. Upamo in verjamemo, da ustvarjamo nekaj, po čemer se nas bodo ljudje spominjali. PS Step se poimenujemo velika družina 10 punc, ki se med seboj dopolnjujejo in ena brez druge ne bi tvorile tako popolnega mozaika, kot ga (po abecedi): Lea Bašelj – vedno poskrbi za humor in je odlična motivatorica; Ema Debenec – pri ogrevanju nas vedno pozitivno spodbuja in z nasmehom reče: No, dejmo puncel; Tina Dolenc – gibljivost in muzikalnost sta povod za neusahljivi vir plesnih korakov in idej za glasbo; Ana Jesenko – na videz tiha, a zgovorna pri plesu; Dajana Nanova – najbolj prilagodljiva, saj je vedno vse ok; Helena Oblak – tisto o strupu in steklenički poznate, živ dokaz so njeni skoki in gibljivost; Milena Primožič – odlični spomini, ki pri obujanju koreografij pride vedno zelo prav; Nika Selak – najhitrejša pomnjenje koreografij in vedno pripravljena za solo; Darja Stanonik – najlepše izvajanje piruet, pa naj bo to 1, 2 ali 3,« je po prejemu priznanja Občine Gorenja vas - Poljane v imenu plesalk povedala mentorica Petra Slabe.

občinstvo. Poleg omenjenih tekmovanj in nastopov sodelujejo tudi na različnih prireditvah, vsako leto na približno 30, kjer s plesom obogatijo program in ga tako naredijo bolj privlačnega.

Milka Burnik

je prejela priznanje Občine Gorenja vas - Poljane za dolgoletno in prizadevno delo na različnih področjih ustvarjanja.

Milka Burnik je oseba, ki s svojim znanjem, nasveti in pripravljenostjo že vrsto let prispeva k razvoju in promociji Sovodnja in Poljanske doline. V okviru pedagoškega dela, ki ga je pričela leta 1982, skupaj z učenci sodeluje v

Foto: Vito Debelak

rajenci so iz petih različnih področij

Foto: Vito Debeljak

»Veliko občanov naredi marsikaj dobrega in koristnega za skupnost. Ob aktivnostih smo različno izpostavljeni in videni, včasih po službeni dolžnosti, spet drugi zaradi narave dela v društvi in drugod. Kjer koli sem bila dejavna, sem vedno želela narediti nekaj dobrega in poskrbeti za prepoznavnost kraja, društev in šole. Hkrati sem bogatila tudi sebe in se veselila vsakega uspeha posebej. Občinsko priznanje jemljem kot potrditev, da so rezultate mojega dela opazili tudi v ožjem okolju,« je ob prejemu priznanja povedala Milka Burnik.

različnih projektih, med katerimi sta festival Turizmu pomaga lastna glava in Ekošola, kjer je tudi koordinatorica za Podružnično šolo Sovodenj. Z učenci sodeluje na različnih kulturnih in drugih prireditvah v kraju ter tako prispeva k dobri komunikaciji med krajem in šolo.

Milka Burnik je aktivna tudi v Turističnem društvu Sovodenj, saj vodi in povezuje številne prireditve, kot so npr. Srečanje Janezov, Pokošnica, Pohod ob rapalski meji. S svojim sproščenim in pozitivnim pristopom prispeva k razvoju turizma

na Sovodnju ter skrbi za povezovanja in druženje vseh generacij na tem območju. Aktivna je bila v PD Sovodenj, svoj prosti čas pa je namenjala tudi gledališkim dejavnostim v okviru KUD Sovodenj. Različne funkcije je opravljala v KS Sovodenj in na občini. Z veliko zavzetostjo deluje tudi na področju dopisništva in medijev. Sodelovala je pri nastajanju prve knjige »Moj kraj skozi čas«, v zadnjih mesecih pa svoj čas namenja že drugemu delu istoimenske knjige.

Skupina Štedientje

je prejela priznanje župana za ohranjanje in negovanje poljanskega narečja ter promocijo Poljanske doline.

Skupino Štedientje sestavljajo David Mohorič, Peter Čadež, Jure Dolenc, Sebastijan Krek, Boštjan Peternel in Marko Peternel, priložnostno pa se jim pridruži še kdo. Z vsestranskim ustvarjanjem so začeli pred približno sedmimi leti v okviru Etno sekcije Kluba študentov Poljanske doline.

Na začetku je bil glavni inštrument harmonika, nato so se pridružili še lončeni bas, kitara, ribežn ter ostali domači pripomočki, iz katerih jim je vedno uspelo izvabiti veselo melodijo ali poskočen ton. Značilnost njihove glasbe je v tem, da so vse pesmi napisane v poljanskem narečju, s čimer so postali prepoznavni tudi zunaj Poljanske doline. Leta 2008 so izdali prvo zgoščenko in kaseto z naslovom

»Nagrada nam pomeni še eno potrditev uspešnosti našega dela. V veliko zadovoljstvo nam je, da to, kar počnemo zaradi svojega veselja, ne ostane neopaženo, oziroma da s tem aktivno pripomoremo k ohranjanju našega narečja ter posledično k ohranjanju lokalpatriotizma. Predvsem pa nam nagrada pomeni spodbudo pri nadaljnjem ustvarjanju. Občutki ob prejemu nagrade so bili seveda nadvse prijetni, ob tej priložnosti bi se rad še enkrat zahvalil našemu županu, gospodu Milanu Čadežu, za izkazano zaupanje ter podelitev priznanja župana,« je povedal Marko Peternel, član skupine Štedientje.

Preliepa dolina, počasi pa že zbirajo material za izdajo druge zgoščenke. Leto kasneje so nastopili na Festivalu narečnih viž v Škofji Loki, kjer so s skladbo Veselak prejeli nagrado občinstva ter tako dobili v varstvo prehodni pokal – vandrovčka. Tudi v letošnjem letu so najbolj navdušili občinstvo, in sicer s skladbo Pod šrangarskim mlajam.

Tilen Potisk

je prejemnik priznanja župana za vztrajnost in trdo delo pri učenju ter izjemen uspeh na mednarodni kemijski olimpijadi.

Foto: Vito Debeljak

Tilen Potisk je eden izmed letošnjih zlatih maturantov škofjeloške gimnazije, a je veliko več časa kot za pripravo na maturo porabil za učenje kemije, saj se je julija udeležil mednarodne kemijske olimpijade v Turčiji. Kot državni srednješolski prvak iz kemije je v družbi še treh tekmovalcev zastopal Slovenijo. Mentorja slovenske ekipe sta bila dr. Andrej Godec in dr. Darko Dolenc s Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo v Ljubljani, kjer potekajo tudi celoletne priprave mladih kemikov za to izredno zahtevno tekmovanje. Slovenska reprezentanca se je s kemijske olimpijade vrnila s štirimi bronastimi medaljami, kar je drugi najboljši rezultat Slovenije v zgodovini. Vsi štirje tekmovalci so osvojili bronasto medaljo, saj so zbrali med 64 in 70 odstotki točk.

Tilen sicer svoj prosti čas nameni teku in kolesarjenju, saj uživa v vsem, kar je povezano z naravo. Na ta način se sprosti, zbere misli in pridobi novo energijo za učenje. Nadaljnja pot ga bo vodila na Fakulteto za matematiko in fiziko, smer fizika.

Lidija Razložnik

»Pomen te nagrade si razlagam bolj simbolično. Zelo mi je všeč, da se podpira znanost oziroma dosežke na tem področju, in menim, da je dobro, da se to ohranja, saj se bo le tako gospodarstvo razvijalo. Ob prejemu priznanja sem dobil občutek, da delam v pravi (naravoslovni) smeri. Županu se zahvaljujem za nagrado,« je po prejemu povedal Tilen Potisk.

Foto: Vito Debeljak

Okrogla miza je razkrila, kaj vse je

Letos mineva 160 let od rojstva poljanskega rojaka, pisatelja, pravnika, gospodarstvenika, politika in ljubljanskega župana Ivana Tavčarja. V naši občini smo jo obeležili v Tavčarjevem kulturnem tednu. V njegovem rojstnem kraju so se na poljanskem odru odvijali okrogla miza o Ivanu Tavčarju, uprizoritev dramatizirane črtice Šarovčeva sliva in druge predstave ter mednarodna fotografska razstava digitalnih fotografij na temo Tavčarjevih povesti Med gorami.

Na županovo pobudo o okrogli mizi so na temo dr. Ivan Tavčar, slovenski politik, ljubljanski jurist in visoki posestnik razgrnili pisateljevo osebnost in njegove številne aktivnosti zgodovinar in literarni zgodovinar dr. Igor Grdina, nekdanji ustavni sodnik in pravnik dr. Lojze Ude, filozof in sociolog Miha Naglič, ekonomist Viktor Žakelj, in slovenist in literarni zgodovinar dr. Tomaž Kmecl, ki je napisal tudi njegovo monografijo. To so raziskovalci njegovega osebnega življenja, pravniškega poklica in literarnih del, ki so predstavili svoje poglede na vlogo Tavčarja v tedanjem družbenem, družabnem, političnem, kulturnem in domačem okolju. Pogovor z njimi je vodila Mojca Oblak. Miha Naglič pa mu je posvetil snopič Snovanj (priloga Gorenjskega Glasa) s pomenljivim naslovom 'Tavčar – kaj vse je bil'.

Snovanja so bila na voljo tudi v preddverju dvorane. V uvodu je spregovoril župan Milan Čadež, ki je natresel nekaj zanimivosti o Tavčarju in dal poseben pomen njegovemu naprednemu in liberalnemu duhu. Župan je poudaril, da ga ceni tudi zato, ker je bil zaprisežen sokolskemu

duhu, bil celo njegov starosta v Ljubljani in je sokolski duh prinesel tudi v dolino. Leta 1923, tri mesece po njegovi smrti, je bila v Gorenji vasi otvoritev sokolskega doma, ki so ga poimenovali po njem, dve leti prej pa je bilo ustanovljeno sokolsko društvo Gorenja vas Poljane. Prireditve so popestrili odlomki iz črtice Hlekova Nežika v interpretaciji Andreja Šubica.

V razgovoru je dr. Grdina razgalil izvor Ivana Tavčarja, saj obstaja dvom o njegovem pravem očetu. Dr. Grdina, ki raziskuje njegovo življenje, nam bo čez čas gotovo postregel s pravimi podatki, saj če se vrnemo v čas Tavčarjevega rojstva, vsi podatki o tedanjem trenutku časa in tehniki, prav tako njegova fizična podoba in kasnejši značaj, kažejo na to, da njegov oče ni Kosmov. Vsi strokovnjaki pa so v prvi plan Tavčarjevega življenja postavili ambicioznost in željo po preboju v ljubljansko visoko družbo, ki jo je uresničil s poroko s Franjo Košenini. To naj bi kazalo na to, da je Tavčar slutil, da je njegov izvor zlahtnejši, zato naj bi mu pripadala tudi večja veljavnost in boljše življenje od kmeta.

Utrinek z okrogle mize

Strokovnjaki so se strinjali, da je Ivan Tavčar kot vsestranski človek kljub intenzivnemu delovanju na političnem in gospodarskem področju najbolj močan in pomemben v slovenskem prostoru kot pisatelj številnih povesti, pripovedi in knjig, saj njegova dela živijo s časom, bila so uprizorjena na filmskem platnu in na odru, v domačem kraju uprizoritve njegovih del zavzemajo posebno mesto in vedno odličen obisk.

Na odru

Med njegovimi deli v povestih Med gorami je tudi poetična črtica Šarovčeva sliva, ki sta jo dramatizirala Andrej Šubic, danes doktor medicine, in Boris Pintar, danes pisatelj. V poljanščino jo je prevedel Andrej. Dramatizacijo sta izdala tudi v

Ali Poljanci poznamo dr. Ivana Tavčarja?

Ali je 'Emil Leon' sploh Kosmov

Učenke izbirnega predmeta šolsko novinarstvo so z učiteljico sestavile anketo, s katero so želele ugotoviti, v kolikšni meri domačini poznajo življenje in delo pisatelja Ivana Tavčarja. Že med jesenskimi počitnicami so svojim sorodnikom, znancem, prijateljem in sovaščanom razdelile 120 anketnih vprašalnikov, vrnjenih je bilo 82.

Analiza odgovorov je pokazala, da je Ivan Tavčar v svojih krajih splošno bolj poznan po svojih delih in manj po zasebnem življenju.

Prebivalci Poljan in okolice ga poznajo predvsem kot Poljanca, ki se je rodil pri Kosmu, vedo, da je študiral pravo ter bil odvetnik in ljubljanski župan. Vendar pa vsi ne vedo, da je v Ljubljani županoval kar deset let.

O njegovem odnosu do slovenskega jezika v tistem času vedo povedati, da je bil dober, kaj bolj natančnega pa ne. Redki poznajo njegov psevdonim Emil Leon, s katerim se je podpisoval pod svoje politične spise.

Glede njegovega zasebnega življenja jih največ pozna ime njegove žene Franje, da je imel pet otrok, pa ni splošno znano. Med njegovimi hobiji sta najbolj poznana lov in ribolov, precej anketirancev ve, da je na Visokem postavil prvo teniško igrišče v tem delu Evrope, le redki pa, da se je ukvarjal tudi s kolesarjenjem. Sicer pa številni anketiranci med Tavčarjeve hobije uvrščajo tudi pisanje in celo politiko.

Bolj pa so Poljanci seznanjeni s Tavčarjevim leposlovnim delom in junaki njegovih zgodb. Največ jih pozna oz. je tudi prebralo Visoko kroniko, Cvetje v jeseni, V Zali ter Med gorami. Iz te zbirke najbolj poznajo zgodbo Šarevčeva sliva in njeno junakinjo Meto. Med Tavčarjevimi literarnimi junaki so najširše poznani junaki iz Cvetja v jeseni ter Visoke kronike. Po prepoznavnosti in številu omemb si sledijo takole: Presečnikova Meta, Agata, Polikarp, Jurij, Danijel, Izidor, Janez in Boštjan/Presečnik. Večkrat so omenjeni tudi Šarevčeva Meta, Liza, Barbara, Margareta, Luca, Lukež in Marks. Manj kot polovica anketirancev je od svojih prednikov

slišala, da bi Ivan Tavčar značilnosti svojih junakov povzel po resničnih ljudeh, ki so takrat živeli v Poljanah in okolici. Predvsem so po njihovem mnenju tako 'oživeli' junaki Cvetja v jeseni in Visoke kronike, največkrat pa sta omenjeni Presečnikova Meta in Agata Schwarzkobler. Tudi različni kmečki ljudje in hišna imena izvirajo iz dejanskega stanja v Tavčarjevem času.

Glede primerjave med življenjem danes in življenjem v Tavčarjevih časih so si anketiranci enotni, da je primerjava zelo težka, saj smo v sto šestdesetih letih bili priča ogromnemu napredku na vseh področjih. Omenjajo pa tudi drugo plat, in sicer manj druženja, slabši medčloveški odnosi, manj spoštovanja, hlepenje po materialnih dobrinah ...

Za kakšnega človeka so Tavčarja imeli Poljanci, ne ve veliko anketirancev. Tisti, ki so na vprašanje odgovorili, pa navajajo precej nasprotujoče si podatke – od tega, da je bil pisatelj v domačih krajih zelo priljubljen, do tega, da ga domačini niso marali.

Na zadnje vprašanje o zanimivostih v zvezi s Tavčarjem je odgovorilo le osem vprašanih in mogoče je najbolj zanimiv podatek ta, da menda Ivan Tavčar sploh ni bil Kosmov ...

Podrobneje se z rezultati ankete lahko seznanite na spletni strani OŠ Poljane. Šolske novinarke in mentorica Bernarda Pintar

Najlepša hvala za vaše glasove na predčasnih volitvah.

Želimo vam blagoslovljene božične praznike in ponosno praznovanje dneva samostojnosti in enotnosti.

V letu 2012 pa veliko sreče in zdravja ter lepo vabljeni na naše stojnice na silvestrovo dopoldne.

OO SDS Gorenja vas - Poljane

Tavčar bil

knjižni obliki, ilustrirala pa jo je akademska slikarka Maja Šubic. Pred tridesetimi leti je na Tavčarjevih dnevih zvečer pred Šarovčevo hišo zaigrala Ani Berčič. Na letošnjem Tavčarjevem tednu si je Ani želela zaigrati še enkrat, Andrej je sprejel režijo in lik Mete ter za današnji čas aktualna pripoved sta po 30 letih ponovno zaživeli na poljanskem odru. Kot je povedala ganjena Ani v razgovoru po predstavi, je takrat shranila gledališke rekvizite, kot bi slutila, da jih bo ponovno uporabila. Ani je bila kljub teži let na svojih ramah izjemna tako v besedni interpretaciji poljanskega narečja kot tudi v igri. »Presrečna sem«, je rekla v pogovoru, »tako sem si še enkrat želela dati to igro Poljancem in želja se mi je uresničila. Naredila sem čisto vse, kar je rekel Andrej, samo da bi bila moja igra dobra.«

Res, bila je odlična. Pohvale pa tudi vsem ostalim, ki so sodelovali pri uprizoritvi. In še o poljanskem narečju: če pogledate besedilo, zapletene besede ne najdejo prave poti z jezika, pomen besed je za marsikoga nerazumljiv. Ampak, kot pravi Andrej, preberite naglas, pa bosta beseda in njeno razumevanje stekla sama od sebe.

V sklop predstav na poljanskem odru je bila uvrščena tudi ponovitev komedije Duohtar kar tok (po Molierovi komediji Zdravnik po sili) v priredbi in režiji Andreja Šubica in izvedbi KD Poljane. Med gostujočimi predstavami smo si lahko ogledali komedijo Branislava Nušiča Žalujoči ostali. Igro so odlično uprizorili igralci gledališkega društva Kontrada iz Kanala ob Soči. Predstava razgali pohlep in razmerja med pokojnikovimi sorodniki, ki se nenadoma prikažejo po pogrebu. Komično vzdušje se iz dejanja v dejanje povečuje in gledalca ne pusti neprizadetega. Kljub 'žalujočim' se zaradi pohlepa po dediščini, pa čeprav je to le pladenj ali budilka, vrstijo komične in kočljive situacije.

Fotografska razstava

Tavčarjev kulturni teden se je zaključil z mednarodno fotografsko razstavo na temo Tavčarjevih povesti Med gorami in proste teme s podelitvijo diplom, nagrad in projekcije sprejetih del. Prireditve je s poetično besedo povezovala Majda Debeljak, priznanje avtorjem pa je izrekel župan Milan Čadež, ki je podelil tudi nagrade in diplome.

Na natečaju je na temo Med gorami sodelovalo 101 avtor, čeprav je bil rok za oddajo le mesec dni, to pa dokazuje, da slovenski fotografi radi sodelujejo na natečajih fotografske sekcije našega kulturnega društva. Med 411 fotografijami je žirija izbrala 142 del, ki jih je prispevalo 65 avtorjev. Prvo nagrado je za fotografijo Izklesano prejel Jernej Trnkoczy. Na prosto temo je med 406 fotografijami žirija sprejela 154 del 68 avtorjev. Prvo nagrado je prejel Herman Čater za fotografijo Kruh in vino. Izbrana dela so bila na ogled na diaprojekciji, kjer smo si lahko pogledali izjemne prizore iz narave in življenja. Ob tem je bil izdan tudi katalog.

Prireditve so popestrili Poljanski orgličarji, omogočili pa so jo Občina Gorenja vas - Poljane, Avtoprevoznišvo Sečnik, Foto Čebren, Domača obrt Izidor Jesenko, Gostilna Poni, kmetija Matic in kmetija Nacon.

Tadeja Šubic

Bralni maraton

Družili so se ob prebiranju Tavčarjevih del

Letos mineva 160 let od rojstva dr. Ivana Tavčarja, pisatelja, publicista, politika, gospodarstvenika, pravnika in sploh vsestranskega poljanskega rojaka. Na šoli, ki nosi njegovo ime, je potekal bralni maraton. Začel se je v petek zvečer, končal pa v soboto dopoldne. Udeležilo se ga je sedemintrideset učencev iz OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas in tri učenke iz OŠ Poljane, pridružilo pa se jim je še nekaj odraslih udeležencev.

Dotaknile so se nas usode književnih junakov iz Tavčarjevih najbolj znanih del, občutili smo njegov dovršeni pripovedni slog in moč besede, tudi poljanske. Prislunili smo nesrečnemu Jernaču, ki mu je bila ljubezen v pogubo, grajskemu pisarju, ki je bil zasmešan in je zaradi ljubezni končal svoje življenje v ledeni razpenjeni Sori, podoživljali smo ljubezen med Presečnikovo Meto in pomeščanjenim Janezom, opazovali, kako se je Kočarjev gospod poigral s preprostim kmečkim dekletom Ramovševo Lenčko ...

Učenci so poleg branja doživeli marsikaj. Najbolj so se navdušili nad dramatizacijo odlomka iz Cvetja v jeseni, se pomerili v kvizu o Ivanu Tavčarju in se nasmejali anekdotam v zvezi s pisateljem, poslušali posnetek Šarevčeve slive, kjer nastopa Anica Berčič in pripoveduje v pristnem poljanskem narečju, na pamet smo se poskušali naučiti vsaj eno misel, ki izpričuje ljubezen do domače zemlje. Spomnili smo se gospoda Frančka Bohanca, pisatelja, esejista in odličnega poz-

Udeleženci bralnega maratona

navalca književnih del in življenja Ivana Tavčarja. Besedovali smo o ljubezni in domači zemlji ter ugotavljali, da so sporočila iz Tavčarjevih del še vedno živa tudi v današnji družbi.

Od dveh ponoči do jutraj je bil čas za druženje, družabne igre, branje, ples in tudi za spanje.

Razšli smo se z mislijo, da smo doživeli nepozabne bralne izkušnje Tavčarjevih zgodb. Menimo, da bi bilo sodelovanje med šolama treba še poglobiti, da smo se marsikaj naučili in se hkrati imeli lepo.

Nina Dolenc

Po državnoborskih volitvah

V parlamentu bo župana zamenjala Irena Tavčar

Po uradnih podatkih Državne volilne komisije se je glasovanje v volilnem okraju Škofja Loka II, kamor poleg naše občine sodita še občini Železniki in Žiri, udeležilo 10.906 volilnih upravičencev

ali 71,7 odstotka vseh z volilno pravico. Več kot tretjino vseh glasov je prejela Irena Tavčar na listi SDS (33,9 odstotka), 17,5 odstotka volivcev je obkrožilo Tatjana Polajnar, kandidatko Liste Zorana Jankovića, Mihael Prevc (SLS), je zbral 11,3 odstotka glasov, Anton Kokalj (Nova Slovenija) pa odstotek manj, medtem ko je kandidat Državlanske liste Gregorja Viranta Bojan Starman prejel 10,2 odstotka glasov. Šesto mesto je po številu glasov v našem volilnem okraju pripadlo Branku Jesenovcu (Socialni demokrati) – zbral je 6,6 odstotka glasov, za Majdo Jesenko (DeSUS) je glasovalo 4,8 odstotka volivcev. Preostali kandidati so prejeli 1,3 odstotka ali manj odstotkov glasov.

V državni zbor so se iz našega volilnega okraja Škofja Loka II uvrstili trije kandidati: Irena Tavčar, poleg katere bo v parlamentu tudi njen strankarski kolega Marko Pogačnik, ki je bil izvoljen v volilnem okraju Škofja Loka I, Mihael Prevc kot edini gorenjski kandidat SLS, in Bojan Starman, ki je prav tako edini predstavnik Gorenjske v parlamentu iz liste Gregorja Viranta.

Ireno Tavčar, s katero imamo v naši občini drugič po vrsti predstavnika v parlamentu, smo vprašali po občutkih in načrtih. »Iskrena hvala vsem volivkam in volivcem za zaupane glasove. Kot sem rekla že pred volitvami, za nobeno vladno – v kakršni koli sestavi – delo ne bo lahko. Zdaj bodo najpomembnejši hitri in učinkoviti ukrepi, predvsem pri zagonu gospodarstva, in s tem odpiranje novih delovnih mest. Veseli me, da smo iz naših dveh dolin izvoljeni štirje poslanci, in želim si, da bi s skupnimi močmi dosegli cilje iz programov strank, ki jih zastopamo. Predvidevam, da bom imela v prostori občin Gorenja vas - Poljane, Žiri in Železniki enkrat na mesec odprto poslansko pisarno, kjer bom z veseljem sprejemala vaše predloge in vprašanja ter jih skušala posredovati na državni nivo.«

Milka Bizovičar

Študentje medicine so prvič spremljali operacijo srca s pomočjo njegove kamere

Vlastja Simončič, 1988

Ime našega umetnika ne bo zapisano le v to veliko knjigo, temveč v zgodovino fotografske umetnosti, pa ne samo zunaj meja naše majhne Slovenije po Evropi, zelo cenjeno je njegovo ime na Japonskem, kjer je bila knjiga o njem in njegovih tehnikah napisna že za časa njegovega življenja. Tu, v našem okolju bo za večno ostal v naših srcih, v srcih tistih, ki smo se pogostejše srečevali z njim. Vlastja se je zelo rad pogovarjal in si vzel čas za vsakogar, mu predstavil svoje prijateljice verve in sinice. Zato smo z učenci večkrat zašli na njegovo dvorišče, otroci pa so ga spoštljivo poslušali. Bil je velik ljubitelj narave in razlaga o prepovedanem trganju vej in metanju kamnov v vodo se je otrokom usedla v srce vsaj za nekaj časa. Povabili smo ga v razred in z njim ustvarjali fotografije brez fotoaparata in nastali so kemogrami, starogrami, lunogrami in fotogrami. Fiksir in fotografski papir je vedno prinesel s seboj in ga podaril vsakomur, ki je le hotel ustvarjati z njim. Šele zdaj, ko še enkrat brskam po stari raziskovalni nalogi, zapiskih v knjigi in po muzeju »Vlastja«, se zavedam, kakšen velikan je bil. Si predstavljate, da je bil prvi, ki je s pomočjo kamere leta 1967 v predavalnico študentom medicine neposredno posredoval operacijo srca?!

Inštruktor, fotoreporter ...

Star komaj sedem let je z družino, ki je bila izgnana v času priključitve slovenske Primorske Italiji, preživel dve leti v vagonu na ljubljanski železniški postaji. V umetniškovi notranjosti je velik prostor zapolnjeval umetniški del, a globoko v sebi je nosil posledice otroštva in mladosti. Marsičesa ni smel ali pa ni želel povedati nikomur; stalno pomanjkanje, selitve, ker je bil oče železničar, zavrnitev na Umetniški

V začetku novembra ja bila na OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas Glasova preja, kjer je bil gost Primož Lampič, pisec knjige o Vlastji Simončiču. Knjiga je izšla ob umetnikovi stoletnici rojstva. Knjiga je estetsko dovršena z življenjepisom umetnika, z letnicami razstav, številom pridobljenih nagrad, diplom, z opisom slikovnih virov, bibliografskimi podatki, z izbranimi reprodukcijami njegovih slik, risb, fotografij, kleksografij, solarizacij in fotografik.

akademiji v Beogradu, beg pred italijanskimi agenti, ustaško ujetništvo, beg pred nemško in domobransko obveščevalno službo, 27. aprila je bil obsojen na smrt, vendar so ga tik pred usmrtitvijo rešili pripadniki italijanskega odporiškega gibanja, s katerimi je politično sodeloval in tudi slikal, sledila je aretacija pripadnikov udbe in končno prepoved sodelovanja pri vseh fotografskih društvih v Sloveniji, ki ga je pripeljala v Poljansko dolino med prijazne kmete in naravo.

Ni klonil pod težkimi življenjskimi situacijami. Neprestano se je posvečal pridobivanju novega in novega znanja; se izobraževal na vojaški akademiji, obiskoval predavanja na umetnoobrotni umetniški šoli, obiskoval filmskotehnični tečaj, po poroki se je vpisal na akademijo upodabljalajočih umetnosti, se izpopolnjeval v novinarstvu, v tujini se je pogosto udeleževal strokovnih seminarjev. Kmalu je postal inštruktor fotografske tehnike in predaval na šoli za fotografske pomočnike, organiziral seminarje, tečaje, predavanja, bil je pobudnik ali ustanovitelj mnogih fotografskih klubov, predavanja je izvajal tudi v tujini. Mnogo let je bil fotoreporter pri reviji Tovariš, na medicinski fakulteti se je posvečal medicinski in znanstvenostudijski fotografiji, več kot štirideset let je gojil gledališko fotografijo.

Vabljeni v muzej

Le pojdite v Muzej Vlastja v Gorenji vasi in si ogledajte znane gledališke, baletne in operne umetnike na njegovih črno-belih fotografijah, to so Jože Zupan, Stane Sever, Duša Počkaj ... Z gledaliških predstav je razvil več kot 50.000 fotografij. Sodeloval je z RTV Ljubljana, ustvaril je več kot deset filmov.

Za nizanje prejetih nagrad, priznanj, diplom in medalj na domačih in tujih tleh nam bi tule hitro zmanjkalo prostora, prav tako za opisovanje mnogih razstav, za nizanje imen fotoklubov, ki jih je ustanovil. Ponosni smo lahko, da je več kakor četrto stoletje preživel v naši bližini, v Mihevku, kjer je našel svoj mir in kraju pustil velik pečat, ki ga premalo cenimo. Vsak občan bi si lahko ogledal njegov muzej. Pojdite, presenečeni boste nad zbirko. Zapustil nam je prečudovito dediščino, za katero bi se na Japonskem in v Avstriji, kjer je imel veliko prijateljev, borili, mi pa dragocene kamere, fotoaparate vseh vrst, bliskavice, fotografije, priznanja, slike, stare predmete, ki jih je zbiral, prepuščamo vlažnemu majhnemu prostoru in čakamo, da jih zob časa prične uničevati.

Občani bi o njem znali povedati mnogo zanimivih stvari. Tukajšnjim kmetom se je hitro prikupil, čeprav so ga imeli za posebnega, saj niso bili navajeni, da bi nekdo neprestano držal fotoaparat v roki namesto vil in grabelj. Fotografiral je celotno gradnjo šole, rudnika, kmete pri delu, otroke pri igri ... V skrinji z njegovimi fotografijami v hišici v Mihevku je ostalo mnogo spominov. Veliko del je razstavljaval v šoli, kjer je bila galerija oblikovana na njegovo pobudo in v njej je imel več kot sedemdeset razstav. Z mnogimi generacijami otrok iz Gorenje vasi je ustvarjal slike brez fotoaparata. Nekatere so v Avstriji zbrali in imena ter fotografije takratne moje generacije so zabeležena v drobni knjižici z nemškim spremnim besedilom. Otoke je imel zelo rad, zato jim je leta in leta dajal znanje, fotografski material in spodbujal ljubezen do fotografije.

S svojo drugo ženo Hani sta živela v Mihevku, kjer sta ju obiskovali njegovi hčeri, ki se prav tako ukvarjata s fotografijo. Tja je zašlo mnogo prijateljev fotografije, a prvo mesto med obiskovalci Mihevka so zasedale živali, ki so prihajale iz bližnjega gozda. Sinička se je Vlastji za dobro jutro usedla na glavo, veverica mu je orehova jedrca glodala na roki, otroci pa so lahko čofotali v bazenu, ki je bil sredi cvetočih grmov pod majhnim kozolcem zgrajen prav v ta namen. Bližnji kmetje so mu kosili travo, prinašali mleko in vrtnine, pomagali pri zidarskih in mizarskih delih in lahko si rečemo, da smo umetniku polepšali starost. Če je beseda nanesla na preteklost, je bilo v glasu čutiti priokus grenkobe, a v Poljanski dolini se je počutil tako svobodno, uspešno, ustvarjalno in sprejeto.

Jana Rojc

Ob 100. obletnici rojstva fotografa Vlastje Simončiča je Kulturno društvo Trata - Gorenja vas izdalo monografijo z naslovom Foto Vlastja, Življenje in delo Vladimira Simončiča Vlastje. Knjiga obsega 50 strani teksta in 150 fotografij, tiskana je v formatu 23 x 33 cm, cena izvoda je 40 evrov.

Avtor je umetnostni zgodovinar in etnolog dr. Primož Lampič, muzejski svetovalec v Kustodiatu za fotografijo Muzeja za arhitekturo in oblikovanje v Ljubljani in izredni profesor na Oddelku za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani.

Knjigo je mogoče naročiti na naslovu simona.kokelj@gmail.com ali po tel: 051/419-396.

»Z letošnjim letom sem zadovoljen«

Župan Občine Gorenja vas - Poljane Milan Čadež letošnje leto ocenjuje kot uspešno, saj je bilo izpeljanih več projektov, poln načrtov pa je že tudi za prihodnje leto. Takrat se bo lahko popolnoma posvetil županski funkciji, saj mu bo z nastopom nove vlade prenehal mandat poslanca.

Poslanska funkcija se končuje. Kako se bo posloviti od stola v državnem zboru?

Vsaka izvoljena funkcija, tako županska kot poslanska, je omejena z mandatom. Tokrat je bil leto krajši zaradi predčasnih volitev, vendar lahko rečem, da je bila to zame izredna izkušnja. Gotovo si bom zapomnil, da sem bil poslanec v časih, ko imajo politika in javno izvoljene funkcije najnižjo ceno ter so najbolj kritizirane. Izkušnja mi bo zelo pomagala pri dokončanju tega županskega mandata, moje poslansko delo pa se bo poznalo še v naslednjih letih. V državnem zboru res nisem bil najbolj glasen, vendar sem bil bolj delaven v ozadju in na matičnih odborih za promet in lokalno samoupravo.

Koliko ste imeli kot poslanec vpliva na projekte, povezane z občino?

Določene informacije so bile lažje dostopne. Funkcija župana in poslanca v eni osebi ima določene prednosti, saj se tako kakšna vrata prej odprejo. Ampak jaz s svojim načinom dela tudi sicer nimam težav, da bi imel kakšna vrata zaprta. Bistveno pomembnejša je narava komunikacije, to, da si dostopen. Takega načina dela se bom posluževal tudi v prihodnje.

Ali je kakšno vaše posredovanje prineslo neposredne koristi občini?

Cestna infrastruktura je tista, kjer se je mogoče dalo narediti kaj več. Rezultati se bodo pokazali v prihodnjih letih, določeni postopki so se premaknili hitreje in tu smo na občini tudi pokazali, da smo uspešni.

Na predčasnih parlamentarnih volitvah se je v parlament uspešno uvrstila Irena Tavčar iz Javor. Polagate na to kakšne upe?

Čestitke Ireni za izvolitev. Želim si, da nadaljuje svoje delo v poslanski skupini, in sicer, da se financiranje občin, ki ležijo na hribovitih območjih, kjer so vse investicije dražje v primerjavi z vzhodnim ravninskim delom, pravilno vrednoti in se naredi primerna zakonska osnova. Mi imamo na primer veliko opravka in stroškov z zimsko službo, medtem ko na Primorskem nimajo teh skrbi, na ravninskih delih pa niti ne vedo, kaj je gradnja športnih igrišč in objektov v brežini, da o hudournikih, vodotokih in zemeljskih plazovih ne izgubljam besed.

Kateri večji projekti v občini so zaznamovali letošnje leto in zakaj so tako pomembni?

Med pomembnejšimi bi izpostavil projekt obnove Neškove brvi, za katerega smo dobili precej sredstev z naslova Slowturizma. To je projekt, kjer smo dosegli zelo dober učinek v lokalnem okolju, čeprav je bilo vloženih malo lastnih sredstev. Dobili smo skoraj tak objekt, kot je stal pred slabimi 100 leti in bo prišel

popolnoma do izraza potem, ko bo zgrajena gorenjevaška obvoznica.

Zelo sem ponosen, da nam je uspelo na 5. razpisu razvoja regij pridobiti sredstva za gradnjo dveh projektov, to je vodovoda in kanalizacije v Javorjah. Žal mi je, ker se je zavlekel projekt REAAL, to je energetska obnova OŠ Poljane. Toda ta projekt se bo gotovo odvijal v prihodnjem letu.

Najbolj ponosen pa sem na športno igrišče na Sovodnju, kjer smo dokazali, da se da na najbolj zahtevnem terenu s pravim pristopom in načinom dela tudi v težkih pogojih narediti tisto, kar se zdi na prvi pogled nemogoče. Razmišljam celo, da bi na Sovodnji peljal širšo ekipo javnih funkcionarjev in jim pokazal, koliko stane infrastruktura v hribovitih občinah.

Na področju turizma je leto zaznamovala ureditev vhoda v utrdbo Rupnikove linije na Golem vrhu, ki je zdaj dostopen vsem obiskovalcem. Tudi kopališče v Kopačnici je zaživelo, saj se je ob sončnem vremenu zbralo tudi do 100 kopalcev, pred kratkim pa smo objavili razpis za izbiro razvojnega partnerja pri projektu Toplice Kopačnica. Označili smo večji del kolesarskega kroga po mejah občine – KK GVP, ki ga bomo odprli v maju. Na poti bodo označene vse zanimivosti, od turističnih kmetij, lepih razgledov in znamenitosti. V delu je tudi Pot poljanskih dobrot, kjer želimo povezati pridelovalce in predelovalce domače hrane. Prihodnje leto bomo dali poudarek tudi dvorcu na Visokem, kjer bomo uredili vežo in vzhodno sobo ter vrata na Visokem končno odprli vsem obiskovalcem.

Je pri projektu gorenjevaške obvoznice kakšna novost?

Trenutno Direkcija RS za ceste odkupuje potrebna zemljišča. Na zadnjem sestanku pri direktorju sem dobil zagotovilo, da bi lahko v drugi polovici leta 2012 – če se bodo vsi postopki odvijali po pričakovanjih – že podpisali gradbeno pogodbo.

Kako pa je s projektom 4. razvojne osi?

To je državni projekt, stališče naše občine pa ostaja jasno in nespremenjeno. Nasprotujemo poteku trase skozi Hotavljce in po dolini Kopačnice. Podpiramo varianto jug, ki poteka prek Sovodnje. Konec septembra smo to temo obravnavali tudi na sestanku odbora za promet, kjer sem ponovno poudaril naše stališče. Vendar sem prepričan, da država v zdajšnjih časih za kilometer ceste, ki bi jo dnevno prevozilo največ 2500 vozil, ne bo plačala več kot stane gradnja kilometra avtoceste v Sloveniji.

Kako ste torej zadovoljni z letošnjim letom?

Foto: Tina Dolenc

Zadovoljen sem, ker smo kar nekaj projektov uspešno izpeljali do konca, nekaj nam jih ni uspelo začeti in se jih bomo lotili v naslednjem letu. V mislih imam posodobitev čistilne naprave v Gorenji vasi in energetska obnovo Osnovne šole Poljane. Vesel sem, da smo v sodelovanju z našimi športnimi društvi v občini uspešno organizirali Mednarodno tekmovanje v gorskem teku, za kar smo dobili pohvale Svetovne atletske zveze ter Slovenske atletske zveze in se vpisali na svetovni zemljevid prideliteljev mednarodnih tekmovanj.

Ali so še kakšni projekti, za katere bi lahko na razpisih dobili nepovratna sredstva?

Imamo pripravljenih več projektov, ki čakajo na razpise. Vsekakor je treba obnoviti fasado na domu občine, ki ima zelo klavno podobo. Na razpis čakata tudi projekta prometne ureditve ceste od Vidma do OŠ Poljane in ureditev dostopa do OŠ Poljane za kombije in avtobuse, s čimer bi se bistveno izboljšala prometna varnost otrok. Treba bo urediti tudi okolico in dvorišče Štefanove hiše v Poljanah ter delno tudi njeno notranjost, predvsem restavratska dela. Za vse te projekte že imamo pripravljeno dokumentacijo in samo čakamo na razpise ter računamo na nepovratna sredstva.

Kako velik je proračun za 2012 in za katere projekte je predvidenih največ sredstev?

Proračun za 2012 bo težak dobrih 15 milijonov evrov zaradi veliko kohezijskih sredstev za projekt Ureditve porečja Sore, ki vključuje gradnjo kanalizacijskega sistema Trebija-Gorenja vas in projekt oskrbe s pitno vodo, gradnjo kanalizacije Javorje ter vodovoda Podvrh-Zapreval. To bo nedvomno zahtevno leto, ki se bo imenovalo leto kanalizacije. Poleg tega si bomo prizadevali pridobiti gradbeno dovoljenje za športno dvorano v Gorenji vasi in nato kandidirati za nepovratna sredstva na razpisu. Ves čas pa bo treba urejati lokalne ceste in javne poti, ki jih je po kilometrih toliko, kot je od nas do Münchna.

Tina Dolenc

Idejne zasnove za ureditev vaškega središča so na mizi

V Krajevni skupnosti Poljane smo v letu 2011 asfaltirali približno 1700 metrov javnih poti in cest, in sicer: odcep Porantovec na Brdih, v Srednji vasi odcep do Šoštarija, v Vinharjah do Ušeničnika, del odcepa v Bukovem vrhu, tako da se do kmetije Pr' Kisuc zdaj lahko pripeljete po asfaltu, cesto v Predmostu mimo kmetije Frlan, del javne poti na Volči proti cerkvi sv. Jurija, v Hotovlji na odcepu od Šubica proti Avguštinu, kjer smo na novo vgradili tudi cevi za meteorno vodo, in odcep v Delnicah do Kuclarja, kjer je bilo treba pred asfaltiranjem sanirati usad in v dolžini približno 15 metrov postaviti kamnit oporni zid.

Letos je bila z občinskimi sredstvi, s sredstvi iz proračuna KS iz leta 2010 in s sredstvi, ki jih je občina pridobila na razpisu za odpravo posledic neurja iz leta 2007, sanirana in asfaltirana tudi cesta Volča–Zakobiljek v dolžini 900 metrov. Izvedla se je tudi sanacija plazov ob koncu novega asfalta, preplastila pa državna cesta skozi Srednjo vas, na novo so se uredili pločniki, za varnost krajanov se je postavil prikazovalnik hitrosti. Na cesti iz Srednje vasi proti Žabji vasi se je na nevarnem ovinku zgradil kamnit uporni zid in postavila varnostna ograja. Prav tako smo iz občinskih sredstev asfaltirali del odsekov na cesti na Brdih in na cesti iz Poljan proti Smoldnu. Na teh odsekih so se pred leti sanirala plazišča.

Na kresni večer smo v Poljanah praznovali dvajseti rojstni dan naše samostojne države Slo-

venije. V parku ob lipi, ki je bila posajena pred dvajsetimi leti, smo postavili spominski kamen s spominsko ploščo z napisom 'Lipa samostojnosti, 25. junij 1991'.

Na seji v začetku leta je svet KS Poljane soglasno potrdil idejno zasnovo ureditve okolice Štefanove hiše s prometno ureditvijo povezave med Poljanami in OŠ Poljane, vključno z dodatnimi parkirišči v okolici osnovne šole. Strokovne službe na Občini Gorenja vas - Poljane pripravljajo potrebno dokumentacijo za izvedbo projekta, ki je, kot pravijo, v fazi razpisa.

Z Občino se je delo nadaljevalo tudi na drugih večjih projektih, ki se bodo izvajali v naslednjih letih, in sicer: v okviru celovite rešitve središča Poljan in novega kulturnega doma so bile članom sveta predstavljene tri idejne zasnove, ki smo jih tudi že obravnavali. Idejne zasnove obsegajo umestitev novega trga in s tem tudi oblikovanje ustreznega vaškega jedra. Ko dobimo odgovore na določena vprašanja, predvidevam, da bi v pomladnih mesecih prihodnjega leta lahko izbrano idejno zasnovo predstavili krajanom.

Prav tako strokovne službe na Občini pripravljajo projekt rekonstrukcije ceste Predmost–Hotovlja. V letošnjem letu nam je že bila predstavljena določena varianta, pridobljena je bila lokacijska informacija, geodetski posnetek terena, izdelana projektna naloga in izveden razpis za projektanta. Tako v letu 2012 pričakujemo izbor projektanta

ter izdelavo idejnega projekta, ki ga bomo nato predstavili krajanom Predmosta in Hotovlje.

Tudi projekt za nov uvoz za OŠ Poljane, Dobje in Dobensko Ameriko se odvija zadovoljivo. Izdelana je bila idejna zasnova za novo cesto za Dobensko Ameriko (na umestitev nove ceste za D. A. imamo krajanji še pripombe) in ureditev parkirišča ter obračališča za OŠ Poljane.

V novembru je bil položen nov kanalizacijski 'kanal B' v Predmostu. Zgradilo ga je podjetje Topos s Hotovelj. Za kakovostno izvedbo se izvajalcu zahvaljujem.

V drugi polovici leta je s funkcije občinskega svetnika odstopil v naši KS izvoljeni občinski svetnik Polde Kržišnik. Za dobro in dolgoletno delo, najprej v svetu KS Poljane in nato v občinskem svetu, se mu v imenu vseh krajanov, članov sveta KS Poljane in v svojem imenu najlepše zahvaljujem.

Na se ob koncu zahvalim županu Milanu Čadežu, podžupanu Tomažu Pintarju in celotni občinski upravi za dobro sodelovanje in prizadevanje pri izvajanju zahtevnih projektov na območju naše krajevalne skupnosti.

Ker so pred vrati prazniki, vsem želim, da božič preživite v krogu svojih družin in prijateljev. V novem letu pa vam želim predvsem zdravja in medsebojnega razumevanja in čim več dobro izpeljanih projektov.

Tone Debeljak, predsednik sveta KS Poljane

KS Trebija v letu 2011

Prioriteta bo cesta proti Stari Oselici

KS Trebija je v letu 2011 izvedla kar nekaj različnih del v vseh predelih krajevalne skupnosti. V Podgori smo dogradili javno razsvetljavo, na vodovodu v Stari Oselici popravili poškodovan hidrant, nekaj popravkov pa je potreboval tudi vodovod Trebija–Podgora. Na cesti Trebija–Stara Oselica smo sanirali dva usada brežine in večjo poškodbo vozišča na javni poti Sleme–Rotovž. Po vseh cestah smo opravljali redna vzdrževalna dela na voziščih in bankinah.

Na cestni infrastrukturi so se izvajala predvsem asfaltacijska dela javnih poti in lokalnih cest na odsekih: Lovran–Mravlje, Fužine–Zelenak in Hobovše–Košanec v skupni dolžini 700 metrov.

V sodelovanju s PGD Trebija smo obsekali vejeve ob cestah in očistili vodne prepuste po vseh cestah v KS Trebija, za kaj več pa nam je v letu 2011 zmanjkalo sredstev – potrebe so bile veliko večje od finančnih možnosti.

Največja črna pika v KS ostaja Dom pod Planino, saj po več poizkusih še vedno nismo dobili pravega investitorja ali kupca, ki bi s primerno dejavnostjo domu vdihnil novo življenje. Aktivnosti v to smer bodo prav gotovo potekale tudi naslednje leto.

V prihajajočem letu 2012 imamo v načrtu največ sredstev nameniti sanaciji ceste od Trebije proti Stari Oselici, ki je res v zelo slabem stanju. Pri investiciji seveda pričakujemo tudi strokovno in finančno pomoč občine. Ravno tako pa od občine pričakujemo, da se bodo končno pričele tudi aktivnosti na izgradnji vodovoda in kanalizacije od Trebije do Podgore.

KS Trebija

KS Sovodenj v letu 2011

Največja pridobitev je igrišče

Tudi letošnje leto je bilo za našo krajevno skupnost delavno. Čeprav je do finančnih sredstev vse teže priti, je bilo v naših krajih kar nekaj narejenega. Poleg rednih vzdrževalnih del na lokalnih cestah in javnih poteh je bila narejena asfaltna prevleka in rekonstrukcija na LC Sovodenj–Ledinsko Raspotje, Sovodenj–Stara Oselica–Kladje, delne sanacije so bile narejene tudi na JP Sovodenj–Zapotoški grič, Zapotok–Podgozd, sanacija mostu na JP Dolinar in sanacija opornega zida na JP Mohorjvec ter na odseku Garaža–Jeram.

V mali kulturni dvorani in garderobi so bila zamenjana dotrajana okna, narejena je bila nova stropna obloga, delno zamenjan in obnoven parket, sešite nove zavese, tako da je zdaj kulturna dvorana z vsemi pomožnimi prostori zelo lepo urejena, kar je nedvomno tudi zasluga gospodarja dvorane Sandija Pavšiča.

Popravljen in urejen so bila tudi spominska obeležja NOB pri gasilskem domu in na pokopališču v Novi Oselici.

Na področju javne razsvetljave je bila na novo postavljena še ena svetilka, zamenjali smo tudi deset starih svetilk, kot to zahteva nova

uredba o javni razsvetljavi.

Na vaškem vodovodu je bil poleg rednih vzdrževalnih del in menjave UV-žarnice montiran tudi merilec pretoka na zajetu in vodohrano ter nameščen mehanski filter pred UV-napravo.

Skozi vse leto je bil dejaven tudi odbor za kroniko, ki pripravlja izdajo drugega dela kronike, ki je bila predstavljena na leto 2012.

Naša največja pridobitev v letošnjem letu je prav gotovo športno igrišče. O tej investiciji smo se dogovarjali skoraj celo desetletje. Z deli se je pričelo po prvomajskih praznikih, zaradi zahtevnega in plazečega terena je bila investicija zelo zahtevna in je povzročila precej skrbri odgovornim na občini, bližnjemu sosеду in seveda tudi izvajalcem del. S strokovnim pristopom in dogovarjanji so bile vse ovire premagane in septembra so bila dela zaključena, v oktobru pa pridobljeno uporabno dovoljenje. V okviru te investicije je bil delno saniran tudi oporni zid na LC Nova Oselica.

Upamo, da bomo na občinski ravni tudi v letu 2012 naleteli na razumevanje in pomoč ter končno uredili tudi LC Sovodenj–Ledinsko Raspotje, saj smo prav na račun te ceste na KS deležni veliko kritik. V teku je projekt za gradnjo avtobusne postaje na Sovodnju, čas bi bil, da končno pride na vrsto tudi sanacija usada pod objektom Dolinar na LC Sovodenj–Stara Oselica, pripravlja pa se tudi načrt razvojnih programov za kanalizacijo v vasi Sovodenj ter preplastitve nekaterih odsekov cest, kar pa je odvisno od finančnih sredstev.

Ob koncu leta vsem krajanom in občanom želimo srečno novo leto 2012.

Nevenka Telban, tajnica KS Sovodenj

Poleg Neškove brvi tudi nov Petrol

Največja pridobitev ne samo za krajevno skupnost Gorenja vas, ampak celotne občine je rušitev in novogradnja Neškove brvi čez reko Soro v Gorenji vasi. Obnova je bila financirana iz programa čezmejnega sodelovanja Slovenija–Italija 2007–2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj, državnih sredstev in deloma iz občinskega proračuna. V okviru gradnje Neškove brvi je sledila prestavitev kapelice in izgradnja vodovoda čez reko Soro.

Oktobra je bilo odprtje novega Petrola, ki je precej sodobnejši in nudi več storitev kot prejšnji.

Kanalizacija Ob jezu in Tabru v Gorenji vasi je v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja. V letu 2012 se načrtuje izgradnja kanalizacije Ob jezu s pripadajočo komunalno infrastrukturo.

Največja pridobitev letošnjega leta v Gorenji vasi – Neškova brv

Letos smo imeli sestanke z lastniki zemljišč, po katerih je predvidena izgradnja pločnikov na Hotavljah od gostilne Lipan do Nandeta tako, da bomo v letu 2012 pripravili projektno dokumentacijo PZI ter pričeli z odkupi zemljišč.

Na področju usadov so se sanirali usadi na javnih poteh Debeni–Studor, Hotavljje–Slajka in delno na cesti Volaka–Gradiše.

Na cestnem programu se je največ cest asfaltiralo na območju Žirovskega vrha, sledilo je Srednje Brdo, Volaka in sanacija cestišča na lokalni cesti Leskovic–občinska meja (Novaki). Za večjo varnost v prometu smo naredili v Kopačnici in na Blatih dve grbini za omejitev hitrosti.

V naslednjem letu bomo z asfaltiranjem cest nadaljevali na območju Žirovskega vrha, Bačen in Hotavelj. V letu 2012 bomo zaključili z izgradnjo javne razsvetljave na območju Hotavelj, odcep Kumer–Nande.

Zahvalil bi se vsem članom sveta KS, občinski upravi za sodelovanje, krajanom naše KS in vsem izvajalcem del tako zimskega kot letnega vzdrževanja javnih in lokalnih poti. Prav tako bi se zahvalil za uspešno in dobro izveden projekt rušitve in novogradnje Neškove brvi tako glavnemu izvajalcu del Toposu Hotavljje iz Todraža kot njegovim podizvajalcem Simonu Jeramu iz Podgore in Sandiju Božičniku z Gorenje Dobrave in za dobro izveden projekt tudi arhitekturnemu podjetju Arch Design iz Ljubljane, ki ga zastopa Matjaž Krajnik.

Gašper Čadež, tajnik KS Gorenja vas

»Pa pridite na Sovodenj kdaj na en špil«

Tako so otroci podružnične šole Sovodenj v svoji pesmi, ki so jo odrepali, povabili na Sovodenj, saj so dobili novo, večje in modernejšo športno igrišče. V dopoldanskem času ga bodo koristili otroci, popoldne pa bodo na vrsto prišli še vsi ostali prebivalci Sovodnja in bližnjih vasi ter člani ŠD Sovodenj, ki so novo igrišče najbolj nestrpno pričakovali, saj jim tekem po novem ne bo več potrebno organizirati drugje.

Da so se krajanom Sovodnja in okoliških vasi uresničile sanje, smo se lahko prepričali na otvoritvi športnega igrišča. Bogat kulturni program, ki so ga sooblikovali otroci PŠ Sovodenj, cerkveni mešani pevski zbor, člani KD Sovodenj, folklorna skupina in plesna skupina Step, je v vsaki točki dokazoval, kako zelo so si želeli novega igrišča in kako potreben je za kraj in ljudi.

Spomnimo, da so na začetku gradnje športnega igrišča nastale težave, saj se je brežina pričela pogrezati. To so rešili z gradnjo dodatnega podpornega zidu, kar je omogočilo uspešno dokončanje projekta, na katerega so na Sovodnju, po besedah predsednika KS Sovodenj Stanka Bajta, čakali deset let. Občina je konec oktobra pridobila zanj tudi uporabno dovoljenje.

»Spomnimo se. Bilo je konec maja, ko je deževalo in se je pod hišo Šegovih posedala brižina, bilo je težko in skrbelo me je, kaj bo. Zato hvala vsem, ki ste nam v teh težkih časih nudili podporo, KS Sovodenj, ŠD Sovodenj. Dogodki so se potem odvijali v pozitivno smer, saj je stroka sporočila, da se hiša ne premika, tako smo brez skrbi delali naprej in danes je pomembno, da na Sovodnju stoji čudovit objekt,« je v govoru zbranim povedal župan Milan Čadež. Posebno zahvalo je župan namenil Ivanki in Janezu Šegi za vse potrpljenje in skrbi, ki sta jih imela med gradnjo igrišča.

Trak sta prerezala predsednik KS Sovodenj Stanko Bajt in župan Milan Čadež.

Celotna vrednost športnega igrišča znaša 430.000, 85 odstotkov finančnih sredstev za njegovo izgradnjo pa je občina pridobila iz evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Igrišče je moderno opremljeno in ima tribune, poleg pa je tudi garderobni objekt.

Zahvalo vsem za izgradnjo novega športnega objekta je izrazil tudi predsednik ŠD Sovodenj Klemen Šturm. Po otvoritvi je novo igrišče blagoslovil še domači župnik Jožef Poje. Nato pa je na njem kljub mrazu sledila prva nogometna tekma, kjer sta se v prvem polčasu pomerili ekipi izvajalcev podjetja Tigrad in ŠD Sovodenj, v drugem pa ekipi ŠD Sovodenj in veterani.

Lidija Razložnik

Neškova brv do novega leta z uporabnim dovoljenjem

Za konec novembra napovedano odprtje Neškove brvi v Gorenji vasi so na občini morali predstaviti, ker Upravna enota Škofja Loka za brv še ni izdala uporabnega dovoljenja. Zakaj ga niso prejeli in ali to kaj ogroža pridobitev nepovratnih sredstev, ki jih imajo zagotovljena iz naslova projekta Slowturism, smo vprašali Gašperja Čadeža, svetovalca za komunalne zadeve na Občini Gorenja vas - Poljane. Predstavil je celotno zgodovino pridobivanja potrebnih dokumentov za obnovo Neškove brvi. Gradbeno dovoljenje, ki so ga pridobili leta 2008, je predvidevalo obnovo obstoječih stebrov. Leta 2010 so na razpisu Slowturism dobili odobrena sredstva v višini 110.000 evrov s pogojem, da se mora gradnja začeti v letu 2011 in zaključiti do konca avgusta 2011.

Pri gradnji so ugotovili, da so obstoječi stebri v zelo slabem stanju in je treba narediti nove. Kot je dejal Čadež, so se obrnili na UE Škofja Loka, ali lahko na podlagi obstoječega gradbenega dovoljenja porušijo stare stebre ter naredijo nove. »Na UE Škofja Loka so nam dejali, da se bo zataknilo pri tehničnem pregledu in ne bomo prejeli uporabnega dovoljenja, ker smo povečali obseg del. Nato so nam predlagali spremembo gradbenega dovoljenja. V avgustu

je bila Neškova brv obnovljena, istočasno pa smo šli v spremembo gradbenega dovoljenja. Poleg tega smo morali pridobiti tudi stavbno pravico za poseg na vodnem območju od Agencije RS za okolje in prostor, kjer so postopki zelo dolgi. Novo gradbeno dovoljenje smo prejeli 25. novembra. Tehnični pregled smo imeli 15. decembra, tudi uporabno dovoljenje smo prejeli 20. decembra, zato bo do konca leta tudi slavnostna otvoritev,« je pojasnil Gašper Čadež. Dodal je še, da so sredstva zagotovljena, pričakujejo pa jih prihodnje leto.

T. D.

Slavnostno odprtje Neškove brvi bo v sredo, 28. decembra, ob 15. uri.

Opozorili na tri kritične točke na šolski poti

Predstavniki sveta staršev OŠ Ivana Tavčarja so opozorili na zelo nevarne cestne odseke na državnih cestah, ki otroke na šolski poti vsakodnevno spravljajo v nevarnost. Pristojne so pozvali k čim hitrejšemu reševanju problema, preden se zgodi kakšna nesreča.

Foto: Andrej Dolenc

Neurejene bankine na odseku ceste proti enoti vrtca na Dobravi

V pozivu, ki so ga predstavniki sveta staršev naslovili na Direkcijo RS za ceste, Občino Gorenja vas - Poljane, KS Gorenja vas, KS Lučine in Policijsko postajo Škofja Loka, so podrobno predstavili vse tri kritične odseke in predlagali rešitve. Prvi odsek je na državni cesti Gorenja vas–Trebija na delu od Fortunove brvi do zadnje številke na Poljanski cesti, ki se izteka na Hotaveljsko polje. »Odsek je bil za pešačenje zelo nevaren že pred vzpostavitvijo novega naselja. S poselitvijo se je močno povečala uporaba pešpoti skozi kritični odsek za dostop do ključnih objektov v Gorenji vasi. Tam živijo otroci ta odsek uporabljajo tudi za pešpot do šole, saj druge možnosti ni. Nevarnost še povečuje posedeno cestišče in poškodovan odtočni jašek v prvem nepreglednem ovinku,« so zapisali v pismu.

Drugi nevaren odsek je na državni cesti mimo enote vrtca Zala na Dolenji Dobravi. Kot so zapisali, sta največja problema na tem odseku neupoštevanje predpisane hitrosti in minimalna širina cestišča z neurejenimi bankinami, zato je ta odsek za hojo otrok (predvsem v večjih skupinah) zelo nevaren.

Foto: Andrej Dolenc

Nevaren nepregleden ovinek pred naseljem Vršajin

Nevaren je tudi odsek državne ceste mimo podružnične šole v Lučinah, saj cesto v zadnjem času uporablja zelo veliko voznikov za dostop do Ljubljane. Tudi tu vozniki ne upoštevajo predpisane hitrosti, cestišče je ozko, brez pločnika in urejenih bankin.

V svetu staršev so prepričani, da bi se dalo najti hitro rešitev, preden se zgodi kakšna nesreča, in dodajajo, da bi o tem morali razmišljati že pred vzpostavitvijo novih naselij, vrtcev in šol. Kot rešitev za prvi omenjeni odsek ceste predlagajo izgradnjo brvi za pešpot čez reko Soro do vzporedne manj prometne ceste ali pa vzpostavitev povezovalne poti do Blegoške ali Gregorčičeve ulice prek bližnje hribine. Druga dva kritična odseka je po mnenju pobudnikov pisma mogoče rešiti le s sanacijo ceste in izgradnjo pločnika vsaj na najbolj kritičnih delih omenjenih odsekov.

Hitrega ukrepanja ni pričakovati

Ker gre za državne ceste, je zanje pristojna DRSC. V odgovoru, ki so ga poslali avtorjem pisma, pojasnjujejo, da so projekti za vse tri odseke že v teku. Odsek Gorenja vas–Hotavlje bodo reševali z ureditvijo pločnikov, ko bodo gradili gorenjevaško obvoznico. Po končani gradnji bo promet za pešce potekal prek rekonstruirane Fortunove brvi do pločnika ob obvoznici, prešel čez prehod za pešce v novem križišču za Gorenjo vas in nato po severnem delu obvoznice dalje po rekonstruiranem odseku.

Tudi na Dolenji Dobravi Občina že pripravlja projekt, ki bo reševal zdajšnjo problematiko peš prometa, in prav tako v Lučinah. Tam v sklopu rekonstrukcije odseka Lučine–Suhi Dol izdelujejo idejno projektno dokumentacijo za celoten odsek. V pismu so še zapisali, da se DRSC aktivno vključuje v reševanje problemov, vendar pa jim trenutna situacija ne omogoča hitrejšega

Foto: Milka Brzovičar

Neurejen odsek ceste pred podružnično šolo Lučine

ukrepanja, saj je investicijskih sredstev, ob obilici podobnih primerov po vsej Sloveniji, premalo.

Na Občini dodajajo, da so seznanjeni s problemi in da jih kot že rečeno nameravajo reševati v sklopu projektov za posamezne odseke. V prihodnjih 7 mesecih bodo na Dolenji Dobravi, mimo enote vrtca Zala, namestili v soglasju z direkcijo RS za ceste, prikazovalnik hitrosti. Na odseku od navezave za Vršajin do Gorenje vasi pa bo KS Gorenja vas pristopila tudi k iskanju začasne rešitve ureditve pešpoti.

Tina Dolenc

Iščejo razvojnega partnerja za Toplice Kopačnica

Občina Gorenja vas - Poljane je objavila poziv za usposobljenega razvojnega partnerja, s katerim bi ustanovili skupno družbo za razvoj in realizacijo naloženega projekta Toplice Kopačnica. Občina želi s projektom pospešiti razvoj turistične in s turizmom povezanih dejavnosti. To bi pomenilo dodatna delovna mesta, povečanje prihodkov občanov in občine, večje poznavanje in uveljavljanost destinacije v Sloveniji in tujini, izboljšanje kakovosti življenja občanov in urejenosti okolja. Občina želi v okviru tega projekta spodbuditi razvoj turizma v tržno privlačni in ekonomsko uspešni turistični ponudbi na osnovi izkoriščanja geotermalne vode v dolini Kopačnice in naravnega okolja.

Kot so zapisali v pozivu, je cilj projekta razvoj turistične ponudbe v primerni obliki, kakovosti in kapaciteti v Toplicah Kopačnica, in sicer v kopaliških, nastanitvenih, kulinaričnih in sprostitvenih turističnih programih. Ti bodo temeljili na naravnih, kulturnih in bogatih zgodovinskih danostih lokacije in širšega zaledja.

Na razpis se lahko prijavijo tako pravne kot fizične osebe, razpisno dokumentacijo pa je mogoče dobiti na sedežu Občine Gorenja vas - Poljane. Vse ostale informacije lahko zainteresirani dobijo pri Marjeti Šifrar na telefonski številki 04/51-83-120. Rok za oddajo vlog je 1. marec 2012.

T. D.

V porastu so tatvine in vlomi

Župani štirinajstih gorenjskih občin in vodilni delavci gorenjske policije so se konec novembra sestali na letnem posvetu, na katerem so si izmenjali izkušnje pri zagotavljanju varnosti občanov v lokalnih skupnostih. Udeleženci so si bili enotni, da je sodelovanje med policijo, lokalnimi sosveti za varnost in redarskimi službami zgledno, vendar ga je treba vseskozi nadgrajevati.

Kakšne pa so varnostne razmere v občini Gorenja vas - Poljane? Policisti Policijske postaje Škofja Loka jih ocenjujejo kot dobre. Opažajo sicer, da je na področju preiskovanja kriminalitete nekoliko v porastu število kaznivih dejanj tatvin in vlomnih tatvin. Več je predvsem odtujitev barvnih kovin, vlomi pa se običajno pojavljajo v nekoliko bolj oddaljenih stanovanjskih objektih ali vikendih.

Na področju varnosti cestnega prometa največ pozornosti namenijo stalnim kršiteljem, še posebej tistim, ki pogosto vozijo pod vplivom alkohola ali izvršujejo druge hujše kršitve, ter zoper njih tudi dosledno ukrepajo. V času motoristične sezone so v Poljanski dolini opravili več kratkotrajnih nadzorov, ki so bili bolj preventivne narave, kljub temu pa so zoper najhujše kršitelje tudi represivno ukrepali. »Vsekakor je v tovrstni problematiki zelo dobrodošlo tudi sodelovanje občanov, ki naj v primeru, da opazijo hujše kršitve, te sporočijo na Policijsko postajo Škofja Loka ali na interventno številko 113,« so dodali na policiji. Na področju javnega reda in miru so največ pozornosti namenili nasilju v družini, organizatorjem javnih prireditev pa so nudili strokovne nasvete, kako zagotoviti varen prihod in odhod obiskovalcev ter potek prireditve.

Starejši voznik

Vsak četrti udeleženec prometa je starejši od 65 let

V Sloveniji se populacija hitro stara, saj je že 16 odstotkov prebivalcev starejših od 65 let. Ker pa se povečuje tudi število imetnikov voznških dovoljenj in aktivnih voznikov, bo kmalu že vsak četrti voznik na slovenskih cestah starejši od 65 let.

Evropsko leto 2012 je posvečeno aktivnemu staranju in medgeneracijskemu sodelovanju, problematika mobilnosti in varnosti starejših pa je vključena tudi v predlog nacionalnega programa prometne varnosti za leta 2012–2020. Javna agencija RS za varnost v prometu je zato pripravila dve publikaciji – zbornik predavanj s strokovnega srečanja na temo starejših voznikov in knjižico Starejši voznik, ki je namenjena še posebej starejšim udeležencem v cestnem prometu. Publikaciji in problematiko starejših udeležencev v cestnem prometu so skupaj s strokovnjaki sodne in družinske medicine ter Inštituta Antona Trstenjaka predstavili tudi na novinarski konferenci. Raziskave kažejo, da je pri voznikih, ki so starejši od 75 let, verjetnost prometne nesreče s smrtnim izidom kar štirikrat večja kot pri mladih voznikih, pri voznikih, ki so starejši od 85 let, pa se ta verjetnost še poveča za 50 odstotkov. Dejavniki, ki vplivajo na udeležbo starejših v prometnih nesrečah so predvsem zmanjšana hitrost odločanja, večja ranljivost in poslabšanje sposobnosti za vožnjo.

Posebej bodo pozorni na prehitre in vinjene voznike

Na PP Škofja Loka poudarjajo, da se bodo tudi v prihodnje posvetili preiskovanju kaznivih dejanj tatvin in vlomnih tatvin ter poskušali identificirati kar največ storilcev omenjenih kaznivih dejanj. Dodajajo pa: »K naši uspešnosti in učinkovitemu zavarovanju premoženja lahko veliko pripomorejo občani s samozaščitnimi ukrepi, dobrim opazanjem okolice in posvečanjem pozornosti predvsem neznanim sumljivim osebam, vozilom in predmetom.«

Na cestah bodo s pogostimi nadzori in doslednim ukrepanjem poskušali kršiteljem zbuditi visoko pričakovanje, da bodo v primeru kršitve tudi ustavljeni in sankcionirani. Posebno pozornost bodo še naprej namenili vožnji pod vplivom alkohola in preokračitvam hitrosti. V začetku motoristične sezone pripravljajo posebno preventivno akcijo, v kateri bodo opozarjali na varno vožnjo in past, ki pri vožnji preži na motoriste. Prisotni bodo tudi na osnovnih šolah in njihovih podružnicah, kjer bodo izvedli preventivni projekt Policist Leon svetuje, navzoči pa bodo tudi pri opravljanju kolesarskih izpitov.

Mobilna policijska pisarna

Novost je projekt mobilna policijska pisarna, ki ga vodi Generalna policijska uprava. Policijska

ska uprava Kranj bo prva začela začasno uporabljati specialno kombinirano vozilo, v katerem bo vsa oprema, kot jo ima policist v pisarni. Policisti bodo lahko sprejemali stranke, njihove prijave in opravljali druga policijska dela. Vozilo bodo uporabljali predvsem v krajih, kjer ni policijskih postaj, ter na večjih javnih prireditvah. Več podrobnosti o projektu pa bo na voljo, ko bo projekt začel delovati.

Bolje preventiva kot soočanje s posledicami

V decembrskih dneh, ko je na vsakem koraku priložnost za poslavljanje od starega leta, naj bo na mestu poziv k vožnji brez vpliva alkohola. Prav tako ni odveč skrajna previdnost pri uporabi pirotehničnih izdelkov, saj vsako leto v prednovoletnem času poročajo o hujših nesrečah zaradi nepravilne uporabe teh izdelkov. Še več preventivnih nasvetov pa je dostopnih na www.policija.si v rubriki »preventiva«.

Tina Dolenc

Stopimo iz teme – bodi viden, bodi pre-viden

Akcija pod zgornjim naslovom poteka vsako leto novembra in decembra, njen namen pa je pešce in kolesarje opozoriti, naj v večernih urah na vidnem mestu nosijo odsevna telesa. S Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Gorenja vas - Poljane sodelujejo tudi člani Združenja šoferjev in avtomekanikov (ZŠAM) Žiri, ki deluje na območju vseh štirih občin (Žiri, Gorenja vas - Poljane, Škofja Loka in Železniki). Ti so novembra v večernih urah ustavljali pešce in kolesarje v Gorenji vasi, Poljanah in na Sovodnju ter jim razdelili okrog 300 kosov odsevnih trakov in kresničk. Mimoidoče so opozarjali in jim svetovali, kako naj najbolje poskrbijo za svojo varnost. Voznik namreč ponoči ali ob slabši vidljivosti opazi pešca s kresničko ali odsevnimi predmeti veliko prej in na daljši razdalji kot tiste, ki nosijo temna ali svetla oblačila. Razlika je lahko tudi 100 metrov, kar vozniku omogoča, da zmanjša hitrost in vozi previdneje.

Poleg osebne deljenja odsevnih trakov in kresničk mimoidočim občane opozarjajo tudi prek medijev, obvestila so posredovali župnikom, naj jih preberejo med oznanili, obiskujejo skupine upokojencev in jim delijo kresničke. Kot je povedal Marjan Dolenc, predsednik ZŠAM Žiri, se nanje obračajo razne organizacije in društva, da pridejo in jim svetujejo, kako lahko sami poskrbijo za varnost, ter jim razdelijo odsevne trakove in kresničke.

T. D.

Ena izmed aktivnosti, ki bi pripomogla k večji prometni varnosti, je spodbujanje prostovoljnih kontrolnih pregledov za starejše voznike. Pri presoji sposobnosti za vožnjo ima pomembno vlogo predvsem osebni zdravnik, ki pozna pacienta, ima pregled nad vsemi boleznimi in stanji pacienta, nad njegovim jemanjem zdravil, hkrati pa lahko sklepa na druge bolezni in pozna življenjske okoliščine pacienta. Najpomembnejši ukrep pa še naprej ostaja osveščanje in učenje, sledi prilagoditev cestne infrastrukture (predvsem signalizacije), tehnične prilagoditve na vozilih in dodatni programi usposabljanja za starejše udeležence v prometu.

Brošura je na voljo med drugim v čakalnicah zdravstvenega doma.

Tina Dolenc

Kaj vse je dobro vedeti o potnih listih in osebnih izkaznicah

V vsakdanjem življenju pogosto govorimo o osebnih dokumentih, vendar zakonodaja tega pojma ne definira. To so javne listine, med katere sodijo vsi dokumenti, ki so opremljeni s fotografijo in jih je izdal državni organ. Uporabljamo jih za dokazovanje državljanstva in za identifikacijo, mednje pa sodijo osebna izkaznica, potna listina, obmejna prepustnica, voziško dovoljenje, orožni list in potrdilo o usposobljenosti za voditelja čolna.

Čeprav vse našete listine omogočajo izkazovanje istovetnosti, pa vseh ni mogoče uporabiti povsod. Tako denimo dokumentov, na katerih ni zapisan naslov prebivališča, ni mogoče uporabiti tam, kjer je potrebno dokazilo o bivanju na določenem naslovu. Ker gre za pomemben dokument, je zelo pomembna tudi točnost navedenih podatkov. Zato mora posameznik pri spremembi osebnega imena ali stalnega prebivališča to v določenem roku urediti tudi v identifikacijskih dokumentih. V nekaterih dokumentih je mogoče samo vnesti spremembo, pri drugih je treba izdati nov dokument. Vpis spremembe pa mora posameznik javiti v določenih rokih, in sicer v osebno izkaznico in potni list najkasneje v 30 dneh, v prometno dovoljenje v 15 dneh, v orožno listino pa v 8 dneh. Sprememb pa ni možno vpisati v voziško dovoljenje, zato ga je treba zamenjati v 30 dneh po nastali spremembi podatkov.

Do novega dokumenta na kateri koli upravni enoti

Pravico do osebne izkaznice in potnega lista ima vsak državljan Slovenije, obvezno pa je, da ima polnoleten državljan s stalnim prebivališčem v Sloveniji vsaj osebno izkaznico. Zaradi centralne baze podatkov, do katere imajo dostop vse upravne enote, lahko posameznik zaprosi za izdajo osebne izkaznice ali potnega lista na kateri koli upravni enoti v državi. V nujnih primerih, kot so zdravljenje, bolezen ali smrt ožjega družinskega člana, tudi nujni službeni opravki, pa ju je mogoče dobiti tudi na Ministrstvu za notranje zadeve. Osebno izkaznico praviloma izdelajo v štirih delovnih dneh od prejema vloge, če pa se mudi, lahko ob oddaji vloge prosilec zaprosi za prednostno izdelavo osebnih dokumentov. To pomeni, da bo treba plačati višjo upravno takso, ki se razlikuje glede na čas veljavnosti osebne izkaznice. Polnoletni državljan bo za osebno izkaznico z veljavnostjo 10 let plačal 18,07 evra, za prednostno obravnavo pa 26,88 evra. Državljan, star do 18 let, bo za osebno izkaznico z veljavnostjo pet let plačal 13,88 evra oziroma 18,50 evra za prednostno izdelavo. Cena izdelave osebne izkaznice za državljana do tretjega leta starosti z veljavnostjo treh let pa je 12,19 oziroma 15,12 evra za prednostno izdelavo. Podobno velja za izdajo potnega lista, le da je pri tem mogoče izbirati tudi število strani – 32 ali 48, nanj pa je praviloma potrebno čakati sedem delovnih dni. Vlogo za oseb-

cenik izdaje potnega lista (v €)

veljavnost potnega lista	32 strani	prednostna obravnava	48 strani	prednostna obravnava
10 let za polnoletnega državljana	39,52	52,54	41,72	54,74
5 let za državljana do 18 let	33,22	39,94	35,42	42,14
3 leta za državljana do 3 let	29,43	32,36	31,63	34,56

Podjetje Cetis na svoji spletni strani v rubriki »Stanje vloge za dokumente« dnevno objavlja podatke o odpremi osebnih dokumentov. To pomeni, da lahko vsak posameznik, ki je zaprosil za izdajo osebne izkaznice ali potnega lista, preveri, ali so njegov dokument že izdelali in odposlali.

no izkaznico ali potni list je treba vložiti osebno in zraven priložiti fotografijo velikosti 3,5 x 4,5 cm ali ustrezno potrdilo fotografa o izdelani e-fotografiji. Aplikacijo e-fotograf ima v naši občini fotograf Denis Bozovičar iz Gorenje vasi.

Spremembe zakonodaje

Maja je začel veljati novi Zakon o osebni izkaznici. Večinoma ohranja določila starega zakona, izločena pa je vsebina, ki se nanaša na izdajo osebne izkaznice s kvalificiranim digitalnim potrdilom za opravljanje elektronskih storitev in uveljavljanje storitev s področja zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja. Zakon o osebni izkaznici prinaša še nekaj drugih novosti. Državljanom po dopolnjenem 70. letu se osebna izkaznica izda s trajno veljavnostjo, kar je praktična rešitev predvsem za starejše državljane, ki zaradi bolezni ali zmanjšane mobilnosti večkrat težko pridejo do pristojnega organa. V najbolj nujnih primerih, ko mora biti osebna izkaznica izdelana in vročena državljanu v čim krajšem možnem času po sprejemu vloge (smrt, bolezen, nujni službeni opravki), novi zakon predvideva možnost vročitve izdelane osebne izkaznice pri izdelovalcu podjetju Cetis iz Celja. Tako poslovni čas upravne enote in logistika delovanja Pošte Slovenije nista več ovira za hitro vročitev dokumenta. S 1. marcem 2013 bodo državljani lahko prevzeli osebne izkaznice ali naznanili izgubo ali odtujitev osebne izkaznice tudi na diplomatskem predstavništvu in konzulatu Republike Slovenije v tujini (kot to že velja za izdajo potnega lista).

Državljan Slovenije lahko z osebno izkaznico potujejo v vse države Evropske unije, polega tega pa še v Albanijo, Bosno in Hercegovino, Makedonijo, Črno goro in na Hrvaško, v Švico, na Norveško, v Islandijo in Srbijo.

Spremenjen in dopolnjen Zakon o potnih listinah pa za državljane Slovenije prinaša dve novosti – izdajo drugega potnega lista in vročitev potnega lista na Cetisu v najbolj nujnih primerih. Državljan lahko pridobi drugi potni list, če ga potrebuje zaradi opravljanja gospodarske, kulturne ali druge dejavnosti v tujini ali če za to obstaja drug upravičen razlog, kot so npr. težave pri prehodu meje zaradi žigov, vpisov, vizumov in dovoljenj v prvem potnem listu. Prosilec mora ob vlogi za izdajo drugega potnega lista navesti razloge za izdajo in predložiti dokazilo o njihovem obstoju. Drugi potni list ni dvojniki prvega potnega lista.

Lidija Razložnik

Kavčič delo prepušča 'sposobnejšim'

Cesta v Javorjev Dol (in naprej proti Ledinam ali proti Otaležu) je vedno bolj prometno obremenjena, kar se je sčasoma odrazilo tudi na asfaltni prevleki, muldah in bankinah. Izvoljeni skrbnik Viktor Kavčič je o pomanjkljivostih že pomladi obvestil KS Sovodenj in občino. Vsaj dva meseca se je čakalo na ustno obljubljeno popravilo, ker pa ni bilo ne asfalta ne denarja zanj, je skrbnik za krpanje jam, bankin ter muld porabil 10 m³ betona in 25 m³ gramoza. Do te akcije so uporabniki ceste verjetno mislili, da pristojni ne opravlja svojega dela, čeprav to ni bilo tako. Zato so se porodile zamisli o zbiranju podpisov uporabnikov ceste Javorjev Dol za njegovo zamenjavo.

»Začuden sem bil, ko me je poklicalo in o tem seznanilo nekaj krajanov, ki niso želeli sodelovati v takem dejanju brez zakonske podlage. Nekateri so podpisali, ne da bi prav vedeli, kaj. Šele na sestanku sveta KS Sovodenj sem videl tudi podpisnike, nepodpisane in odsotne v času zbiranja podpisov. Več je bilo tudi tistih iz drugih občin. Mene in mojo družino je tak način in odnos močno prizadel in kot krajana užalostil, zato sem pridobil tudi jasno stališče sveta KS Sovodenj. Ni mi bilo znano, na kateri naslov naj pošljem svojo obrazložitev, zato sem sredi vasi postavil kozolček z vsemi nastalimi listinami v zvezi s tem. V mesecu dni se je na dodatnem listu znašlo šestdeset podpisov v mojo podporo. Na nedavnem izrednem sestanku 'vpletenih in prizadetih' sem podal zelene odgovore in obrazložitve, se vsem, ki sem jih kakor koli prizadel, opravičil in ponudil roko sprave. Javnosti pa tudi sporočam, da odhajam v pokoj. Kot omogoča pogodba z Občino Gorenja vas - Poljane, bom po končani zimski sezoni zaprl dodatno dejavnost, ki jo opravljam vse življenje. Nadaljnje delo bom prepustil ljudem, ki so sposobnejši od mene,« je povedal Viktor Kavčič.

Milka Burnik

Kozolček sredi vasi je predstavljal zgodbo o cesti v Javorjev Dol.

Nagrajena kot tretja najboljša tematska pot v Sloveniji

Turistična zveza Slovenije (TZS) že nekaj desetletij na področju skrbi za urejeno okolje uresničuje projekt Moja dežela – lepa in gostoljubna. Ta poteka pod častnim pokroviteljstvom predsednika države dr. Danila Türka in omogoča tudi sodelovanje v mednarodnem tekmovanju najlepše urejenih evropskih mest in vasi Entente Florale. Poleg TZS pri projektu sodelujejo še Zavod za gozdove Slovenije, GIZ za pohodništvo in Ministrstvo za gospodarstvo – Direktorat za turizem.

Priznanje za tretjo najboljšo tematsko pot je prevzela Lucija Kavčič.

Na tekmovanju s pglavitnim poslanstvom urejanja in ohranjanja okolja je sodelovalo dobri dve tretjini slovenskih krajev, razdeljenih po kategorijah, prilagojenih značilnostim naselja in turistični ponudbi. V panožnih tekmovanjih so se pomerile srednje šole in osnovne šole ter vrtci, turistične kmetije, kampi, mladinska prenočišča, vojašnice, gasilski domovi in bencinski servisi Petrola. Kot posebna kategorija so bila ocenjena mestno, vaško in trško jedro. Na spletni strani TZS je potekalo glasovanje za NAJ lepše – NAJ gostoljubnejše večje mesto, zdraviliško in turistični kraj.

Prvič letos pa so se tekmovanju pridružile tudi tematske poti, med katerimi so na tekmovanje prijavili tudi Pot skozi Zalo. Izbor je potekal na 14 območnih enotah Zavoda za gozdove Slovenije. Komisije, sestavljene iz predstavnikov različnih krajevnih inštitucij, ki se ukvarjajo s turizmom, so

imenovale 14 tematskih poti, ki so bile najboljše v območnih enotah, in so tako postale regionalne zmagovalke. Nadaljnji izbor je vodila centralna komisija, s sedežem na Zavodu za gozdove Slovenije, ki je tudi določila vrstni red ocenjevanja in si na terenu ogledala vseh 14 tematskih poti. Kriteriji za ocenjevanje poti so bili vtis, vzdrževanje, vodenje, privlačnost in sporočilnost posamezne poti po ocenjevalnem obrazcu, ki je bil določen z razpisom in po katerem so ocenjevali tudi na prvi stopnji. Zmagovalka v kategoriji naj tematska pot je Učna pot Škocjan, druga Hmeljska pot iz Žalca pri Celju, tretje mesto pa si delita Pot skozi Zalo (TD Žirovski vrh) in Učna pot Rožni studenec pri Kočevju. Med najboljše ocenjenimi srednjimi mesti je bila tudi Škofja Loka.

Priznanje je prevzela Lucija Kavčič, vodja projekta Duša tematskih poti, ki je po prireditvi

povedala: »To priznanje nam veliko pomeni in nas vzpodbuja k nadaljnjemu delu na področju poti in tudi nasploh. Pot nas je že sedaj močno povezala, kar je za naše društvo zelo pozitivno. Možnosti nadgradnje še obstajajo, veliko pa bo treba narediti še na promociji, da bomo v kraj privabili čim več skupin, ki jim bomo lahko pot in sam kraj Žirovski Vrh tudi predstavili. Za potrebe vodenja po poti smo tako izobrazili sedem vodičev, ki bodo lahko pohodnikom pot čimbolje predstavili, poleg tega pa bodo imeli dovolj znanja o zgodovini kraja, ki ga je zaznamovala Rupnikova linija.« Podelitve sta se zaradi zaprtega tipa prireditve udeležila le Kavčičeva in župan Milan Čadež. »Podelitev in celotna prireditev je bila zelo dobro izpeljana, prav tako se je hotel Bernardin izkazal za odličnega gostitelja. Imeli pa smo lepo priložnost za navezovanje stikov med različnimi akterji na področju turizma. Z županom sva dobila številne ideje za prihodnje delo na področju turizma, ki bodo mogoče obogatile tudi našo občino,« je še povedala Lucija Kavčič, članica TD Žirovski vrh. »Društvo 25. marca prihodnje leto praznuje 15. letnico svojega delovanja, kar bomo še posebno obeležili. Lep je tudi občutek, da smo v teh letih že toliko dosegli. Zato je naša želja, da gremo še naprej in da naša pot postane prepoznavna na nivoju države,« zaključuje Kavčičeva.

Lidija Razložnik

S sporočilom do informacije o (ne)urejenem zavarovanju

V teh časih se marsikdo sprašuje, ali delodajalec zanj sploh plačuje prispevke, ali mu teče delovna doba in ima urejeno zdravstveno ter druga socialna zavarovanja. Zgodilo se je že, da je posameznik šele pri zdravniku ugotovil, da ni zavarovan, torej da delodajalec zanj ni plačeval prispevkov in je moral storitev plačati sam. Konec septembra je bilo v Sloveniji 26.172 nezavarovanih oseb s stalnim prebivališčem.

ZZZS je v sodelovanju z zavarovalnicami za prostovoljna zdravstvena zavarovanja razvil rešitev, ki omogoča preverjanje podatkov o urejenosti zdravstvenega zavarovanja s pošiljanjem SMS sporočila. Rešitev omogoča posamezniku, da hitro in enostavno preveri urejenost svojega obveznega in dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Še posebej je to pomembno pred obiskom zdravnika ali lekarne.

Kako to storimo? Na telefonsko številko 031/771-009 pošljemo sporočilo z vsebino: ključna beseda »ZZ« ter ZZZS številka osebe. Vrnjeno sporočilo vključuje podatke o urejenosti zavarovanja oziroma opis napake, če podatkov ni mogoče pridobiti. Preverjanje urejenosti zdravstvenega zavarovanja s pošiljanjem SMS sporočila je mogoče iz vseh domačih mobilnih omrežij. Preverjanje ni mogoče med gostovanjem v tujih omrežjih. Vsako poslano sporočilo plača uporabnik po veljavnem ceniku svojega mobilnega operaterja, vrnjena sporočila pa so brezplačna.

Lidija Razložnik

Kulturni kotiček

Pismo smo pisali času ...

*Pismo smo pisali Času, da bi se pri nas oglasu,
saj ga komaj kaj poznamo, odkar vsak svoj ekran imamo.*

*Naj le pride in pove, kako so včasih pokramljali,
kako živeli so brez spleta, kako so tekli dnevi in kako so tekla leta.*

Odtujeni in zaposleni smo čakali pismo, jezni, tečni in nervozni, a ga dočakali nismo.

*Že zjutraj smo se razbežali z doma, vsak po svoje nosil je probleme,
zvečer pa smo prižgal TV, da vidimo, kako je kaj drugje!*

*Slišal smo, da vse buči, da nikjer ljubezni ni,
da še klima ni več prava, ves naš svet, z vremenom vred, težava!*

*Da bi malo pomirili, svoje živce ukrotili,
sedli smo za svoj ekran, pa minil je še en dan!
Nato nekoč prišlo je pismo, da družabni nič več nismo.*

*Da smo sužnji povezav, v času, ko ni več daljav.
Oddajniki in sateliti, zmogli so v majhnost zlitih,
vse celine, narode, jezike, a vi ste pozabili na osebne stike.
Pišete si pisma elektronska, kot da je med nami plast ozonska,
Klepetate prek ekrana z osebo, ki vam je neznana.*

*Le tako ste še odkriti, ko ne gledate v oči njemu, ki vam govori.
Gospod Čas je ostro reagiral, Čeprav se z nami ni prepiral.
»Pospravi naj vsak svoj ekran, pa bom z vami dan na dan«.*

Magda Ažbe

Kopanje predora pod Stenom ustavljeno

Dela na poljanski obvoznici bo vsaj za zdaj še naprej izvajalo Primorje. Predstavniki investitorja Direkcije RS za ceste in sofinancerja Občine Škofja Loka so ocenili, da bi se postopki za izbiro novega izvajalca lahko predolgo zavlekli in bi pomenili izgubo zagotovljenih sredstev iz Evropskega sklada za razvoj.

Podjetje Primorje, ki je v finančnih težavah, gradi drugo in tretjo etapo poljanske obvoznice, to je predor pod Stenom in obvoznico do naselja Zminec. Gradnja predora zamuja za pet mesecev, vzrok zanjo pa je finančno stanje izvajalca, so zapisali na Direkciji RS za ceste (DRSC). Za preboj predora (izkopali so 200 metrov reševalnega rova in 370 metrov tunela od potrebnih 660 metrov) potrebujejo še pet mesecev, datum preboja pa je odvisen od nadaljevanja del, ki zdaj stojijo. Pogodbeni rok za dokončanje del je avgust 2013. Na DRSC so zapisali, da naj bi z deli v predoru predvidoma spet začeli januarja, ko bo izvajalec rešil likvidnostne težave. Primorje namreč računa, da bodo banke ustrezno odreagirale in podprle sanacijski načrt še zadnjega delujočega slovenskega gradbenega podjetja, ki ima znanje in izkušnje za gradnjo predorov. V januarju tako načrtujejo ponoven sestanek, na katerem bodo preučili realizirane aktivnosti in sprejeli odločitve o nadaljnjih korakih.

Tudi na Občini Škofja Loka pričakujejo uspešno sanacijo podjetja. V vmesnem času

pa so se s Primorjem dogovorili, da bodo pospešili gradbene aktivnosti na vseh preostalih premostitvenih objektih, še zlasti na mostu čez Poljanščico pri Zmincu, ter začeli z deli na zunanjem delu predora.

Iz DRSC so še sporočili, da je »DRSC preučila vse možne scenarije in se odločila, da je dogovor o nadaljevanju del veliko boljša rešitev kot takojšnji odstop od pogodbe s Primorjem. Postopek izbire novega izvajalca je že sam po sebi zahteven, glede na stanje v gradbeništvu pa je praktično pri vsakem razpisu postopek zelo podaljšan zaradi pritožb ponudnikov. Zato je v primeru prekinitve pogodbe in iskanju novega izvajalca zelo velika verjetnost, da dela ne bi bila končana v roku in bi bila sredstva, ki jih zagotavlja Evropski sklad za regionalni razvoj, izgubljena.« Ta krije 85 odstotkov vrednosti podpisanih gradbenih pogodb oziroma 21,7 milijona evrov. Skupni investicijski stroški projekta so sicer ocenjeni na 43 milijonov evrov, razliko pa bodo krili Ministrstvo za promet, DRSC in Občina Škofja Loka.

Tina Dolenc

Matej Javh je novi zobozdravnik v Gorenji vasi

S 1. decembrom je v zdravstvenem domu v Gorenji vasi pričel z delom novi zobozdravnik Matej Javh, dr. dentalne medicine iz Škofje Loke. Ordinira v istih prostorih kot je zobozdravnik Boris Leljak, le da so popolnoma prenovljeni.

Matej Javh in Simona Starman v prenovljeni ordinaciji

V njih je naj sodobnejša tehnologija, računalniška podpora in druge male naprave, ki omogočajo, da zobozdravnik lahko svoje delo opravlja brezhibno in kakovostno. V ordinaciji je tudi rentgen, tako da pacientom na slikanje ne bo več treba v Škofjo Loko. Zobozdravnik Javh prisega in uporablja najboljše materiale za zdravljenje in popravilo zob, ki so na voljo na trgu. Ker za nekatere ljudi obisk pri zobozdravniku pomeni stres, strah in nenazadnje tudi bolečino, želi s pripomočki – npr. televizor – v čakalnici in ordinaciji preusmeriti pozornost pacientov in jih na ta način tudi pomiriti.

Zobozdravstveni center Javh je v celoti prevzel ambulantno Borisa Leljaka, pri čemer pa njegovi pacienti niso samodejno postali Javhovi pacienti Mateja Javha. Za to se morajo preregistrirati in podpisati izjavo, s katero izberejo novega osebnega zobozdravnika. Delo opravlja s koncesijo, pa tudi samoplačniško.

Vsi tisti, ki še niso pacienti Javhovi, pa bi radi postali, lahko za prvi splošni pregled pokličejo v ambulantno na telefonsko številko 04/51-80-520 v času uradnih ur. Oglasila se bo zobna asistentka Simona Starman, ki je pred-tem asistiral pri Leljaku. Ob ponedeljkih in torkih ordinacija deluje v popoldanskem času, ob sredah, četrtek in petkih pa dopoldne. V nujnih primerih je pacient takoj sprejet v ambulantno, sicer pa na ponovni pregled čaka približno leto dni. Matej Javh svetuje, da so redni pregledi zaželeni, saj lahko možne težave z zobmi in bolečine preprečimo že veliko prej, kot bi nastale.

Lidija Razložnik

Črna pika

Ogledalo – tarča nepridiprava

Novembra je ob državni cesti Hotavlje–Trebija pri Pilovcu nekdo poškodoval prometno varnostno ogledalo. Iz poškodb je razvidno, da je neznanec nanj najverjetneje streljal. Ker je ogledalo izdelano iz inoks pločevine prav z namenom, da je odporno proti vandalizmu, se je zgolj poškodovalo.

Za vso prometno signalizacijo in opremo ob državni cesti skrbi podjetje CP Kranj, ki tudi postavlja novo in menja poškodovano cestno opremo po navodilih Direkcije Republike Slovenije za ceste (DRSC), ki je upravljavec državnih cest. Vsako leto Občina Gorenja vas - Poljane posreduje prošnje občanov za postavitve prometnih znakov in druge opreme ob državnih cestah na DRSC, kjer prošnje obravnavajo in jih odobrijo ali z utemelji-

tvijo zavrnejo. Na Občini menimo, da vsako poškodovanje in odtujitev prometnih znakov, varnostnih ogledal in druge opreme meče slabo luč na občino in občane, katerim je omenjena cestna oprema namenjena.

Boštjan Kočar

Aktivnosti približale tudi bolj oddaljenim občanom

KORK Gorenja vas bo letošnje delo ponovno zaključil uspešno, saj je tudi tokrat veliko postoril za vse tiste, ki jim v življenju ni lahko. Med letom so članice organizirale različna predavanja in izobraževanja tako za člane kot tudi za ostale zainteresirane.

Članice so ogromno ur in dela vložile v prenovu bivališča občana Mirana, ki živi na Fužinah. Dela še niso popolnoma zaključena, saj jih pestijo finančne težave, zato pa poskušajo čim več napraviti same. Tako so barvale okna, obloge in vrata ter polagale topli pod. Stare stvari so odpeljale v Todraž, nazaj pa pripeljale novo, sicer v večini rabljeno, a vseeno lepo ohranjeno opremo. Pri pleskanju jim je na pomoč priskočil Miranov sosed, kateremu se članice KORK-a lepo zahvaljujejo. Miranu želijo urediti tudi sanitarije (tuš in umivalnik) ter položiti ploščice, vse to z namenom, da mu napravijo človeka vredno bivališče.

Predsednica KORK Marija Knafelj je povedala: «Živimo v čudovitih krajih, kjer imajo ljudje še občutek za sočloveka, kjer še stopimo skupaj, ko se pojavijo stiske in nekdo sam ne zmore. Nenazadnje se je to ponovno potrdilo ob pomladni humanitarni akciji v Čabračah, kjer so se naši občani in vsa širša okolica izjemno izkazali. In kjer so taki ljudje doma, verjamem, ni bojazni, da posameznik v stiski ostane sam.»

Odbornice so organizirale tudi druženja za starejše ljudi. Na srečanjih, ki vedno vključujejo tudi kosilo in kulturni program ter občasno tudi sveto mašo, se zbere ogromno ljudi. Letos so še poseben poudarek in svoj čas namenile ljudem, ki so bolj oddaljeni od središča naše občine, in tudi tam organizirale kosila, nad čemer so bili navdušeni tudi občani. Marsikdo od starejših živi sam in je osamljen, takšna srečanja pa so njegov edini stik z ljudmi.

KORK Gorenja vas poleg naštetega organizira tudi zbiralno akcijo oblačil, obutve in posteljnine, razna zanimiva predavanja, delavnice na temo narave in človeka. Ne pozabi pa niti na izobraževanja tako za svoje člane kot tudi ostale zainteresirane.

»Vse naše aktivnosti, ki se iz leta v leto širijo, zahtevajo vedno več našega časa in dela. To pa pomeni tudi večje izdatke. Kljub temu tudi v bodoče računamo na posluh občine, župana Milana Čadeža in na Območno združenje Rdečega križa Škofja Loka. Veliko finančno podporo prejmemo tudi od članov in podpornikov našega delovanja. Iskreno se vsakemu posebej zahvaljujemo za vso izkazano sočutje in darežljivost. Nikakor ne smem pozabiti naših prostovoljk, njihovega časa in nesebične pomoči vsakomur, ki jo je potreben, in še na desetine in desetine drobnih pozornosti do vseh, ki jim življenje ne prizanaša. Rada bi rekla hvala tudi vsem našim dekletom in ženam, ki vse to tako srčno počno,« je strnila misli Marija Knafelj.

Lidija Razložnik

Marmor zapira edini slovenski kamnolom lehnjaka

Kamnolom Jezersko je edini slovenski kamnolom lehnjaka, ki ga je podjetje Marmor Hotavlje leta 1981 kupilo od gozdnega gospodarstva, pridobilo dovoljenje za izkoriščanje rudnine in uvedlo sodobno tehnologijo pridobivanja z diamantno žico. V prvem desetletju so pridobili od 100 do 200 kubičnih metrov na leto, zdaj pa bo, zaradi zmanjšanja zalog na Jezerskem, Marmor Hotavlje kamnolom opustil, ga saniral in vzpostavil učno pot.

Učna pot bo obiskovalce seznanila z nastankom lehnjaka, ki so ga v 17. in 18. stoletju na slovenskem ozemlju kopali številni domačini, saj ga je lahko obdelovali. Pozneje so, zaradi nahajališč vode, skoraj vse tovrstne kamnolome zaprli. V Sloveniji so lehnjak organizirano pridobivali le še na Jezerskem. »Za ogled kamnoloma in naravne vrednote se bo ob zaključku pridobivanja in sanacije vzpostavil odsek učne poti skozi kamnolom, kjer bo predstavljena geologija območja, naravna vrednota, pridobivanje lehnjaka, kulturna dediščina ter del tehnične dediščine. Ohranili bomo tudi votlino, ki je nastala z odlaganjem okoli drevesnega debla. Pot bo na zgornjem zahodnem robu kamnoloma povezana z izvirom, kjer še vedno nastaja lehnjak. V okviru predstavitve naravne vrednote in učne poti s pojasnjevalnimi tablam in geološkim profilom bomo na osnovnem platoju pripravili manjšo količino majhnih blokov in drobirja kot brskališče za obiskovalce in ljubitelje narave,« je povedal mag. Silvo Pivk iz podjetja Marmor Hotavlje. V pripravo učne poti se bodo vključile še občina Jezersko, Razvojnica agencija in Zavod RS za varstvo narave.

»Leta 2001 smo dovoljenje iz leta 1981 nadomestili s koncesijsko pogodbo, ki nam omogoča pridobivanje lehnjaka do konca leta 2021. Ker se zaloge zmanjšujejo, smo leta 2009 skladno z zakonom o rudarstvu pristopili k izdelavi rudarskega projekta opustitve izkoriščanja lehnjaka v kamnolomu Kokra na Jezerskem in lani pridobili enotno dovoljenje za opustitev izkoriščanja. V času trajanja koncesijske pogodbe bomo sanacijsko odkopali manjše količine lehnjaka, približno 500 kubičnih metrov blokov in tombolonov. Vzhodni del kamnoloma do meje s skrilavcem bo urejen za prikaz naravne geološke vrednote. Police v lehnjaku bodo ostale nezakrite in praktično nedotaknjene, ozelenili bomo le zgornjo brežino v jalovini. Osnovno etažo bomo poravnali z

Foto iz arhiva podjetja Marmor Hotavlje

Kamnolom na Jezerskem

nasutjem kamnolomske jalovine iz lehnjaka, tako bo vidna površina lehnjaka in breča v dnu etaže,« pojasnjuje Pivk, vodja razvojno-tehnične službe v Marmorju.

Jezerski lehnjak krasi fasado na poslovnem centru Brinje v Ljubljani. V tujini je z njim obložena fasada hotela v St. Morizu, vodnjak v Berlinu, interier v minoritskem samostanu Wers v Avstriji. Sicer Marmor Hotavlje od leta 1996 podzemno pridobiva naravni kamen, t. i. Hotaveljčan, pisani apnenec v kamnolomu Hotavlje I. pod površino 34 m, v kamnolomu v Širokem Brijegu v Bosni in Hercegovini pa tudi galit.

Lidija Razložnik

Lehnjak, katerega najdišče na Jezerskem je od leta 2006 opredeljeno kot naravna vrednota državnega pomena, je definiran kot močno porozna, lahka in luknjičava karbonatna kamnina, ki nastaja v vodi in ob njej. Voda, ki teče po mahu na njem, odlaga apnenec, zaradi česar s časom mah okameni in se spremenijo v lehnjak. Lehnjak je svetlo rumenorjave barve in ima lepo ohranjeno strukturo okamnelih organskih delcev, ki jo primesi železovih spojin obarvajo rjavkasto. Lehnjak je lahko krhčljiv in enostaven za obdelovanje. V sodobnem času je postal cenjena surovina v industriji naravnega kamna. Iz blokov in manjših kosov lehnjaka pridobivajo plošče za oblogo zunanjih sten in drugih fasadnih elementov, kot so nosilni oboki, stebrički in police. Na trgu pa je moč najti tudi okrasne predmete iz lehnjaka.

V smeteh najpogosteje pristanejo kruh, pecivo, s

Na svetu letno v smeteh konča 1,3 milijarde ton hrane oziroma ena tretjina svetovne proizvodnje hrane. Količine hrane, ki v veliko primerih konča v odpadkih še originalno zaprta ali le delno porabljena, bi lahko zmanjšali predvsem z ozaveščanjem ljudi, so ugotovili udeleženci okrogle mize z naslovom Manj hrane med odpadki.

V evropskem tednu zmanjševanja odpadkov (od 19. do 27. novembra) so na Ministrstvu za okolje in prostor pripravili okroglo mizo o tem, kako velik problem je hrana med odpadki in kako bi ga uspešno zmanjšali. Povabili so strokovnjake in predstavnike različnih ministrstev ter organizacij, ki so predstavili svoje videnje problema. Izkušnje z zmanjševanjem količine hrane v odpadkih je predstavila tudi Felicitas Schneider z dunajskega Inštituta za gospodarjenje z odpadki, kjer se s tem aktivno ukvarjajo že deset let.

V smeteh konča 166.000 ton neuporabljenih živil

Kot je povedala Schneiderjeva, v Avstriji med odpadki na leto konča 166.000 ton živil, ki so še v originalni embalaži in neodprta ali le delno porabljena. Zato so začeli z več ukrepi ozaveščati ljudi, da je hrana med odpadki poleg socialnega (veliko ljudi je lačnih) in ekonomskega (izguba za družinski proračun) tudi okoljski problem. Ob razgradnji ostankov hrane na deponijah se namreč sproža toplogredni plin metan, ki je petindvajsetkrat bolj učinkovit kot CO₂. To pomeni, da v povprečju v sto letih vsak kilogram metana ogreje Zemljo petindvajsetkrat

bolj kot enaka masa CO₂. Poleg tega gredo v nič tudi vsi viri (voda, kmetijske površine, surovine, energija), ki so bili potrebni za izdelavo, pravo določenega živila.

V sklopu akcije ozaveščanja so ljudem delili blokce, kamor lahko zapisujejo, katera živila resnično potrebujejo in morajo kupiti, da predvsem živil s kratkim rokom uporabnosti ne kupujejo na zalogo. S plakati jih tudi opozarjajo, koliko živil je končalo v smeteh in koliko denarja bi lahko gospodinjstva s smotrnejšo porabo prihranila. Poleg tega so izdali kuharsko knjigo z recepti, kako ostanke hrane porabiti za pripravo naslednjih obrokov. Njihove akcije pa so usmerjene tudi k podjetjem, ne le k potrošnikom. Predvsem trgovska podjetja spodbujajo, naj živila pred iztekom roka uporabnosti podarijo humanitarnim organizacijam. S tem naredijo dobro delo, poleg tega pa si tudi znižajo stroške predelave odpadkov, saj morajo pretečena živila ustrezno odstraniti.

Večina jih ima zaradi odvržene hrane slabo vest

V Sloveniji po podatkih Ministrstva za okolje in prostor še nimamo podatkov o količini živil, ki končajo v odpadkih. Predvidevajo,

da se bo količina ustrezno zmanjšala, saj je z julijem začela veljati nova uredba, ki določa ločevanje bioloških odpadkov v posebnih rjavih zabojnikih oziroma kompostiranje. So pa na ministrstvu opravili anketo o zavrženi hrani (še vedno jo lahko izpolnite na spletni strani MOP www.mop.gov.si). Vmesna analiza rezultatov je pokazala, da ljudje največkrat zavržejo živila s pretečenim rokom uporabe. 90 odstotkov tistih, ki so izpolnili anketo, je ocenilo, da na dan zavrže manj kot 0,25 kilograma živil. Med temi se najpogosteje znajdejo kruh, pecivo, sadje in zelenjava; večinoma zaradi pretečenega roka uporabnosti ali pokvarjenosti. 65 odstotkov jih je ocenilo, da med odpadke mesečno zavržejo za manj kot deset evrov živil, vendar Tanja Gomišček iz Direktorata za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor dvomi v verodostojnost teh odgovorov. Meni, da bi bil znesek verjetno bistveno višji, če bi pregledali zabojnike. 89 odstotkov ljudi, ki so izpolnili vprašalnik, ima zaradi zavržene hrane slabo vest.

Rok uporabnosti

Ker večina ljudi živila zavrže zaradi pretečenega roka uporabnosti, so sogovorniki na okrogli mizi spregovorili tudi o tem. Na embalaži živil je rok uporabnosti lahko zapisan kot datum minimalne trajnosti živila ali pa kot datum, do katerega je živilo uporabno. Pravilnik o splošnem označevanju predpakiranih živil določa datum minimalne trajnosti živila kot datum, do katerega živilo ohrani svoje značilne lastnosti, kadar je primerno shranjeno. Označeno mora biti z besedami »uporabno

Kako zmanjšati količino hrane v odpadkih?

- Pred odhodom v trgovino je priporočljivo pregledati zalogo v hladilniku in res kupiti samo potrebno.
- Živila, ki ostanejo po obroku, lahko kasneje pogrejete ali jih naslednji dan uporabite za pripravo drugih jedi.
- Pri nakupu pokvarljivih živil ne prekinite hladne verige, zato uporabljajte izolirne vrečke.
- Preverite ustreznost temperature v hladilniku. Ta naj ne bo višja od 7 °C za shranjevanje jajc, ne višja od 4 °C za shranjevanje svežega mesa in mleka ter ne višja od 2 °C za shranjevanje mletega mesa.
- Živila, ki so pakirana v pločevinkah, morate po odprtju vedno pretresti v stekleno ali dobro očiščeno plastično embalažo. Shranite jih v hladilniku in porabite v treh dneh.
- Če ugotovite, da vsega kupljenega kruha ne boste mogli porabiti v razumnem roku, ga del zamrznite in porabite po potrebi.
- Suh kruh, ki še ni plesniv, lahko porabite za pripravo praženih kock za juho ali pa ga posušite in iz njega naredite krušne drobtine oziroma ga uporabite za pripravo polpetov.
- Nekatera živila so lahko uporabna tudi še kakšen dan po preteku roka uporabnosti, ki je natisnjen na embalaži – če seveda okus, vonj in izgled živila ne govori drugače.

adje in zelenjava

najmanj do ...«, »uporabno najmanj do konca ...«. Navedbam lahko sledi še opis pogojev za shranjevanje živila, ki jih je treba upoštevati, da zaprt izdelek obdrži svoje značilne lastnosti do navedenega roka uporabnosti. Z datumom uporabe živila pa proizvajalci označujejo živila, ki so z mikrobiološkega vidika hitro pokvarljiva in so zaradi tega lahko po krajšem obdobju neposredno nevarna za človekovo zdravje. Označena morajo biti z besedami »porabiti do«, ki ji sledi navedba datuma ali podatek, kje na embalaži je datum naveden.

Tako živila iz prve kot druge skupine, ki jim je potekel rok uporabnosti, ne smejo biti v prodaji. Vendar pa so se nekateri sogovorniki strinjali, da so lahko živila, ki jim je že potekel rok uporabnosti – seveda ob nespremenjenem vonju, okusu in izgledu živila – uporabna tudi po tem datumu.

Manj hrane v koš med prazniki

Svojo pobudo za zmanjšanje količine hrane v odpadkih pa so sprožili tudi na Inštitutu za trajnostni razvoj. Namen pobude Manj hrane v koš med prazniki je spodbuditi odgovornejše ravnanje s hrano, zato so pripravili nekaj napotkov, kako narediti letošnje praznike manj potratne. Čeprav je za prednovoletni čas značilno, da se mize šibijo pod težo dobrot, na inštitutu svetujejo načrtovanje jedilnika in realne količine hrane, torej, koliko hrane v resnici potrebujete zase in za svoje goste ter nato v skladu z načrti ustrezno nakupovanje sestavin. Z nakupovalnim seznamom potrebnih živil boste zmanjšali tveganje za nakup nepotrebne hrane, kar je še posebno pomembno v času popustov in vseh vrst ugodnosti. Nakup na primer treh izdelkov za ceno dveh ni smotrn, če vseh izdelkov potem ne morete porabiti in pokvarjene odvržete v smeti.

Količino zavržene hrane lahko zmanjšate tudi s tem, da gostom dovolite, da si sami postrežejo in izberejo, kaj in koliko želijo jesti. S tem jedi približate gostom in hkrati preprečite nepotrebne količine hrane, ki bi jo sicer pustili na krožnikih. Ostanke hrane shranite v priročne posode in jih čim prej pospravite v hladilnik ali zamrznite. Tako bodo pripravljeni za kasnejši hiter obrok. Olupke zelenjave, sadja, jajčnih lupin in drugih ostankov, ki nastanejo pri pripravi jedi, pa raje kompostirajte.

Tina Dolenc

Opravičilo

V prejšnji številki Podbegaških novic smo v članku z naslovom »Najhitrejši na 21 kilometrov je bil Anton Kosmač« pomotoma izpustili ime tekača ŠD Poljane Alena Božiča. Na Ljubljanskem maratonu je z 42 km dolgo progo opravil v času 3:09:35 in z osvojenim 143. mestom dosegel naboljši rezultat v občini.

Za dosežen rezultat mu iskreno čestitamo in se opravičujemo za napako.

Uredništvo

70 let Poljanske vstaje

Ob okrogli obletnici »punta« bo izšla tudi knjiga

Minilo je 70 let od Poljanske vstaje in ob tej priložnosti sta Krajevna organizacija borcev za vrednote NOB Poljane in Organizacijski komite za prireditev Po stezah partizanske Jelovice organizirala srečanje s spominsko slovesnostjo.

V Vinharjah se je zbralo več kot sto ljudi.

Po besedah Milene Sitar, predsednice Krajevne organizacije borcev za vrednote NOB Poljane, so se udeleženci vstaje in simpatizerji običajno srečevali v Poljanah teden dni pred božičem. Pred šestimi leti pa so se odločili za spremembo in srečanje preselili k Brdarju v Vinharje, ki so močno povezane z dogodki leta 1941. Decembra 1941 so namreč v Vinharje vodile poti prostovoljcev, ki so v predprazničnih dneh v hudem mrazu in visokem snegu zapustili domove in z orožjem ali orodjem (za kopanje cest in podiranje dreve, da bi preprečili ali vsaj ovirali gibanje nemških motoriziranih enot) prihajali na zbirna mesta, z namenom, da preženejo okupatorja in obvarujejo družino pred izselitvijo ter imetje pred zaplembo ali uničenjem. Preko Vinharij, kjer so prenočevali, so odhajali proti Pasji ravni, kjer so se vključili v Cankarjev bataljon.

V Vinharjah se je po 70 letih zbralo več kot 100 obiskovalcev in pohodnikov, ki so se pripeljali ali prišli peš iz smeri Poljan in Žirov, med njimi tudi potomci sodelujočih pri vstaji. Spominski slovesnosti je prisostvoval tudi župan Milan Čadež. Zbrane je nagovoril dr. Martin Premk, ki je orisal vzroke za ta »delno vodeni, delno spontani punt«, kot ga imenuje mag. Viktor Žakelj.

Nastopili so kvartet Škrjanček, džez pevka Metka Štok in Vojko Hobič, eden od ustanoviteljev Kobariškega muzeja 1. svetovne vojne in njegov dolgoletni direktor. Hobič je inter-

pretiral pesem, ki jo je njegova mama Marinka Hobič posvetila Poljanski vstaji. Hobičeva, ki je bila rojena v Poljanah, je bila tudi aktivistka, mož oziroma oče Vojka Hobiča pa borec v dražgoški bitki. Spominske slovesnosti sta se udeležila tudi hči in sin Maksa Krmelja, ki je bil takratni organizator vstaje.

Ob okrogli obletnici je v nastajanju tudi knjiga z naslovom Poljanska vstaja in boj proti okupatorju v Sloveniji leta 1941. »Knjiga bo izšla prve dni novega leta pri založbi Modrijan in bo opremljena s številnimi fotografijami in grafikami udeležencev, slikarja Iveta Šubica. Težišče bo seveda na vstaji, ki pa je umeščena v okvir dogajanja na Slovenskem leta 1941 in v začetku 1942. Objavljena bodo številna pričevanja vstajnikov, ki po mojem mnenju dajejo najbolj avtentično sliko takratnih dogajanj, čeprav vemo, da spomin tudi ni vedno povsem zanesljiv,« pojasnjuje Sitarjeva, ki tudi sama z jezikovnim pregledom sodeluje pri nastajanju knjige. Kot je še povedala Sitarjeva, sta živa še dva borca Cankarjevega bataljona in udeležence vstaje, Julij Nardoni, ki živi v Škofji Loki, in Franc Čopi Borutin, ki živi v Kopru. Zadnji bo 8. januarja v Dražgošah pozdravil množico pohodnikov in obiskovalcev. Živa je tudi aktivistka OF in kasneje borka Malka Peternel, Brdarjeva iz Vinharij, ki je takrat kuhala prostovoljcem, ki so prihajali iz vseh strani.

Lidija Razložnik

Razpadajo zelo počasi, delež recikliranja pa je

Plastične vrečke so velika obremenitev za okolje, saj jih večinoma uporabimo le enkrat, nato pa zavržemo. S projektom Vrečka na vrečko želijo pobudniki akcije opozoriti na prekomerno uporabo in nepravilno ravnanje s plastičnimi vrečkami v Sloveniji.

Foto: Andrej Dolenc

Občinski odlok o ravnanju z odpadki določa, da se komunalni odpadki zbirajo v razsutem stanju. Edina izjema so higienski odpadki in plenice, ki jih lahko uporabnik na svojo željo pusti v vrečki.

»Po nekaterih podatkih naj bi odrasel prebivalec Slovenije na leto v povprečju porabil med 130 in 150 plastičnih vrečk. Te po končani uporabi, ki običajno ni daljša od 30 minut, največkrat končajo med mešanimi odpadki, kamor ne sodijo. Možno jih je reciklirati, a za zdaj le okoli štiri odstotke. Plastične vrečke se razkrajajo tudi do 1000 let in predstavljajo grožnjo za naravo ter za zdravje ljudi in živali, predvsem morskih. Pri tem velja poudariti tudi, da so vrečke narejene iz neobnovljivih surovin, kot sta nafta in zemeljski plin.« Tako opozarjajo partnerji projekta Vrečka na vrečko – društvo Ekologi brez meja, umetnika The Miha Artnaka, društvo Eco Vitae in oblikovalski studio Lukatarina –, ki želijo prek združevanja umetnosti in varstva okolja opozarjati na problem prekomerne uporabe plastičnih vrečk in plastenk. V Evropskem tednu zmanjševanja odpadkov (med 20. in 28. novembrom) so že drugo leto v Ljubljani pripravili več dogodkov, na katerih so ljudi spodbujali, naj ravnajo odgovorno že s preprečevanjem nastajanja odpadkov in tudi kasneje z ločevanjem.

V trgovino z vrečko v žepu

Ukrepov, kako zmanjšati količino plastičnih vrečk, je veliko, vsak sam pa ve, kateri mu

najbolj ustrezajo. Najbolj preprosto je, če imamo vrečko za večkratno uporabo vedno pri roki, torej v torbici, nahrbtniku ali avtu. Tako tudi nenačrtovani nakupi ne bodo več izgovor za nabiranje novih vrečk. Predvsem pri nakupih oblačil lahko več kosov obleke zložimo v eno vrečko, namesto da pri vsakem trgovcu vzamemo novo vrečko, v kateri je le po en izdelek. Zato na blagajni trgovcu povejte, da ne potrebujete plastične vrečke,

Dejstva o plastični vrečki

- 1957 v ZDA naredijo prvo plastično vrečko
- »en štamperle« nafta je potreben za izdelavo ene same plastične vrečke
- v svetu se letno proizvede 4000 do 5000 milijard plastičnih vrečk
- v Sloveniji letno porabimo 300–600 milijonov vrečk
- 2–4 avtobusi bi se v Sloveniji vozili brezplačno z vso nafto, ki jo porabimo za proizvodnjo teh 300–600 milijonov vrečk
- 20 minut je povprečna dolžina uporabe večine plastičnih vrečk
- 150 do 300 plastičnih vrečk porabi povprečen prebivalec Slovenije letno
- 4 odstotke plastičnih vrečk v Sloveniji gre v reciklažo, ostale končajo v mešanih smeteh ali v naravi
- 400–1000 let naj bi potrebovala plastična vrečka, da se v naravi razgradi, in tudi po tem naj bi v naravi ostali čisto majhni delci plastike, ki jih nekateri imenujejo »mikro plastika«

Vir: gradivo projekta Vrečka na vrečko

Vse bolj osveščeni

Tudi pred živilskima trgovinama v Gorenji vasi smo opravili anketo glede uporabe plastičnih vrečk. Zanimalo nas je, ali so anketiranci v zadnjem letu kaj zmanjšali količino uporabljenih plastičnih vrečk in kako ravnajo z njimi.

Željko Kasapović, Hotavlje

Ne, uporabe plastičnih vrečk nismo bistveno zmanjšali. Uporabim jih, da prinesem kupljeno iz trgovine, nato pa jih odnesem staršem, ki jih še naprej uporabijo.

Pavel Peternej, Žirovski Vrh

Opažam, da se uporaba plastičnih vrečk zmanjšuje, pri nas pa jih skoraj ne uporabljamo. Tudi pri prodaji ekoloških izdelkov na tržnici vidim, da ljudje pogosto prinesejo vrečke s seboj.

Anka Peternej, Podgora

Gledam na to, da bi jih uporabljala čim manj. V trgovinah uporabljam predvsem večje vrečke za večkratno uporabo. Če pa jih že prinesem iz trgovine, potem te ponovno uporabim, na primer za zamrzovanje živil. Kupujem jih pa ne, saj se jih kljub temu hitro veliko nabere.

Mojca Oblak, Gorenja vas

Uporaba plastičnih vrečk se pri nas doma zmanjšuje, saj jih nesem s seboj v trgovino. Sicer pa vrečke porabim za ločevanje smeti in jih nato odvržem med embalažo. Zdi se mi prav, da so ukinili brezplačne vrečke na blagajnah, ki so potem ležale vsepovsod, in da so ljudje začeli nositi vrečke s seboj.

ko vam jo ponudi. Plastične vrečke, ki jih že imate, pa lahko večkrat uporabite, na primer za ločevanje odpadkov. Ko bo vrečka polna, pa je ne zavržite med komunalne odpadke, ampak vsebino stresite v kanto, uporabljeno vrečko pa odvrzite v zabojnik za embalažo. Občinski odlok o ravnanju z odpadki namreč določa, da se komunalni odpadki zbirajo v razsutem stanju. Edina izjema so higienski odpadki in plenice, ki jih lahko uporabnik na svojo željo pusti v vrečki.

Kažejo naš odnos do okolja

Svoj delež k zmanjševanju porabe plastičnih vrečk so prispevale tudi trgovine, ki so z blagajniških pultov umaknile brezplačne vrečke. V spletni anketi, ki so jo opravili v okviru projekta Vrečka na vrečko in na katero so dobili 1003 odgovore, je 79,6 odstotka sodelujočih odgovorilo, da jih umik brezplačnih vrečk ne moti. 11,64 odstotka anketirancev je odgovorilo, da jih to moti, medtem ko so bili ostali neopredeljeni.

Ali se uporaba plastičnih vrečk dejansko zmanjšuje ali imamo tak le občutek, smo vprašali pristojne v Mercatorju, ki ima v občini Gorenja vas – Poljane kar nekaj trgovin. Upali smo na natančne podatke o količini prodanih plastičnih vrečk po obdobjih, vendar podatkov o prodaji posameznega izdelka ne razkrivajo. Odgovorili pa so, da so v zadnjem letu in pol

še vedno nizek

z različnimi aktivnostmi precej zmanjšali količino porabljenih vrečk. Najbolj, za približno 70 odstotkov, se je zmanjšala poraba ločevalnih vrečk. »Trgovci pa nismo edini, ki naj bi vplivali na kupce in družbo nasploh. Samo skupaj s konkretnimi spremembami navad smo lahko prijaznejši do okolja,« poudarjajo v Mercatorju. Z akcijo Okolju prijazen sosed so začeli leta 2008, ko so vsem gospodinjstvom v Sloveniji podarili trajnejšo nakupovalno vrečko. Z obsežno kampanjo so osveščali ljudi, naj nakupovalno vrečko ali torbo nosijo s seboj, naj jo uporabijo čim večkrat, in naj jo, ko se izrabi, odvržejo le v posebne zabojnike.

»Problem niso plastične vrečke same po sebi, ampak naše ravnanje z njimi. Če jih je preveč, ker vsako vrečko uporabimo le enkrat, in če se vedemo, kot da (nas) nič ne stanejo in jih odvržemo med navadne odpadke ali pa celo kar v naravo, so vrečke škodljive. Strokovnjaki sicer pravijo, da plastične vrečke, glede na vse škodljive odpadke, ki jih odvajamo v naravo, predstavljajo zelo majhen del, vendar so velik pokazatelj našega osebnega odnosa do okolja,« navajajo v Mercatorju. S tovrstnimi akcijami želijo ljudem postopoma pomagati do bolj odgovornega ravnanja z vrečkami in pozivajo k recikliranju.

Plusi in minusi

Kot nadomestek za plastične vrečke se pojavljajo vrečke iz drugih materialov: papirnate, biorazgradljive, iz blaga ... Tudi te imajo določene vplive na okolje, a jih z večkratno uporabo upravičijo. Za izdelavo papirnatih vrečk se na primer porabi več vode in energije kot za izdelavo plastične, vendar je njihova prednost v razgradljivosti, kar plastične niso. Kot navajajo pri projektu Vrečka na vrečko, je treba papirnatih vrečk uporabiti vsaj trikrat, da upravičimo njen nastanek. Biorazgradljive vrečke so izdelane iz koruznega ali krompirjevega škroba in se razgradijo, če pridejo do njih mikroorganizmi, ki so v zraku ali vodi. Tovrstne vrečke so tako po besedah partnerjev projekta Vrečka na vrečko primerne za biološke odpadke, lahko pa jih odvržemo tudi na kompost. Njihova slaba stran pa je, da so narejene iz hrane, kar je v časih, ko te marsikje primanjkuje, lahko sporno. Vrečke iz blaga so namenjene večkratni uporabi, s čimer se tudi upraviči več porabljene energije in vode za njihovo izdelavo v primerjavi s plastično vrečko. So pralne in zelo trpežne, njihovi nasprotniki pa kot pomanjkljivost navajajo to, da so gojišče bakterij, ki ogrožajo naše zdravje. Partnerji projekta Vrečka na vrečko se s tem do neke mere strinjajo, a dodajajo, da se je temu mogoče izogniti z rednim pranjem in da se neprimerno več nevarnih bakterij nahaja na kljukah od vrat, telefonih ter tipkovnicah, pa to nikogar ne moti. Katero vrečko torej izbrati? Katerokoli, le da se jo uporabi čim večkrat. Ko pa se obrabijo, jih je treba odložiti v primeren zabojnik.

Tina Dolenc

Bruci odkrili KŠPD

Letošnjega brucovanja, v organizaciji KŠPD, se je udeležilo več kot 20 brucov, med katerimi so prevladovali brucke. Rdeča nit brucovanja je bil prav datum 5. november, istega dne pred 519 leti je namreč Krištof Kolumb odkril koruzo. Brucke in bruci letnik 1992 pa so na ta dan odkrili KŠPD. Neuradni del brucovanja se je začel že v prostorih kluba, kjer so bruci med seboj pokramljali in se okrepčali. Ob 21. uri je sledil uradni program brucovanja v Domu občine, kjer so bruci morali pokazati svoje spretnosti v različnih igrah. Ko so pokazali dovolj spretnosti, so »uradno« postali študentje. Brucovanje se je nato

nadaljevalo z žurom, ki so ga sooblikovali skupina Ta-Rock, ansambel Ikebana in Mi2.

Brucovanje v Gorenji vasi je vsako leto dobro obiskano, letos se je zbralo čez 800 obiskovalcev. Kot je povedal Matic Radič, predsednik KŠPD, je omenjena prireditev v osnovi organizirana kot žur, ki ga nato združijo z brucovanjem. Teden dni po brucovanju pa sledi še celodnevni izlet za vse bruce in ostale člane KŠPD, ki sodelujejo pri organizaciji brucovanja. Tam pa druženja in časa za pogovor ne manjka.

Lidija Razložnik

Brucke in bruci med odkrivanjem KŠPD

Kam decembra in januarja?

- do 30. decembra 2011: **Samostojna razstava slik in drugih ročnih izdelkov Simone Kokelj** v prostorih Občine Železniki.
- 26. december: **Božični košarkarski turnir za pokal Lipan** v telovadnici Poljane. Prijave in dodatne informacije pri Tonetu Mravlji po e-pošti tone.mravlja@siol.net. Organizira ŠDMH.
- 26. december ob 18. uri: **9. tradicionalni nočni pohod prek Sv. Urbana v Vinharje**. V cerkvi na Sv. Urbanu bo kratek koncert vokalne skupine Cantabile. Zbor na avtobusni postaji na Gorenji Dobravi. Organizira ŠD Sv. Urban.
- 28. december od 17. ure dalje: **Stojnica Klub vošči** pred zdravstvenim domom v Gorenji vasi. Organizira KŠPD.
- 28. decembra ob 15. uri: **Slavnostno odprtje Neškove brvi**. Organizira Občina GVP.
- 31. december od 20. ure dalje: **Silvestrovanje pred PGD Trebija** za krajanje KS Trebija. Organizira KS Trebija.
- Od 2. do 31. januarja: **Samostojna razstava slik Simone Kokelj** v hotelu Breza Terme Olimia.
- 2. januar ob 8. uri: **13. novoletni pohod na Blegoš**. Zbor pred podjetjem Marmor Hotavlje. Prijave niso potrebne. Organizira PD Gorenja vas.
- 7. januar: **Občni zbor ŠDMH** v gostilni Lipan. Organizira ŠDMH.
- 28. januar: **Mednarodno tekmovanje v smučanju po starem** na Grajskem hribu v Škofji Loki. Organizira Društvo Rovtarji – Smučanje in kolesarjenje po starem.

Domačini so hodili gledat nove »muzungu«

Štefka Gladek, študentka zadnjega letnika dentalne medicine iz Fužin, se je vrnila s trimesečne humanitarno-medicinske odprave v Ugandi, kjer je s kolegi nadaljevala delo prejšnjih odprav in tako pomagala pri izboljšanju zdravstvene oskrbe in varovanju pomoči potrebnih ljudi. V Ugando so se odpravili julija, vrnili pa septembra. Priprave so potekale že veliko prej, saj so zbirali denar, material, informacije, nenazadnje pa so si nabirali še dodatna znanja.

Štefkina ambulanta v Ugandi, poleg prevajalka in bolnica

Celotna odprava, štela je šest članov, med njimi je bila tudi mlada zdravnica, je bila nastanjena skupaj, v hiški iz blata v vasi Bufuka ob jezeru Bunyoni na jugozahodu Ugande. Hiška je bila hkrati njihov dom in delovno mesto, saj so tam opravili večino svojega dela. »Delati smo začeli okrog devete ure, končevali pa med 15. in 16.30, ko smo pregledali vse paciente. Približno enkrat na 14 dni smo se odpravili še v vasi ali šole,« je povedala Štefka Gladek in nadaljevala: »Ker sem študentka dentalne medicine, sem večino časa preživela v ambulanti, kjer sem se posvečala ljudem, ki so imeli težave z zobmi. Teh ni bilo tako veliko kot ostalih pacientov, zato sem pogosto opravljala tudi druga dela, kot so previjanje ran, merjenje krvnega tlaka, štetje zdravih.«

V vasi Bufuka je bila šesterica edino zdravstveno osebje. V pol ure oddaljenem mestu Kabale sta bili dve bolnišnici, ena državna in druga zasebna, kamor so pošiljali vse tiste paciente, ki jih sami niso mogli zdraviti ali so potrebovali bodisi laboratorijski test bodisi rentgensko slikanje.

Pri zdravljenju ugandskih ljudi so se kljub temu, da je angleščina poleg dveh največjih plemenskih jezikov uradni jezik, srečevali tudi z jezikovnimi preprekami. »Na področju našega delovanja ljudje govorijo jezik ručiga. Ljudje v mestih dokaj dobro govorijo angleško, v vaseh pa slabo. Pri komunikaciji z ljudmi na cesti, tržnici, igrišču oziroma zunaj ambulate

sporazumevanje ni predstavljalo problemov, nekaj njihovega jezika smo znali, če pa ni šlo drugače, smo se med seboj sporazumeli tudi z rokami. Večja težava je nastala pri pogovoru s pacientom, kjer se je marsikateri, včasih tudi zelo pomemben podatek izgubil s prevodom, čeprav smo delali s prevajalci, ki so veljali za dobro angleško govoreče. Po treh mesecih

Med pregledom pacienta

življenja v Bufuki smo se tudi mi naučili nekaj njihovih besed. Tako smo osvojili pozdrave pa seveda številke, živali, dele telesa ...,« razlaga študentka dentalne medicine.

Dostop do zdravstva ima malo ljudi

Zdravstvo v Ugandi je na zelo slabi ravni, saj ima dostop do ustrezne zdravstvene oskrbe manj kot polovica prebivalstva. Pacientov je veliko, zdravnikov pa primanjkuje. Tisti zdravniki, ki jih je šesterica srečala pri svojem delu, so jim dali občutek, da veliko znajo in dobro delajo. Ko je bolnik sprejet v bolnišnico, ga najprej vprašajo, če ima s seboj rjuho in koga, ki bo zanj skrbel med bivanjem na oddelku. Prav tako morajo bolniki iz svojega žepa plačati zdravila in operativne posege.

Ko so člani letošnje odprave, ki deluje pod okriljem Sekcije za tropsko medicino na Medicinski fakulteti v Ljubljani, prispeli v Ugando in pričeli s svojim delom, jih je obiskalo veliko pacientov. »Na začetku je bilo pacientov zelo veliko. Tudi namišljenih. Prišli so se pokazati, pogledati nove »muzungu doctors« (bele zdravnike). Kasneje je zanimanje nekoliko upadlo. Prišla je sezona žetve sorghama (žito,

doctors«

ki je podobno prosu), zato so imeli veliko dela na njivah in so k nam prihajali le resni pacienti. Po končani žetvi se je število bolnikov ponovno povečalo, sploh tistih z bolečinami v križu. Najbolj se je število bolnikov povečalo dva tedna pred našim odhodom, ko so vsi hoteli ujeti še zadnji vlak,« pripoveduje Gladkova, ki se je takšne odprave udeležila prvič.

Velika problema tretjih držav sta lakota in revščina, posledično tudi bolezni, kot so AIDS, tuberkuloza, malarija, driska, okužbe dihal, tifus, podhranjenost ... V Ugandi je po statističnih podatkih sedem odstotkov ljudi okuženih z virusom HIV. »V treh mesecih sta mi samo dva pacienta priznala, da sta HIV pozitivna. Preveč ljudi je na vprašanje o njihovem statusu odgovorilo z »ne vem«. HIV, prenos bolezni, uporaba kondoma – v teh predelih sveta je to še vedno tabu tema. Pri nas so primeri tuberkuloze redki in sprožijo vse medicinske alarme. V Ugandi pa smo imeli kar nekaj primerov pacientov s tuberkulozo, ki smo jih peljali v bolnico na zdravljenje. Zgodilo se je, da smo bili prvi dan pol ure prepozni, drugi dan v laboratoriju ni bilo tehnika, tretji dan pa je bil pacient vendarle sprejet,« opisuje svoje izkušnje naša sogovornica.

Uganda kot Slovenija, le večja

Kljub obilici dela so imeli čas tudi zase in za spoznavanje dežele. Med tednom so sicer pridno delali, proste urice pa so največkrat preživljali na jezeru ali ob njem in na sprehodih po okoliških hribih. Za vikende so obiskali mesto, kjer so opravili tedenske nakupe na tržnici, v trgovini in lekarni. Nekajkrat so se odpravili tudi na dvodnevni izlet. Po zaključenem delu v vasi so odšli še na potep po Ugandi. Gladkova meni, da je Uganda podobna Sloveniji – prav tako zelo raznolika, le večjih razsežnosti.

Zanimalo nas je še, ali jo je ob prihodu v Ugando kaj presenetilo oziroma šokiralo. »Zanimivo mi je bilo njihovo dožemanje prostora in časa. Nikoli se jim ne muči in vedno se najde prostor še za kaj. Presenetilo pa me je tudi, kakšno mnenje imajo o belcih. Učitelji, ki veljajo za bolj izobražene, so nas spraševali, če res izdelujemo računalnike, radie in televizije kot domačo obrt,« zaključuje Gladkova, ki ne izključuje možnosti, da bi se še kdaj udeležila podobne odprave.

»Živeti v blatni hiški brez elektrike, tekoče vode, da o pralnem stroju ne govorim ... Biti popikan od bolh in komarjev, doživeti najbolj črno noč z neskončno zvezdami na nebu, poskusiti mnogo vrst tropskega sadja, preživeti popoldneve z najiskrenejšimi otroki ... Neprecenljiva izkušnja!« je svoje pripovedovanje o doživljanju Ugande in delu tam doli strnila bodoča dr. dentalne medicine, ki se v imenu celotne odprave zahvaljuje vsem, ki ste jim kakor koli pomagali pri izvedbi projekta. Kot pravi, jim brez vas ne bi uspelo. Še več o njihovih doživetjih si lahko preberete na www.uganda2011.si

Lidija Razložnik

Odprava Uganda 2011, Štefka Gladek, prva z desne

10 let Lions kluba Škofja Loka

Podarili tri donacije

Lions klub Škofja Loka obeležuje 10-letnico delovanja. Ob tej priložnosti so se člani kluba zbrali prav na dan ustanovitve v Galeriji Krvina v Gorenji vasi, kjer se tudi sicer srečujejo vsak mesec.

Foto iz arhiva sester Podobnik

Sestre Podobnik, ene izmed dobitnikov donacije Lions kluba Škofja Loka

Člani so podelili tri donacije, in sicer slabovidnim sestram Podobnik, v vrednosti 1200 evrov, 1200 evrov razvojnemu oddelku vrtca Škofja Loka in 350 evrov OŠ Poljane za mobilno delovno mizo, namenjeno slepi deklici Patriciji Rztresen, ki obiskuje 6. razred in prihaja iz Škofje Loke.

»Donacija nas je zelo presentila, prišla je kot strela z jasnega. Nanjo gledamo kot kuhar gleda na začimbo, z njo hrana dobi še boljši okus. Tudi me imamo različne skrite želje, ki pa jih je težko realizirati. Donacija nam bo pomagala, da bodo naše ideje lažje realizirane. Med seboj smo si zelo različne, tako bo vsaka del donacije namenila za izpolnitev svoje želje. Vse pa bomo denar uporabile v izobraževalne namene, bodisi

za kakšen tehnični pripomoček ali pa tečaj,« je po prejemu donacije Lions kluba povedala Anica Podobnik. Sestre Podobnik iz Cerkljanskega Vrha nad Sovodnjem so prvo donacijo prejele pred desetimi leti ob ustanovitvi Lions kluba Škofja Loka. Takrat so jim podarili tehnični pripomoček – povečevalnik in računalnik.

»Iz srca bi se rade zahvalile vsem ljudem, ki so nam kadar koli, s čimer koli pomagali. Zaradi vsake besede, vsakega stiska roke človek postaja bogatejši, a ne bogatejši v denarnici, ampak tam nekje na dnu srca. Iskrena hvala,« je strnila Anica Podobnik, ki je skupaj s sestrama obiskovala PŠ Sovodnjem, nato pa tudi OŠ Ivana Tavčarja v Gorenji vasi.

Lidija Razložnik

Polni koši daril za polne dvorane

Tudi letos je Miklavž obiskal otroke po vsej občini in mednje razdelil več sto daril, povsod pa so si otroci lahko ogledali tudi krajšo predstavo, da so laže pričakali moža z belo brado in njegovo spremstvo.

Leskovic in Hotavlje

Miklavž je otroke iz Leskovice in okoliških vasi obdaril v dvorani šole Leskovic. Preden jih je obiskal, so si otroci in zbrani straši lahko ogledali kratko igro, ki so jo pripravili člani mladinskega verouka Leskovic. V igri je bilo moč videti, kako se želje otrok skozi leta spreminjajo in kako so iz leta v leto večje in nenazadnje tudi dražje. Med prebiranjem pisem so spremljevalci Miklavža, angeli, prišli do ugotovitve, da takšnih želja in daril, ki so si jih zaželeli otroci, ne poznajo. Zbrane otroke je nagovoril tudi župnik Jože Dolenc, ki jim je na kratko predstavil svetnika Miklavža. Sledil je obisk Miklavža in angelov, manjkali pa niso niti parkeljni, ki so pozorno spremljali zbrane otroke. Če med letom kateri izmed njih ni bil priden, so ga odnesli iz dvorane ter ga po obrazu pobarvali s črno barvo. Miklavž je darila razdelil približno 40 otrokom od prvega do deset let starosti. Obdarjeni pa so bili tudi vsi učenci verouka od 10. leta dalje.

Otroke, letos jih je bilo 125, je Miklavž obiskal in obdaril tudi v združenem domu na Hotavljah. Pred obdaritvijo so si lahko ogledali

kratko igro in s tem lažje počakali na Miklavža, ki je imel ta dan veliko dela. Poleg vseh dobrot, za katere je poskrbela KS Gorenja vas in obrtniki s Hotavlj ter iz okoliških vasi, so otroci tudi letos dobili doma izdelane družabne igre. Gospodinje pa so doma napekle parkeljne.

Poljane

Obisk Miklavža so otroci iz Poljan in okolice kot ponavadi zvesto pričakali v dvorani Kulturnega doma. Letos so si ogledali igrco z naslovom Najlepše darilo. Besedilo za igro je že drugič zapored napisala Hermina Peternel. V njej so se malemu in velikemu občinstvu v vlogah malih bolnikov na otroškem oddelku in razposajenih otrok, ki se igrajo zunaj, predstavili Aljaž, Urban, Klementina, Alenka, Henrika, Viktorija, Kaja, Janez in Rok. Mala deklica odhaja za božične praznike domov, v sosednji sobi pa ostajata dva bolnika. Enemu ob odhodu podari jaslice iz gline, ki jih je izdelala sama. Tudi v bolnišnici se lahko spletejo nova poznanstva in lepa doživetja, kar pritrdiva oba fanta, ko se po enem letu zopet zdrava srečata.

Po igrici je Miklavž s sladkimi darili razveselil pridne otroke. Pomagale so mu prostovoljke iz Poljan in okolice, ki so pripravile kar 400 daril. Miklavžu je pri nabiranju daril pomagala Krajevna skupnost Poljane.

Gorenja vas

Tudi otroke iz KS Gorenja vas je prišel pozdravit Miklavž in pridnim prinesel poln koš daril. Še preden pa je stopil pred otroke, so člani TD Žirovski vrh zbranim v Domu

Leguojma po polansk

Vondar je paršu an dežieun dan, de sn najdu cajt za takle diel. Jiesen je bla tuok suončna, de j bl autorja rubrike le tešk naštimat, de b sedu tri uore za miza pa premetavu bukle kie pa som.

Čeprou ureme še neč na kaže, de grie liet h kraj, sma paržgal že ta druga sveiča na krancnu. Dons boma rubrika namenil prou praznkam, ke parhajaja.

advent

Po katoliškn kolendru se advent začne ta četarta nedejla pred Božičam. Besieda pride od latinske *adventus* »prihod« in seviede označuje parhod Jezusa na svet. Zgodovinarji prauja, de j ta cajt okuol zimskga solsticija jemu že u pradaunin posiebn značaj in de grie za posvojitu poganskih običaju.

Moklauž

Tuok ked je šprah, tuok ma Sv. Nikolaj različic sojga imiena. Patruon mornarju, targoucu, strielcu, otuok pa štedientu je biu po ruodu maloazisk Gark. *Nikolaos* u garškn jeziku pomien »zmaga ljudstva«. Slovejnska (in s tem polanska) verzija je značilna za karpatsk prostar, kuodar se j uvelavla začietnca *M-* (čieš. *Mikoláš*, madž. *Miklós*, ukr. *Mikola*).

parkl

Zviest spremlavauc Moklauža pa strah in trepet otuok je značiln za alpsk podruočje,

kuodar ga poznaja pod različn imienam. Naš je imie duobu na Austriskn. Tam mu prauja *Pärtil*, na Koruoškn pa Štajarskn *Partl*. Imie je marbet u žlaht s Perhta, starodavna germanska pa tut slovanska mitoluoška osieba (ena od nienih interpretaci je tut Piehta par Kekcu).

Boš

Rojstu Kristusa različni narodi pojmenuje j usak po svoje. Ani, predusem latinci, mu prauja »rojstu« (it. *Natale*, šp. *Navidad*), Niemci mu prauja »Sveta nuoč« (*Weihnachten*), Anglieži »Kristusova maša« (*Christmas*), Skandinavci »Jule« (pogansk praznk okuol solsticija), medtem ke se j med južn Slovanam uvelaula zanemiva metonimija »buohk, boži otrok« (sl. *božič*, hrv., srb. *božić*). Če b bel čist ta pravi Polanci, be praznku mougl rečt »Buohk«.

Božičk

Okuol te persuone j živa zmešnava. Na južn Niemškn, u Austri pa u Švic za Bošč otrojke obdaruje *Christlkind* »Jezušček«, ke sa ga že u starih cajtah poznal tut ponekuod na Slovejnsk in ga prevedl u »Božičk«. Use j bel u riedu in prou, dokar ni l. 1931 Coca-Cola za reklamne

namiene Moklauža poštrihala na ordieč (amerišk imie Santa Claus je popačen Saint Nicholas oz. nizoziemsk Sinterklaas). Ot takat naprej je jemu amerišk Moklauž ordeč gvant. Še ankat poviem, Amerikanc niemaj puojma, gduo j tu Božičk, oni poznaja sam Moklauža. Tam okuol 1990 se j ta ordeč Moklauž najdu tut na Slovejnsk in na ankat sma miel dva Moklauža, autohtuonga arjauga pa varnenga zduomca ordiečga. De štacune nabe služile sam okuol 6. decembra, ampak cieu decembar, im ni preostal drujga, ked de ga ugrabja in mu daja imie, ke sa ga potegnil nejk von oz arhiu. Tu im hod dobar ratuje in dons je tok, de dons anga Moklauža ophajaj tradicionalni, ta drujga pa komercjalni Slovejnci. De pa nabe bla parkrajšana še ta trejka skupina Slovejncu, ke ni ne tradicionalna, ne komercjalna, ampak realsocjalna, sa pa som oz Soujetsk parpelal še Moklauža, ke se j spuntu pa upisu u partija – Oča Mraza. Za ene nepotriebna zmešnava, za otrojke nepopisna zabava. In hvala Bog, de j tok.

Usem braucam be vuošu liep Bošč pa ulik srieče u noum liet. Prauja, de ja ma še prekliemansk nual.

Martin Oblak,
martin.oblak@os-ivantavcar.si

otrok po vsej občini

občine odigrali krajšo predstavo o tem, kaj se v današnjem času zgodi, ko na Miklavžev večer zmanjka elektrike. Otroci, ki so prej igrali igrice na računalnik, se prepirali, kdo bo igral in kdo je boljši, kar naenkrat niso vedeli, kaj početi. K sreči se je stara mama spomnila, kako so se otroci igrali še preden so poznali televizijo in računalnik. Na obisk so prišli tudi sosedovi otroci, da je bila igra še zabavnejša. Na koncu večera so ugotovili, da je veliko bolj zanimivih in družabnih igric od računalniških in da se bodo še večkrat tako igrali.

Otroci iz občinstva pa so kljub zanimivi igrici že nestrpno čakali Miklavža. Glasno so ga poklicali in ta je prišel v spremstvu parkeljnov ter med otroke stare do deset let razdelil 240 daril. Te mu je pomagala nakupiti KS Gorenja vas, pri pakiranju pa so pomagale pridne krajanke.

Javorje

Na predvečer svojega godu je sveti Miklavž obiskal tudi Javorje. V spremstvu angelov in parkeljnov je z darili razveselil tamkajšnje otroke. Kar 96 otrok do vključno petega razreda je vsakega posebej poklical k sebi, jih nagovoril s prijaznimi besedami in izročil darilo. Tudi na starejše otroke se je spomnil in jim podaril čokolado. Sveti Miklavž pa je poskrbel tudi za presenečenje. Po darilo je poklical tudi župnika in ga malo povprašal o življenju njegove župnije, otrok in drugih župljanov.

Tradicionalna občinska brakada

Lovci LD Sovodenj, LD Gorenja vas in LD Poljane smo imeli konec novembra tradicionalno občinsko brakado (skupni lov), ki jo je letos organizirala LD Sovodenj. Zjutraj smo se zbrali na Trebiji, od koder smo krenili proti Ermanovcu, kjer je potekala brakada in kjer smo imeli po končanem lovu pred planinsko kočjo zaključek. Takrat nas je obiskal tudi župan Milan Čadež, ki se nam je zahvalil za delo, ki ga opravljamo, in poudaril pomen trajnostnega gospodarjenja z divjadjo. Ob tej priložnosti smo županu izročili spominsko plaketo ob občinskem prazniku in 160-letnici rojstva lovca Ivana Tavčarja.

LD Sovodenj

V Lučinah je Miklavž ob pomoči KS in občine obdaroval 59 otrok od prvega do sedmega leta starosti, od tega jih je kar enajst rojenih v letu 2010. Pred njegovim prihodom pa so si lahko ogledali igrice, ki so jo zaigrali učenci podružnične šole.

Otroci so pred vstopom svetega Miklavža v cerkev prebrali in zaigrali zgodbo o tem, kje se je sveti Miklavž rodil, kako je živel, komu je pomagal in kje je umrl. Z njo so spodbudili prisotne, naj poskušajo biti vsak dan v letu podobni svetemu Miklavžu.

Sovodenj

Popoldne pred Miklavževim godovnim dnevom so se v dvorani na Sovodnju zbrali otroci od enega leta do petega razreda in njihovi starši. Povabljeni so bili vsi otroci iz krajevne skupnosti Sovodenj oziroma iz fare Nova

Oselica. Najprej so učenci dramske skupine podružnične šole Sovodenj zaigrali igrico Sneguljčica. V prvem mraku se je s konjsko vprego na zapravljivku pripeljal še Miklavž, ki sta ga spremljala prijazna parkeljna in otrokom že zunaj delila bonbone. V dvorani si je ogledal plesno točko plesalcev šole Sovodenj, potem pa bil kar malo zaskrbljen nad številom otrok in nad pripravljenimi darili. Razdelil je čisto vsa, pa še kakšnega bi bil, če bi ga imel. Obljubil je, da bo naslednje leto na darila napisal imena otrok, da ne bo kakšnega zgrešil.

L. R., H. P. T. Š., T. D., M. B. O., M. Bu.

Kot nekoč tudi danes navdaja s pričakovanjem

Ta dobri mož že dolgo deli darove otrokom in tudi odraslim. Običaj se je v posameznih krajih skozi desetletja različno razvijal, obdarovance povsod navdajal s pričakovanjem, darovalce oziroma Miklavževe pomočnike pa z zadovoljstvom. Več kot osemdesetletni spomin na to dogajanje je obujala Lojzka Jezeršek s Sovodnja.

Foto: Andrej Dolenc

Včasih razen Miklavža ni bilo drugih dobrih mož, zato so ga otroci težko čakali. Jeseni, že precej preden je prišel njegov čas, so starši opominjali otroke, da jih gleda Miklavž, kadar so nagajali, se stegli ali počeli druge neumnosti. Gledali so, poslušali, a niso nič videli. Če so bili le preveč nabriti, so jim starši zagrozili, da se zunaj sprehajajo tudi parkeljni, poslušajo pod oknom in čakajo, koga bodo odnesli. Otroci so se za nekaj časa umirili in še naprej z veseljem pričakovali darila.

V peharjih je pustil domače dobrine

Bila je revščina in ljudje niso imeli denarja. Po trgovinah nekoč ni bilo toliko stvari na izbiro kot danes. Kupiti je bilo mogoče bonbone, take »na vago«. Prodajalec je iz časopisnega papirja zvil stožčasto vrečko in vanjo nasul bonbonov, kolikor je kdo naročil in plačal.

Glavnino Miklavževega darila so sestavljale domače dobrine: suhe hruške, jabolka, orehi. Tudi sicer tega ni bilo na pretek pri hišah. Lojzka se spomni, kako sta njena mama in sosedka zamenjali suhe hruške in jabolka, da je bilo manj očitno in otroci niso prepoznali hišnih dobrin. Včasih se je zraven znašla še žemlja, ki je bila »nebeško« dobra.

Na tisti večer so bili čisto tiho in čakali, kako bo, ko bo prišel. Pri Lojzki doma Miklavž ni hodil v hišo, ko so bili še budni. Darove je prinašal ponoči, zato so zvečer nastavili peharje. Njen brat je nekoč zaznal, da je teta prinesla stvari iz trgovine in jih spravila. Odkril je skrivališče in prav tiste reči je potem prinesel

Miklavž. Lojzka mu je prigovarjala, da je najbrž naročila, naj Miklavž prej prinese darove, saj ne more vsega hkrati, a ga ni prepričala.

Organizirana obdarovanja v dvoranh

Na Sovodnju je imelo sokolsko društvo v desetletju pred drugo vojno navado, da je Miklavž na predvečer svojega godovnega dne prihajal v sokolski dom in obdaroval odrasle. Na sredini odra so naredili nekakšno luknjo, iz katere je gorel rdeč plamen. Vsake toliko je ven pritekel parkelj, za njim drugi, tretji, se pomudil in poplesal na odru ter spet izginil v luknjo. Potem sta se pokazala dva angelčka, za njima še dobri mož.

Lojzka se še dobro spomni, kako hudo ji je bilo, ko je odkrila resnico o Miklavžu. V bajti zraven njihove hiše je živel neka Marjana, ki je malo Lojzko peljala s seboj, kamor koli je šla. Tudi tisti večer sta šli skupaj v dvorano na Sovodnj. Prej je že več tednov pridno molila, da bi ji dobri mož kaj prinesel. V dvorani je ob pomoči angelčkov delil velike pakete, bral imena, klical ljudi, ki so hodili na oder. Ob vsakem velikem lepem darilu je potihoma molila, da bi bil zanjo. Pa ni bilo nič. Po poti domov ji je šlo na jok. Tudi Marjanina tolažba, da ji bo prinesel doma, da v dvorani ni mogel vseh obdariti, je bila zaman. Drugo jutro je potožila staršem. Oče ji je razkril resnico, ki je močno bolela tedaj devetletno deklico. Takoj se je spomnila na brata, ki je nekoč v tetinemu predalu videl stvari. Njena mama takrat še ni vedela, kako Miklavž dobi tiste pakete, sicer bi verjetno ravnala drugače. Tako so počeli odrasli sorodniki, sosedje, prijatelji, ki so želeli nekoga razveseliti ali se mu za kaj oddolžiti. Pakete so naročali v trgovinah in od višine plačila je bila odvisna velikost paketa. Stvari so dali v škatle, zavili, opremili z naslovnikom in oddali v dvorani. Od vsakega paketa je tudi društvo zaslužilo en dinar.

Obdaroval je otroke in odrasle

Miklavžovo preobleko in funkcijo je sprva imel visokorasli učitelj Štefe, ki je navzoče ogovarjal s tekočo besedo in donečim glasom. Ta je obdarovance dobro poznal in jih spomnil na vse grehe. Dekleta so jih slišala največ v zvezi s fanti, moški pa v zvezi z nezvestobo ali pijančevanjem. Največje grešnike so potem vzeli v roke tudi parkeljni. Včasih je zanimivo obdarovanje trajalo cele tri ure, čeprav ni bilo posebnega programa.

Nekoliko let kasneje je podoben običaj v svoji dvorani uvedlo tudi prosvetno društvo v Novi Oselici. Na cerkveni praznik 8. decembra so darila dobivali tudi otroci, ne samo odrasli. V zavojih in škatlah so se znašle doma pletene nogavice, kape, rute, predpasniki, milo, sladkarij pa ni bilo, ker jih ni bilo mogoče kupiti. Obdarovanci so vsebino daril pregledali šele doma, saj jih prej niso želeli odpirati. Na večer

obdarovanja sta prostovoljne denarne prispevke zbiral sv. Peter z zelo velikimi ključi za onostranstvo in sv. Anton, priprošnjik za zdravje in dobro prirejo prašičev. Tako so dobili nekaj denarja za nastale stroške. Kdo pa se je tudi malo pohvalil, kot neka žena: »Ja, jaz imam pa dvanajst prašičev, bom morala pa veliko dati! Ali za vsakega prašiča en dinar?« In jih je dala.

Po nekaj letih so običaj opustili, ker posamezni ljudje niso več samo obdarovali in razveseljevali, temveč so v darila zavijali tudi grde, žaljive reči, ki so netile prepire.

Tiho v kotu na peči ...

Na kmetih in kjer je bilo veliko otrok so se otroci zbrali na peči in čakali, kdaj bo prišel Miklavž prav k njim, kaj bo povedal in kaj prinesel. V Miklavža in parkeljne so se običajno oblekli sosedje, dninarji na kmetiji ali pa znanci in potem obiskali več hiš. Okrog hiše in pred njo so parkeljni z ropotajočo verigo naznanjali, da je Miklavž nekje v bližini. Tudi po oknih so trkali. Ko so otroci zaslišali in zagledali še enega ali dva parkeljna, so bili povsem tihi in negibni. Parkeljni so imeli navado, da so radi ponagajali malo večjim fantom. Potresli so jih, zgrabili in odnesli iz prostora, sploh če sta oče ali mati potožila, da kdo ne uboga. Oblečeni so bili v temnejša oblačila, čez glavo pa so imeli črno krpo z luknjami za oči. V roki so držali furmanskovo verigo in z njo žvenketali po tleh. Miklavž je nosil papirnato škofovsko kapo. Bela rjuha mu je služila kot vrhnje oblačilo. Bil je podoben škofu in lepo je izgledal.

Včasih je kakšen od otrok s strahom poslušal svoje grehe, poskušal tudi pobegniti iz prostora, a so ga slej ko prej ujeli parkeljni. Lojzkin mož se jim je kot otrok nekoč skril v staro votlo hruško pod hišo. Niso ga našli, on pa jih je slišal, ko so se pomenkovali med seboj in tako spoznal Miklavžovo skrivnost.

Za nekaj časa ga je zamenjal dedek Mraz

V mladosti je Lojzka služila na veliki kmetiji v sosednji vasi, ki je bila že na italijanski strani rapalske meje. Tam je bilo za pestno tudi dekletce, ki je dobro opazovalo in poslušalo, kaj se zanimivega dogaja na domačiji. Miklavž ji je naštel vse, kar je zatožila gospodinji. Od strahu je bila čisto blede v obraz. Potem je molila in molila, da bi ji parkelj ne naredil nič hudega. Ob molitvi se je le-ta umaknil, dobri mož pa je našel darilo še zanjo.

Tudi Lojzka je bila kot dekle večkrat v vlogi parkeljna. V času obhodov bi bili še kam šli, ne samo k najbližjim sosedom, a so se bali Italijanov na rapalski meji. Če bi se tako preoblečeni srečali kje zunaj, bi bilo lahko nevarno.

Po drugi svetovni vojni se je Miklavž iz javnosti umaknil, ne pa tudi izginil. Njegovo mesto je v dvoranh zavzel dedek Mraz, a ne za vse otroke. Od leta 1992 pa otroke iz krajevne skupnosti Sovodenj ali fare Nova Oselica v kulturni dvorani z igrice učencev in darili spet razveseljuje sv. Miklavž.

Milka Burnik

Poljanci najboljši na državnem gasilskem kvizu

V oktobru sta bili še dve gasilski tekmovanji, in sicer člansko tekmovanje GZ Gorenjske in mladinski kviz GZ Škofja Loka, ki so se ga udeležile tudi gasilke in gasilci OGP občine Gorenja vas - Poljane. Naši gasilci so bili uspešni tudi na regijskem kvizu GZ Gorenjske, tako da se je več ekip zelo uspešno udeležilo tudi državnega tekmovanja.

Na članskem tekmovanju GZ Gorenjske, ki je bilo na Bledu, so gasilke in gasilci PGD Trebija v kategoriji članice A osvojili enajsto mesto, v kategoriji člani A pa štiriindvajseto mesto.

V Škofji Loki so se na mladinskem kvizu GZ Škofja Loka pomerili mlajši in starejši pionirji ter mladinci. V kategoriji mlajši pionirji so naše ekipe gasilk in gasilcev dosegle naslednje rezultate: prvo mesto Poljane 2, tretje mesto Poljane 4, šesto mesto Poljane 5, osmo mesto Sovodenj 1, trinajsto mesto Gorenja vas 1, devetnajsto mesto Sovodenj 2, dvaindvajseto mesto Trebija 2, petindvajseto mesto Gorenja vas 2 in devetindvajseto mesto Trebija 1. V kategoriji starejših pionirjev si ekipe društva sledijo: prvo mesto Poljane 6, tretje mesto Poljane 8, četrto mesto Poljane 3, deseto mesto Poljane 7, petnajsto mesto Trebija 4, dvaindvajseto mesto Sovodenj 3, štiriindvajseto mesto Hotavlje 1, osemindvajseto mesto Hotavlje 2, trideseto mesto Sovodenj 5, trintrideseto mesto Trebija 3 in petintrideseto mesto Sovodenj 4. V kategoriji mladincev je prvo mesto zasedla ekipa Poljane 8 in osmo mesto ekipa Sovodenj 6.

Ekipa PGD Poljane, ki so v vseh treh kategorijah osvojile prva mesta, so se uvrstile na regijsko tekmovanje GZ Gorenjske, ki je bilo v Cerkljah. Tam so prav tako pokazale odlično gasilsko znanje in tako v svojih kategorijah ponovno osvojile prva mesta, kar jim je prineslo uvrstitev na državno tekmovanje. Na državnem tekmovanju v Vodicah pa so mlajši pionirji, Samo Oblak, Tim Bogataj in Nejc Marolt, osvojili 17. mesto, ekipa starejših pionirjev, v sestavi Mitja Dolenc, Grega Krek in Tine Šubic, je z osvojenim 1. mestom postala najboljša ekipa v Sloveniji. Mladinci, ki so jih zastopali Klavdija Križnar, Maša Arnolj in Anže Lavtar, pa so se veselili 10. mesta.

Lidija Razložnik

Otroci ustvarjali na temo Najdi prostovoljca v sebi

V avli OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas je v novembru potekala prireditev ob zaključku drugega slovenskega likovnega natečaja na temo Najdi prostovoljca v sebi. Pobudnica in koordinatorica natečaja je Jana Rojc, nekdanja predsednica Krajevnega odbora Rdečega križa Gorenja vas, dobitnica občinske nagrade in pomočnica ravnatelj. Rdeči križ Slovenije se ji za ta dejanja zahvaljuje tudi na svoji spletni strani.

OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas je natečaj in prireditev pripravila v sodelovanju z Rdečim križem Slovenije. Natečaj, ki je potekal v Tednu Rdečega križa, je bil namenjen ozaveščanju o socialnih razlikah, spodbujanju k razvijanju kulturnega medsebojnega razumevanja in spoštovanja ter iskanju rešitev za boljše življenje. S kreativnimi likovnimi motivi in idejami ter z doživetim in občutenim likovnim izražanjem so organizatorji želeli otroke spodbuditi k iskanju rešitev, kako si lahko otroci pomagajo v kakršni koli stiski.

Prireditve so se udeležili številni učenci, prejemniki nagrad in priznanj ter njihovi starši in mentorji, podžupan občine Gorenja vas - Poljane Tomaž Pintar, svetovalka za razredni pouk in članica ocenjevalne komisije Marjeta Kepec ter predsednik Rdečega križa Slovenije Franc Košir. Prireditve je povezovala Ana Bohinc Dolenc.

Navzoče sta z nastopi razveselila otroška pevska zborčka pod vodstvom Neže Eržnožnik, posamezni učenci pa so zaigrali na klavir, flavto, bariton in citre.

Predsednica ocenjevalne komisije Silva Karim je s pomočjo dveh članic izbrala 32 nagrajenih del. Prvi trije učenci iz prve triade in prvi trije učenci iz druge triade so poleg priznanj prejeli tudi družinski darilni bon za vikend paket v Mladinskem zdravilišču in letovišču Rdečega križa Slovenije Debeli rtič, vsi drugi učenci

Nace Bogataj je prejel priznanje iz rok predsednika Rdečega križa Slovenije Franca Koširja.

in mentorice pa priznanja in skromna darila. Nagrade in priznanja sta učencem in njihovim mentorjem podelila predsednik Franc Košir in strokovni sodelavec Boris Plavšič.

Po prireditvi so si udeleženci ogledali razstavo nagrajenih likovnih del v avli šole, kjer jih je pričakala tudi pogostitev z domačim pecivom, ki so ga spekle učiteljice šole gostiteljice.

Na natečaj je poslalo izdelke kar 60 osnovnih šol in dva vrtca, 110 mentorjem pa je k sodelovanju uspelo pritegniti kar 758 otrok iz vse Slovenije. Likovna dela je pregledala komisija in predlagala podelitev šestih nagrad in 26 priznanj tistim učenkam in učencem, ki so narisali najbolj domiselne risbe.

Tadeja Šubic

November tudi v OŠ Poljane v znamenju Ivana Tavačarja

V tednu med 11. in 18. novembrom so se v Poljanah in Gorenji vasi odvijale prireditve ob 160-letnici rojstva dr. Ivana Tavčarja. To obletnico smo obeležili tudi v naši šoli.

Že med jesenskimi počitnicami so učenke izbirnega predmeta šolsko novinarstvo svojim sorodnikom, prijateljem in sosaščanom, starim nad 15 let, razdelile 120 anket, s katerimi so želele ugotoviti, koliko Poljanci poznajo svojega slavnega rojaka, pa tudi, če o njem vedo še kaj drugega, kar mogoče ni splošno znano.

Učiteljica Nežka Gabrovec in učenke Meta Gantar, Marija Možina in Ema Berčič so se udeležile bralnega maratona v OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas. Pravijo, da je bilo veliko branja, pogovarjanja in malo spanja.

Da bi bil spomin na Ivana Tavčarja živ tudi med poukom, smo s ponedeljkom, 14. novembra, v razredih drugega in tretjega triletja centralne šole v Poljanah in podružnične šole v Javorjah začeli s 'Tavčarjevimi bralnimi minutami'. Učiteljice slovenščine so za branje izbrale Tavčarjevo pripoved Holekova Nežika iz zbirke Med gorami. Začetek druge šolske ure je bil vsak dan namenjen branju te zgodbe, ki so jo učencem po delih prebirali učitelji. V petek so učenci napisali nekaj svojih vtisov o celotredenskem branju, razmišljali so o usodi Holekove Nežike, o življenju v Tavčarjevih časih ...

Učenci prvega triletja pa so se prav tako na obeh šolah v minutah, namenjenih Ivanu Tavčarju,

pogovarjali o pisatelju in o njegovem otroštvu v Poljanah, narisali so njegov portret ter si ogledali odlomek iz filma Cvetje v jeseni, našli njegova najpomembnejša dela, naredili miselni vzorec o Ivanu Tavčarju, se spomnili na dvorec Visoko ... Učenci so vse spremljali z zanimanjem, nekateri pa o Tavčarju že veliko vedo.

Naša knjižničarka Majda Bernik je v šolski avli postavila razstavo o Ivanu Tavčarju. Ogledate si lahko njegove knjige in knjige o pisatelju, priložnostno pošto znamko, objave v časopisih, fotografije, portrete, rezultate ankete, didaktično igro Visoka kronika, prispevke in risbe naših učencev ter še kaj.

Šolske novinarke

Dobrodelni bazar dobro uspel

Učenke in učenci OŠ Poljane, podružnične šole Javorje in otroci iz Vrtca Agata so decembra skupaj s svojimi učitelji, mentorji in vzgojiteljicami priredili dobrodelni bazar.

Otroci so izdelke za prodajno razstavo začeli pripravljati že v začetku oktobra – šolarji z razredničarkami in razredniki, malčki s svojimi vzgojiteljicami. Nastali so domiselni, zelo različni in pristrčni izdelki, ki so na samem sejmu k bogatim in pisanim stojnicam privabili zelo veliko obiskovalcev in mnogi so kasneje tudi z njimi romali domov. Na stojnicah so se ponujali različni izdelki – od božično-novoletnih voščilnic do venčkov in raznih okraskov. Ob začetku in koncu prireditve so se obiskovalci lahko posladkali z dobrotami, ki so jih pripravili učenci. Seveda pa je sam dogodek obogatil tudi kulturni program. Začela ga je učenka Barbara s čustvenimi verzi Toneta Pavčka, potem pa so nas v svet glasbe popeljali otroški in mladinski

pevski zbor ter zbor iz Javorij. Učenec Urban je vsem prisotnim predstavil namen dobrodelnosti, otroci iz vrtca so se predstavili s točko Marko skače, Tine in Lucija sta lahkozno zaigrala na klavir. Učenka Patricija je ob spremljavi klavirja in viole, ki jo je igrala učiteljica Jasna Maček, zapela pesem Over the rainbow, s katero je ganila občinstvo. Učenec tretjega razreda Tadej je zaigral na harmoniko, potem pa je nastopila gostja Maja Triller, ki nas je očarala s svojim lepim glasom. Mojca Šubic nam je s pomočjo Grimmove pravljice Zvezdni tolarji pokazala, kako preprosta so lahko dobra dela. Pridružil se nam je tudi predstavnik LIONS kluba Škofja Loka, dr. Janez Dolenc, in predstavil poslanstvo tega združenja, katerega osnovni namen je dobrodelnost. Tako kot se je prireditev začela, se je tudi končala – ravnateljica Metka Debeljak nas je prek pesmi našega velikega človekoljuba, pesnika Toneta Pavčka, še enkrat spomnila na osnovni namen dobrodelnosti, torej tudi našega dobrodelnega bazara.

Učenke in učenci Osnovne šole Poljane in otroci iz Vrtca Agata ter vsi zaposleni bi se na tem mestu radi zahvalili vsem obiskovalcem dobrodelnega bazara, ki so s svojim obiskom in nakupi izdelkov pokazali, da jim ni vseeno in da se z drobnimi dejanji in pozornostmi lahko naredi veliko dobrega. Posebej pa se zahvaljujemo tudi LIONS klubu Škofja Loka, ki je del svojih sredstev namenili za nakup mize, prilagojene za slepe in slabovidne.

Veseli smo, da smo s prodajo izdelkov zbrali lepo vsoto denarja, ki bo namenjen učencem naše šole – da bi vsi imeli enake možnosti!

Tjaša Buh, 8. a, Valerija Oblak, 8. b,
Sonja Homec, Jasna Maček

Starejši dečki OŠ Ivana Tavčarja postali medobčinski prvaki v košarki

V začetku decembra je v Žireh potekal zaključni turnir medobčinskega prvenstva v košarki za starejše dečke. Na tekmovanju so sodelovale ekipe OŠ Poljane, OŠ Železniki, OŠ Ivana Tavčarja in OŠ Žiri. Gorenjevaščani so se v polfinalni tekmi najprej pomerili z vrstniki iz Poljan in zmagali z rezultatom 57 : 9. V finalnem obračunu so se po pričakovanjih srečali z Žirovc, ki pa tudi niso bili kos fantom iz Gorenje vasi, saj so slednji v finalu slavili z rezultatom 46 : 24. To je že drugi naslov medobčinskega prvaka te generacije, saj so bili najboljši že v kategoriji mlajših pionirjev. Z zmago so si košarkarji zagotovili nastop na področnem tekmovanju Gorenjske, kjer je njihov cilj osvojiti eno izmed prvih treh mest, ki vodijo v četrtfinale državnega prvenstva.

Za OŠ Ivana Tavčarja so nastopili: Lenart Martinčič, Leon Mehle, Nejc Bogataj, Jaka Oblak, Marko Klemenčič, Samo Demšar, Domen Žun, Blaž Ušeničnik, David in Erik Črešnovar, Jure Kokelj, Aljaž Mravlja ter kapetan ekipe David Pintar, njihov trener pa je Jaka Trček.

J. T.

Uspešna na 18. evropskem prvenstvu v krosu

Najboljši tekači in tekačice stare celine so se v začetku decembra pomerili na 18. evropskem prvenstvu v krosu, ki je po letu 1999 drugič potekalo v Velenju. Nizke temperature niso preprečile udeležbe rekordnemu številu tekačev (479) iz 33 evropskih držav. Slovenske barve sta v svojih kategorijah zastopala tudi dva tekača iz naše občine.

Foto iz arhiva Petra Oblaka

Peter Oblak med tekomo

Tone Kosmač s Hotavclj je desetikilometrsko progo pretekel v času 31:46 in ciljno črto prečkal kot 59. izmed 76 tekmovalcev oziroma kot tretji slovenski reprezentant med člani. Kot je dejal, se je za to tekmovanje pripravil vse od svetovnega prvenstva in je računal na uvrstitev med prvo polovico v svoji kategoriji. Z rezultatom tako ni povsem zadovoljen, pohvalil pa je dobro organizacijo in odlično pripravljeno progo, ki mu je kot maratonskemu tekaču ustrezala.

Peter Oblak z Dolenje Dobrave pa je med mlajšimi člani (U23) osemkilometrsko progo pretekel v času 25:30, kar je zadostovalo za 75. mesto v najštevilčnejši kategoriji 99 tekačev. To je bil tudi drugi čas med slovenskimi reprezentanti v tej kategoriji. »S svojim tekom sem zelo zadovoljen, saj sem na progi dal vse od sebe. Uvrstitev pa bi bila boljše, če bi bila proga tehnično zahtevnejša, z več vzponi in spusti, kar bi mi bolj ustrezalo,« je tek in uvrstitev komentiral Oblak.

Kosmačev pogled je že usmerjen v naslednjo sezono, ko bo vse moči osredotočil na izpolnitev norme za nastop na olimpijskih igrah v Londonu. Januarja bo tako za mesec dni odpotoval v Kenijo na intenzivne priprave, da bo marca oziroma aprila poskušal doseči čas 2:15:00, kar je dovolj za neposredno uvrstitev na Ol. Letos je 42 kilometrov pretekel v nekaj več kot 2 urah in 16 minutah.

T. D.

Do petega leta najučinkoviteje vzgajamo

Pri pospravljanju omar s staro učiteljsko zapuščino sem našla nekaj zapiskov enega izmed mnogih obiskanih seminarjev in prav se mi zdi, da posredujem poslušano. Čeprav je bilo znanje pridobljeno že leta 1995, je kar nekaj uporabnih napotkov. Seminar je bil namenjen učiteljem in staršem, da bi ga uporabili pri premoščanju nesoglasij in stisk otrok.

Nanizala bom, kar sem zapisala, a prav z vsem se ne strinjam in prav tako je odločitev o sprejemanju in nesprejemanju napisanega prepuščena vam.

Srečni starši, dobri starši

Ne moremo reči, da so nesrečni starši slabi starši. Gotovo si želijo biti dobri, a so ves čas ujeti v svoje lastne težke misli. Srečni starši povsod naokrog vidijo pozitivno, hkrati pa so sposobni z vso svojo energijo reševati težke situacije. Če imajo starši polno želja in pričakovanj, predvsem takšnih, ki jih ni možno uresničiti, so vedno nesrečni. Tistega, kar je okrog nas lepega, ne opazimo in želje po nečem boljšem so čedalje večje. Ne opazimo srečnih in brezskrbnih otrok, ki nas imajo najraje na svetu, prijateljev, ki nas obkrožajo, ne zavedamo se, da nas imajo radi, ne opazimo sonca, ki osvetljuje najlepše rože ... Vsakdo ima težave, a če neprestano mislimo, da nam je najtežje, bomo vedno brez pravega razloga nesrečni. Srečni so tisti starši, ki se zavedajo, da je življenje sestavljeno iz temnih in svetlih trenutkov, iz uspehov in neuspehov.

Vzgojitelji in starši smo v vsakem trenutku

Prav danes sem starejšo hči na slavnostnem kosilu pri sestri opozorila: »Pa ja ne boš pila borovničk!« »Ja, mami, ti jih pa lahko,« mi je odgovorila. Malo sem se ustavila in se zamislila. Saj se to redko dogaja, a vseeno, to ni opravičilo. Otroci celotno otroštvo spremljajo in opazujejo starše pri njihovem obnašanju. O tistem, s čimer naša vest soglaša, sploh ne razmišljamo, o kajenju, pitju, žaljenju, poniževanju, grobem ravnanju, preklinjanju ...

Ko otrok vidi, kaj počnemo mi, bo tudi on ravnal tako. Neustreznega ravnanja se otrok nauči prav od staršev, čeprav iščemo opravičila in izgovore o napačnem početju našega otroka. Tako kot tista mama: »Ja, hudiča, kje se je neki naučil preklinjati.« Starši so nezadovoljni z določenimi normami, pravili, dejstvi, prav tako otroci. Včasih izustijo petletni otroci stvari, za katere veš, da spadajo v usta petdesetletnika.

Dovolimo otrokom samostojno odločanje

Ne odločajmo vedno namesto otroka. Dovolimo, da se kdaj odloči samostojno, saj bo tako v življenju lažje premostil določene težave. Poučimo ga, da določena odločitev pomeni določeno posledico. Če bo zapravil denar za to in ono, ga ne bo za tisto, za kar varčuje že dalj časa. Ali se bo igral prej ali nekoliko kasneje? Ali naj gre na obisk k starim staršem ali naj gleda TV? O Otroku naj se odloča sam o manjših življenjskih odločitvah. Če ga neprestano usmerjamo, se v življenju ne bo znašel. V srednji šoli in na fakulteti staršev ni zraven, čeprav delujejo mobilni telefoni.

Doslednost

Otroci pri starših vedno preizkušajo zgornjo mejo. Če nekaj rečemo, se tega tudi držimo, bodimo dosledni. Čeprav to terja od staršev veliko energije in časa, se verjetno zelo obrestuje. Z otroki v šoli smo se dogovorili, da bomo šli po stopnicah potihoma in se v garderobi oblekli brez besed. Ker so klepetali, smo odšli v razred. Dobili so še eno možnost, a so še vedno klepetali, ostali smo v razredu in tako priljubljeno igrišče je odpadlo. Naslednjič ni bilo treba veliko navodil o obnašanju po stopnicah in v garderobi. Zahteve naj bodo postavljene

preudarno. Ne moremo prepovedati za ves teden ogleda risank, če tudi mi brez TV ne moremo. Ne zahtevamo spanja ob sedmi uri za kazen, če stalno hodijo v posteljo ob deveti uri.

Ljubimo svoje otroke

Ne ljubimo svojih otrok tako močno, da bi jim do petega leta vse dovolili. Na svoj način obnašanja se navadijo. Starši celo s smehom spodbujajo otroške vragolije in potem mislijo, da tisto, kar počnejo, lahko vedno počno. Težko je kasneje dopovedati, da tisto, kar so počeli, ni bilo prav. Velja, da kar se Janezek nauči, to Janez zna. Do petega leta lahko pri otroku marsikaj dosežemo, kasneje pa gre le s težavo, z vztrajnostjo ter z ljubeznijo. Po osmem letu gre pri vzgoji vse težje. Napake, ki so se nakopičile, moramo popravljati z ljubeznijo, ki neskončno veliko daje in ne sme nič pričakovati.

Naj zaključim, kajti staršem ni prav nič povšeči, če nekdo pridiga o vzgoji, saj se starši tako ali tako premnogokrat sprašujemo, ali smo usmerjali po pravi poti, kaj smo naredili narobe, da tega in tega ni, kako bi lahko določene napake popravili, kaj narediti, če ni že prepozno ... Torej, od otrok ne zahtevajmo nemogočega, stojmo jim ob strani, neskončno jih spodbujajmo, jih pohvalimo in imejmo jih radi. Ljubimo svoje otroke in bodimo nanje ponosni.

Jana Rojc

Navdušeni nad šolo v naravi

Učenci 7. razreda OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas so preživeli pet dni v šoli v naravi v ČŠOD Soča v Tolminu. V tem času so realizirali dneve šolskih dejavnosti. Pouk je večinoma potekal na terenu. Spoznavali so Tolmin z okolico (gore, reke, podnebje, pokrajinske značilnosti), se orientirali s kompasom, z zemljevidom in v naravi, raziskovali živalski in rastlinski svet v okolici (zlasti nenavadna drevesa in neavtohtone rastline) ter spoznali delovanje čistilne naprave. Najbolj zanimivo na tej učni poti je bilo drevo tulipovec z ogromnim duplom, v katerega se je stisnilo kar štirinajst učencev. Odpravili so se na pohod v Tolminska korita

in na Kozlov rob, si ogledali pokopališče nemških vojakov iz druge svetovne vojne in nemško kostnico ob reki Soči.

Popoldanske ure pouka so bile obarvane športno, naravoslovno in kulturno. Življenje Robina Hooda je zajemalo lokostrelstvo, plezanje na umetni plezalni steni in fitnes. Druga skupina se je istočasno podala na orientacijski pohod, na katerem je morala poiskati določeno pot, hkrati pa reševati zanimive naloge. Tretji oddelek je spoznaval zgodovino v lepo urejenem Tolminskem muzeju. Skupine so se zvrstile tako, da je bil vsak učenec deležen celotnega programa. Ob koncu so se odpeljali

še do Kobarida, kjer so si ogledali znamenito kostnico italijanskih vojakov in sirarski muzej.

Učenci niso odšli v Tolmin le po nova znanja, ampak so se navajali na samostojnost in krepili prijateljske vezi. Hkrati pa so se imeli »ful fajn«, kakor sami pravijo. Še dolgo ne bodo utonili v pozabo kulturno-zabavni večeri, igranje nogometa in namiznega tenisa, še posebej radi pa se bodo spominjali plesa (diska) in nočnih klepetov. Pa tudi nad hrano se niso pritoževali in učitelji v centru so se jim zdeli prav simpatični.

Jana Rojc

Slovenski zajtrk v Poljanah

V petek, 18. novembra, so v Sloveniji po vseh osnovnih šolah in vrtoih organizirali tradicionalni slovenski zajtrk. Prvo šolsko uro so se lotili kruha z maslom in medom, dobili pa so tudi jabolka in mleko. Ko so pojedli, so iz letakov prebrali, kako se maslo in med pridelujeta, zakaj je med zdravilen in za kaj se uporablja. Prebrali so tudi nekaj receptov in drugih zanimivosti. Čeprav je bil zajtrk vsem všeč, so organizatorji na naši šoli iz kuhinje dobili podatke, da so bili nad njim najbolj navdušeni učenci 8. b ter četrti in drugi razredi, saj so pojedli vse.

Šolske novinarke

Druženje z dedki in babicami

V vrtec Agata v skupino Čebele smo v začetku decembra na obisk povabili vse naše dedke in babice. Najprej smo se jim predstavili z nekaj deklamacijami, pesmimi in plesi. S starimi starši smo skupaj zaplesali še ples račke in pri tem zelo uživali. Na delavnici, ki je sledila zabavi, so malčki s svojimi gosti posejali božično žito v posodice, ki so jih ustvarjalno dekorirali. Posejano božično žito so še zalili in odnesli domov v spomin na naše prednovoletno druženje.

Jožica Maček, vzgojiteljica

Novice iz OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas

Dnevi dejavnosti z zanimivimi vsebinami

Po novem učnem načrtu so pri fiziki v osmem razredu vključene tudi nekatere teme o astronomiji, ki so postale povod za naravoslovni dan s fizikalno vsebino.

Učenci so raziskovali vsakovrstno literaturo o astronomiji. Na razpolago so imeli internet, kjer so si lahko ogledali različne animacije gibanja Zemlje, Lune. Vsaka skupina se je ukvarjala z drugo temo, kot na primer s soncem, z zvezdami, luno. Prve tri ure so se zelo trudili, da bi za svoje sošolce pripravili čim boljšo predstavitev določene teme z najrazličnejšimi slikami in animacijami. S takim načinom dela so osvojili več znanja in astronomija se je nekaterim kar priljubila.

Učenci osmih razredov so imeli tudi naravoslovni dan z matematično vsebino. V telovadnici so šteli število zadetih košev in preskokov kolebnice. Tako zbrane podatke so obdelovali, risali razpredelnice in diagrame. V računalniški učilnici pa so se spoznali s programom za delo z razpredelnici.

Zanimiv je bil tudi naravoslovni dan z biološko vsebino. Naučili so se dela z mikroskopom, samostojno mikroskopirati ter pripraviti mikroskopske preparate. Opazovali so časopisne črke, lase, celice čebule, paramecije in na koncu tudi pripravljene trajne preparate človeških organov.

Učenci 9. razredov so imeli dva naravoslovna dneva, oba na temo zdravja. V Strahinju so spoznali pomen zajtrka in se sami naučili pripraviti hiter, a polnovreden zajtrk. Naslednji dan so delavnice na šoli vodili zunanji strokovni delavci zdravstvene stroke in kozmetičarka. Naučili so se, kako v puberteti skrbeti za kožo, ki v tem obdobju lahko mladostniku povzroča kar precejšnje težave. Na lutki Ančki so vadili oživiljanje, spoznali nekaj pomembnih dejstev v zvezi s spolnostjo in se seznanili z varno uporabo različnih zdravil, ki jih lahko dobimo na recept ali brez njega.

Učenci 6. razredov so imeli tehniški dan z naslovom Prenosi gibanja. Spoznavali so osi, gredi, členke, vzvode, zobnike in druge elemente,

Dnevi dejavnosti z zanimivimi vsebinami

ki omogočajo, da naprave in stroji lahko delujejo. V treh delavnicah so dopoldne izdelali model gugalnice iz lesnih gradiv, ustvarili gibljivo lutko iz papirnih gradiv in s tehnično sestavljanko sestavili različne prenose gibanja.

Učenci 9. razredov so na tehniškem dnevu z naslovom Interieri spoznavali notranjo opremo prostorov in izdelali primer opreme prostora določene velikosti po lastni zamisli. Narisali so skico prostora, 3D načrt opremljenega prostora z računalniškim programom in na koncu iz papirnih gradiv izdelali tudi maketo opremljenega prostora.

Tri učenke so se udeležile državnega tekmovanja iz znanja o sladkorni bolezni, ki je potekalo v Škofji Loki. Bile so zelo uspešne, saj sta Saša Slabe (8. a) in Teja Gošnjak (9. a) osvojili srebrno priznanje, Katja Štucin (8. a) pa zlato.

V šoli je potekala tudi čudovita kulturna prireditev kot zaključek likovnega natečaja, ki je potekal na državni ravni. V Evropskem tednu zmanjševanja odpadkov so zbrali več kot enajst ton odpadnega tekstila. Učenci razredne stopnje pa so organizirali boljši trg rabljenih igračk.

Milka Burnik

Iz OŠ Poljane

Najmlajši učenci so se učili šivanja

Jesenske počitnice so vse učenke in učence malo polenile, a le za kratek čas. Šolsko kolesje se je hitro spet zavrtelo, pospešeno so začeli nabirati ocene. Poleg ocen pa so si v novembru nabrali tudi precej literarnih, zgodovinskih, tehničnih in tudi prehranjevalnih izkušenj.

Učenci 1. triletja so imeli tehnični dan, ki je bil posvečen šivanju. Za uvod so spoznali različne pravljice, povezane s šivanjem. Nadaljevali so tako, da so se prvošolčki naučili osnovnega šiva in z njim okrasili papirate kape in rokavice. Drugošolci so se preizkusili v šivanju gumbov na izrezano smrečico iz filca. Gumbi so predstavljali lučke. Tretješolci pa so prišli gumbe in z značnim šivom naredili lutko – snežaka.

Četrtošolci so se podali v Ljubljano – na ogled mesta in na obisk Slovenskega šolskega

muzeja. Na sprehodu po glavnem mestu so videli Prešernov spomenik, Tromostovje, Robbov vodnjak, Zmajski most, mestno hišo in parlament.

V Slovenskem šolskem muzeju jih je sprejela Neža Hrovat, nekdanja učenka naše šole. Nato so jih preoblekli in posedli v učilnico, kakršna je bila leta 1930. Kmalu je v učilnico prišla zelo stroga učiteljica s šibo. Učenci, ki je niso poklicali z nazivom 'gospodična učiteljica', so morali za kazen klečati na koruzi in nositi osla.

Po strogi učni uri so si ogledali še ostale prostore muzeja, ki so jih popeljali skozi zgodovino šolstva na Slovenskem. Učenci so bili enotnega mnenja, da je današnja šola otrokom veliko bolj prijazna, kot je bila.

Šolske novinarke

Jesenski so si že dobro nabrusili pete

V sodelovanju s Planinskim društvom Gorenja vas ter Športnim društvom Mladi vrh je tudi v letošnjem šolskem letu na OŠ Poljane organiziran planinski krožek za učence od 1. do 5. razreda. Obiskuje ga 52 učencev, ki so tudi letos zaradi velikega števila prijavljenih razdeljeni v dve skupini. Za vsako skupino je načrtovanih pet pohodov.

S pohodi smo začeli konec septembra. Z učenci prve skupine smo se na sončen petkov dan po pouku odpeljali do Hotavelj, kjer je bilo naše izhodišče za pohod na Slajko. Nadvse lepo vreme in šelestenje jesenskega listja sta nam krajšala pot, na vrhu pa nas je razveselil čudovit razgled na Hotavljice in Gorenjo vas ter okoliško hribovje. Po malici pri koči smo se na zgornjem travniku igrali različne igre, ki so nas v toplem vremenu dodobra ogrele in razvedrile. Nazaj do Hotavelj smo se vrnili po asfaltirani cesti, od

tam pa prijetno utrujeni nazaj v Poljane.

Naslednji dan, na prvo oktobrsko soboto, pa smo se z učenci druge skupine odpravili na Blegoš. Rahlo zaspane nas je grebenski klanec proti Blegošu hitro zbudil. Na vrhu smo si odpočili, naredili skupinsko fotografijo ter si ogledali in poimenovali okoliške pa tudi bolj oddaljene hribe. Ker nam je v želodčkih že pošteno krulilo, smo se odpravili proti koči, kjer smo pomalicali, si požigosali knjižice ter se igrali različne igre. Nekateri so kupili

tudi spominke in razglednice, oskrbnik pa je vsakemu izmed nas podaril značko Blegoša. Nazaj smo se vračali preko Jelenc v Leskovicu. Na Jelencih smo spet naredili krajši postanek ter si ogledali urejeno zavetišče našega planinskega društva. Veseli in polni dobrega počutja smo se spustili še do Leskovice in nazaj v takrat že sončne Poljane.

Novembra, ko je bilo v naši dolini megleno vreme, smo se poljanski planinci prve skupine odpravili za sončnimi žarki na Primorsko, na Vremščico. Po ravno prav strmi in dolgi poti smo po dveh urah hoje prispeli na vrh, kjer nas je pozdravila kraška burja in čudovit razgled na primorske planote in vrhove. Za lačne želodčke je poskrbela malica iz nahrbtnika, za dodatno veselje pa nov žig v planinski knjižici. Po isti poti smo se vrnili nazaj v dolino ter vmes naredili še krajši postanek za igro in počitek.

Teden dni kasneje pa smo se z drugo skupino odpravili na malce daljši in bolj naporen izlet. Naš cilj je bil Snežnik. Med hojo po gozdu nam je že mežikalo sonce, po prihodu do skladovnice drv pa nas je pozdravil še sam vrh Snežnika. Prehoditi smo morali še pot med ruševjem ter skalnat teren pod vrhom in cilj je bil osvojen. Prevzeti ob lepotah Snežniškega hribovja smo pozabili na utrujene noge in dokaj dolgo pot. Nadvse nas je razveselil tudi pogled na morje, okoliške hribe ter zelo oddaljene gore, ki so se kar bleščale v vsej svoji mogočnosti. V koči nas je pozdravil prijazen in energičen oskrbnik, nam postregel s čajem, nekaterim tudi z odlično klobaso in štrudlom. Nato so nas noge ponesle nazaj na Sviščake, avtobus pa v temačne Poljane.

Alenka Jelovčan, mentorica

Tradicionalni slovenski zajtrk v vrtcu

Pomenu tega obroka smo namenili skoraj cel teden. Pogovarjali smo se o izvoru pridelkov, ki smo jih ta dan uživali pri zajtrku.

Kmetija Pustotnik iz Gorenje vasi nam je podarila mleko, zato smo jih prosili še za ogled kmetije in njihove proizvodnje mleka. Otroci iz Zale in Dobrave so si tako dopoldan ogledali hlev in se prepričali, od kod dobimo mleko.

Dan slovenskega zajtrka smo izpeljali drugače in bolj svečano, s pogrnenimi in dekoriranimi mizami v drugačni postavitvi. Stopili smo v stik z lokalno svetovalko za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti iz Škofje Loke, ki je skrbela za organizacijo dobave hrane od kmeta do vrtecev in šol. Obiskala nas je skupaj z gospodinjama s kmetij, ki so nam podarile jabolka. V vseh igralnicah so otroke seznanile, od kod izvira ta hrana, kakšna je, zakaj je boljša, okusnejša in bolj zdrava. Gospodinji s kmetije sta otrokom nakrhljali jabolka. Obiskal nas je še čebelar, ki je podaril med. Skratka, zajtrku smo namenili veliko več časa kot običajno in izvedeli veliko novih informacij.

V okviru projekta ekovrtec smo se vključili

v projekt: Evropski teden zmanjševanja odpadkov. Ta je potekal med 19. in 27. novembrom. Pomemben je predvsem zato, da prebivalce EU opozarjamo, da je s preprostimi ukrepi, ki jih lahko izvajamo v vsakdanjem življenju, mogoče zmanjšati količino odpadkov. V vrtcu Zala smo ves teden zbirali embalažo, v kateri je bila hrana za naše zajtrke, malice in kosila. Zadnji dan smo iz odpadne embalaže naredili izdelke. In zakaj? Da ugotovimo, koliko odpadne embalaže se zbere v enem tednu, da se prepričamo, ali je vsa embalaža res potrebna, in da jo lahko še enkrat koristno uporabimo.

Marinka Vidovič

Izdelki iz embalaže, narejeni v vrtcu Zala

Zgodovinski uspeh košarkarjev Gorenje vasi

Košarkarski klub Gorenja vas, ki že več kot 40 let skrbi za razvoj košarke v Poljanski dolini, je novembra doživel nov zgodovinski trenutek. Članska ekipa se je po zmagi nad Ivančno Gorico uvrstila v 5. krog pokala SPAR, ki je le še zadnja stopnica do zaključnega turnirja tega tekmovanja.

Stojijo od leve proti desni: Jaka Trček (glavni trener), Primož Tavčar, Blaž Novak, Gašper Dolenc, Boštjan Lesjak, Nace Kokelj, Aljaž Podobnik, Aleš Bogataj (kapetan), Gregor Žun, Matej Rupar (pomočnik trenerja). Sedijo: Damijan Kržišnik, Matija Oblak, Domen Homec, Simon Krek, Domen Demšar, Matej Krmelj, Jaka Dolenc; manjka: David Jamnik

Kakšen podvig je uspel Gorenjevaščanom, pove podatek, da so med najboljših dvanajst ekip napredovale samo ekipe iz elite lige Telemach in še dve ekipi, ki zasedata vrh 2. lige. Gorenja vas je tako edini predstavnik nižjeligašev, ki mu je uspel tak preboj, saj nastopa v najnižjem rangu – 4. ligi. Kot za nekakšno nagrado so se fantje nato pomerili z ekipo Elektre iz Šoštanja, ki je trenutno ena najboljših in najboljše urejenih ekip v Sloveniji. Proti precej kakovostnejšemu nasprotniku seveda ni bilo realno pričakovati napredovanja na zaključni turnir osmerice, vendar pa sta bili ti dve tekmi bolj kot ne pomembni za nabiranje dobrih izkušenj, saj se naši fantje prej niso velikokrat srečali s tako kakovostnim nasprotnikom.

Poleg nastopanja v pokalu KK Gorenja vas uspešno igra tudi v ligaškem tekmovanju. Vse kaže, da se je selitev v poljansko telovadnico izkazala kot dobra poteza, saj lahko zdaj tekme izpeljemo na kakovostnejši ravni, poleg tega pa so dobre tudi igre košarkarjev, ki pred domačimi gledalci še ne poznajo poraza. Po novem letu bo lahko tudi domača javnost spremljala še številne zanimive obračune, saj bo že 7. januarja na sporedu lokalni derbi proti Žirem, nato pa bodo sledile še tekme z Ivančno Gorico (21. januar), s Kraškim Zidarjem (4. februar) in Krvavcem (3. marec).

Jaka Trček

Priplezala do drugega mesta na državnem prvenstvu

Zaključna tekma za državno prvenstvo v težavnostnem plezanju, ki je bila v začetku decembra v Kranju, je ponovno postregla z dobrimi rezultati slovenskih plezalcev, med drugimi tudi Ajde Rojc z Dolenje Dobrave. V kategoriji mladink je v skupnem seštevku petih tekem za državno prvenstvo osvojila drugo mesto.

Foto: Luka Fonča

Na evropskem prvenstvu, ki je bilo prav tako v Kranju, pa je upala na uvrstitev v finale med prvih deset, a se ji je želja izmuznila in je končala na 11. mestu.

Letos je Ajda zadnjič plezala med mladinkami – prihodnjo sezono bo moči in spretnost merila med članicami. Izkušenj z državnih in mednarodnih tekem ima precej, vendar si vsaj do prvih tekem ne zastavlja ciljev. Najprej mora videti, kako ji bo uspelo usklajevati treninge v Škofji Loki pod trenersko roko Romana Krajnika in študijem biokemije na ljubljanski Fakulteti za kemijo.

Ajda zelo rada pleza tudi v skali, kjer je letos na začetku sezone splezala smer Wcat s težavnostno stopnjo 7c+, konec poletja pa v Ospu tudi Active discharge 8a, kar je največ doslej. To ji je dalo veliko dodatnega zagona ter motivacije za treninge in za zaključni del tekmovalne sezone.

T. D.

POOBlašČENI PRODAJALEC
IN SERVISER VOZIL

AVTO LUŠINA d.o.o.
Gostinška 8, 4220 Škofja Loka

Tel.: 04/50 22 000
www.avto-lusina.si
E-mail: prodaja@avto-lusina.si

SUZUKI **LUŠINA**

SX4 4x4

vozila na zalogi – dobava takoj

ZIMSKE GUME GRATIS!
*velja za vse modele Suzuki

Pokličite za testno vožnjo še danes!

Povprečna poraba goriva: 4,9 - 7,2 l/100km, emisija CO₂: 129 - 165 g/km.
Povprečna poraba goriva in emisija je odvisna od vrste in modela vozila.

Naša ponudba - vaša ugodnost

- ličarske in kleparske storitve, v primeru škode na vašem vozilu poskrbimo za popravilo, sodelujemo z vsemi zavarovalnicami.

Sodelujemo z vsemi zavarovalnicami - za plačilo poskrbimo mi!